

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เอกสารประกอบการประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการ
ศูนย์อาเซียนศึกษา ครั้งที่ 3/2562
เรื่อง

“ทิศทางการเมืองมาเลเซีย ผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย”

ระหว่างวันที่ 12 – 13 กุมภาพันธ์ 2562
ณ โรงแรม ณ เวลา จ.ราชบุรี

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เอกสารประกอบการประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการ
ศูนย์อาเซียนศึกษา ครั้งที่ 3/2562
เรื่อง

“ทิศทางการเมืองมาเลเซีย ผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย”

ระหว่างวันที่ 12 – 13 กุมภาพันธ์ 2562
ณ โรงแรม ณ เวลา จ.ราชบุรี

คำนำ

มาเลเซียเป็นประเทศที่ประกอบขึ้นจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลาย ชาติพันธุ์ มีบทบาทและอิทธิพลต่อวิถีชีวิต ของผู้คนที่แตกต่างกัน ซึ่งดำเนินชีวิตไปตามกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตนสังกัด ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป็นไปได้น้อยเพราะความแตกต่างของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และศาสนา นอกจากนี้ ทั้งพรรคการเมืองและนโยบายทางการเมืองของมาเลเซีย ยังให้ความสำคัญและยึดโยงกับฐานทางชาติพันธุ์ เป็นหลักส่งผลกระทบต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างมิติทางชาติพันธุ์กับมิติทางเศรษฐกิจและการเมืองมาเลเซียได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ประเด็นด้านเชื้อชาติ ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความขัดแย้งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับผลจากผลการเลือกตั้งเมื่อปีที่ผ่านมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพลิกประวัติศาสตร์การเมืองของมาเลเซียในรอบ 60 ปี เมื่อ ดร.มหาเธร์ อดีตนายกรัฐมนตรี วัย 92 ปี และเป็นผู้นำแนวร่วมฝ่ายค้านของมาเลเซีย ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งทั่วไป และกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง

ส่งผลให้การเมืองของมาเลเซียมีความเป็นมาที่น่าสนใจทั้งในอดีตและปัจจุบัน เนื่องจากสภาพความแตกต่างทางเชื้อชาติที่มีความขัดแย้งกันมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะมีความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น และการที่ดร. มหาเธร์ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน ซึ่งครั้งหนึ่งเคยทำงานร่วมกับนายนาจิบในพรรคเดียวกันมาก่อน แต่ปัจจุบันกลับเป็นคู่แข่งทางการเมืองกัน รวมทั้งการร่วมทำงานในพรรคการเมืองเดียวกันมาก่อน (The United Malays National Organization: UMNO) กับนายอันวาร์ อิบราฮิม (Anwar Ibrahim) ในฐานะที่เคยเป็นรองนายกรัฐมนตรีและปัจจุบันได้รับพระราชทานอภัยโทษจากประมุขของรัฐเรียบร้อยแล้ว เพื่อรอเวลาในการเข้าร่วมรัฐบาลกับ ดร. มหาเธร์ในครั้งนี้ด้วย ซึ่งจะเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 7 ของประเทศมาเลเซียอย่างเป็นทางการ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้เกิดขึ้นจากการตัดสินใจโดยตรงของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจในการตัดสินใจว่าใครจะเป็นบุคคลที่ดำรงในตำแหน่งที่สำคัญในการเลือกตั้งในครั้งนี้

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะเลขานุการศูนย์อาเซียนศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเมืองมาเลเซียที่อาจส่งผลกระทบต่อภูมิภาคและต่อไทยในหลายมิติ จึงได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านความมั่นคง เรื่อง “ทิศทางการเมืองมาเลเซียผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย” เพื่อเป็นเครื่องมือในการระดมความรู้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมาเลเซีย ซึ่งผลการประชุมฯ ครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนการปฏิบัติ ตลอดจนแผนงาน หรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าวนี้ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	3
วัตถุประสงค์	7
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตเนื้อหาในการอภิปราย	7
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย	9
ข้อมูลทั่วไป	11
ประวัติศาสตร์	12
ข้อมูลเศรษฐกิจ	14
ข้อมูลการเมืองการปกครอง	14
ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม	18
ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหพันธรัฐมาเลเซีย	18
ส่วนที่ 3 บริบทของการเมืองมาเลเซีย	21
บทนำ	23
บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซียในทศวรรษ 1970	28
มาเลเซียและพัฒนาการของอาเซียนในทศวรรษ 1970	29
บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซียในทศวรรษ 1980	31
บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซียในทศวรรษ 1990	33
ประโยชน์ที่มาเลเซียได้รับภายใต้อาเซียน (ทศวรรษ 1960 – 1990)	36
ส่วนที่ 4 บทความทางวิชาการ	39
เรื่อง การเลือกตั้งมาเลเซีย ค.ศ. 2018 กับชัยชนะของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด	41
เรื่อง ภูมิบุตรา : นโยบายเชื้อชาตินิยมในมาเลเซีย	46
Bumiputera: Racial policies in Malaysia	
เรื่อง ปรากฎการณ์ “สีนามิเลือกตั้งมาเลเซีย” พลิกประวัติศาสตร์โค่นพรรครัฐบาล	56
เรื่อง บทบาทและการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซีย ในช่วงปี	59
พ.ศ. 2550 – 2555 กรณีศึกษา กลุ่มแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์	
และยุติธรรม (Bersih) กองกำลังปฏิบัติการเรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย	
(HINDRAF) และองค์กรเสียงประชาชน (SUARAM)	
The Roles and Proliferation of People’s Politics in Malaysia	
During 2007-2012: A Case Study of Coalition for Clean and Fair	
Elections (Bersih), Hindu Rights Action Force (HINDRAF) and	
Voice of the Malaysian People (SUARAM)	
เรื่อง เศรษฐกิจมาเลเซียหลังเลือกตั้ง 2018	71
อ้างอิง	75

ส่วนที่ 1

บทนำ

การประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา ครั้งที่ 3/2562
เรื่อง “ทิศทางการเมืองมาเลเซียผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย”
ระหว่างวันที่ 12 – 13 กุมภาพันธ์ 2562
ณ โรงแรม ณ เวลา จ.ราชบุรี

1. หลักการและเหตุผล

ในยุคอาณานิคมโปรตุเกสเป็นยุโรปชาติแรกที่เข้ามายึดครองมะละกาได้เมื่อ ค.ศ. 1511 ตามมาด้วยประเทศฮอลแลนด์ในราวปี ค.ศ. 1640 แต่ทั้งสองชาติไม่ได้มุ่งหวังที่จะเข้ายึดครองมลายูเป็นอาณานิคมอย่างแท้จริง แต่มีจุดมุ่งหมายต้องการติดต่อค้าขายและเผยแพร่ศาสนาคริสต์มากกว่า โปรตุเกสได้ถ่ายโอนมะละกาให้แก่ฮอลแลนด์ซึ่งได้ครอบครองมะละกานานถึง 183 ปี จนกระทั่งได้เปลี่ยนผู้ครอบครองมาเป็นจักรภพอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1824 จักรภพอังกฤษได้เริ่มแผ่ขยายการล่าอาณานิคมมาถึงแหลมมลายู เมื่อปี ค.ศ. 1786 เมื่อสุลต่านไทรบุรีได้ให้อังกฤษเช่าเกาะหมากหรือเกาะปีนัง ต่อมาในปี ค.ศ. 1819 สิงคโปร์ก็ตกอยู่ในความครอบครองของอังกฤษ ซึ่งการเข้ายึดมะละกาของอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1824 เป็นผลมาจากสนธิสัญญาระหว่างดัชชีกับอังกฤษ จะร่วมกันดูแลช่องแคบมะละกา โดยดัชชีอยู่ทางเกาะสุมาตราและอังกฤษอยู่ตรงข้ามด้านแหลมมลายู ในปี ค.ศ. 1826 อังกฤษได้จัดตั้งอาณานิคมที่มีระบบหน่วยบริหารการปกครองหน่วยเดียว (Straits Settlement) ประกอบด้วย ปีนัง มะละกา สิงคโปร์ และลาบวน ซึ่งเป็นเกาะนอกชายฝั่งเกาะบอร์เนียว จากนั้นอังกฤษก็ค่อยๆ แผ่อิทธิพลเข้ามาสู่รัฐต่างๆ ในแหลมมลายู โดยแต่งตั้ง “ที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน” ซึ่งเป็นชาวอังกฤษไปประจำตามรัฐต่างๆ โดยนัยแล้วก็คือ ผู้ทำหน้าที่บริหารราชการของรัฐนั้นๆ และในเวลาเดียวกันซาบารห์ (บอร์เนียวเหนือ) ซาราวัก และบรูไน ซึ่งเป็นดินแดนในเกาะบอร์เนียวชายฝั่งทะเลจีนใต้ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษทั้งหมด¹

ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ดินแดนทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ทั้งที่เป็นของอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่นใน ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกทางตอนเหนือของคาบสมุทรมลายูในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1941 และขยายการยึดครองรัฐต่างๆ ในคาบสมุทรมลายู เกาะบอร์เนียว รวมทั้งสิงคโปร์ได้ทั้งหมดภายใน ค.ศ. 1942 โดยเข้าปกครองสิงคโปร์แทนที่อังกฤษและเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “โชนัน” (Shonan) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารที่นำเอากลุ่มสเตอร์ทส์ เซ็ตเติลเมนต์กับสหพันธรัฐมลายู (FMS) เข้าด้วยกัน และใน ค.ศ. 1943 ญี่ปุ่นได้รวมรัฐนอกสหพันธรัฐมลายู (UMS) กับสุมาตราเข้ามามากิ่ง จึงถือเป็นการครั้งแรกที่มีการรวมรัฐต่างๆ ภายใต้การปกครองเดียวกันอย่างหลวมๆ ภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่น

การยึดครองของญี่ปุ่นก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการต่อมลายู กล่าวคือ ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์เพิ่มมากขึ้นระหว่างชาวจีนและชาวมลายู เนื่องจากญี่ปุ่นปฏิบัติต่อชาวมลายูและอินเดียดีกว่าชาวจีน เช่น สนับสนุนให้ชาวมลายูที่มีประสบการณ์ในระบบราชการทำหน้าที่แทนข้าราชการชาวอังกฤษในการปกครอง สนับสนุนโรงเรียนชาวมลายู รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของสตรีมลายูให้ก่อตั้งสมาคมได้ ในขณะที่ภัยพิบัติของสงครามทำให้ชาวจีนที่เคยทำเหมืองแร่ดีบุกและสวนยางต้องตกงาน ละทิ้งกิจการของตนและบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อทำการเพาะปลูกแย่งชิงพื้นที่สงวนแข่งกับชาวมลายูในชนบท

¹ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (ม.ป.ป.). ระบบบริหารราชการของสหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพฯ: กรรณการพิมพ์.

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อังกฤษได้กลับเข้ามาปกครองมลายู ได้ยุติและเสนอแผนการจะสร้างรัฐใหม่ในคาบสมุทรมลายูด้วยการรวมสหพันธรัฐมลายู (FMS) รัฐนอกสหพันธรัฐ (UMS) และกลุ่มสตรีทส์ เซ็ตเติลเมนต์ ยกเว้นสิงคโปร์ให้เป็น “สหภาพมลายู” (Malayan Union) โดยให้มีรัฐบาลกลาง ผู้ว่าราชการ สภานิติบัญญัติ และสภการบริหาร ขณะที่สุลต่านยังคงมีตำแหน่งแต่จะต้องโอนอำนาจอธิปไตยไปให้กษัตริย์อังกฤษ พลเมืองทั้งหมดของสหภาพมลายูใหม่จะมีสิทธิเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติเรื่องเชื้อชาติและศาสนา ส่งผลให้ชาวมลายูจำนวนมากคัดค้านแนวคิดดังกล่าวและนำไปสู่การก่อตั้งพรรคการเมืองของชาวมลายูเพื่อต่อสู้กับการสถาปนาสหภาพมลายู รวมทั้งเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ คือ “พรรคองค์กรมลายูแห่งชาติหรือพรรคอัมโน” (UMNO: United Malays National Organization) โดยดาตูก ออนบิน จาฟาร์ (Datuk Onn bin Jaafar) ใน ค.ศ. 1946 ซึ่งกลายเป็นพรรคการเมืองสำคัญของมาเลเซียจนถึงปัจจุบัน ในขณะเดียวกัน ชาวอินเดียในมลายูเองเห็นว่าควรมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองด้วยจึงตั้ง “พรรคสภาอินเดียแห่งมลายู หรือพรรคเอ็มไอซี” (Malayan Indian Congress: MIC) ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1946 นอกจากนี้อังกฤษยังส่งเสริมให้ชาวจีนตั้งกลุ่มการเมืองขึ้นมาในรูปของสมาคมชาวจีนแห่งมาลายาหรือเอ็มซีเอ (Malayan Chinese Association, MCA) อีกด้วย²

ในขณะเดียวกันอังกฤษได้พยายามแก้ไขปัญหาคอมมิวนิสต์รวมทั้งเตรียมการเพื่อให้เอกราชแก่สหพันธมลายูด้วยการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองผ่านการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นซึ่งชาวมลายูได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจำนวนมาก ต่อมา ในราว ค.ศ. 1954 – 1955 พรรคอัมโน พรรคเอ็มไอซี และพรรคเอ็มซีเอ ได้ร่วมมือกันตั้งเป็น “พรรคพันธมิตร” (the Alliance) เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นรัฐบาลในระดับสหพันธและประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง โดยมี “ตงกู อับดุล ราห์มาน” (Tunku Abdul Rahman) ผู้นำพรรคอัมโน เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของสหพันธมลายูใน ค.ศ. 1955 และเป็นผู้มีบทบาทนำในการเจรจาเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษจนประสบผลสำเร็จในวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1957 ซึ่งหลังจากได้รับเอกราชรัฐต่างๆ ได้รวมตัวเป็นสหพันธ์อย่างหลวมๆ มีสมเด็จพระราชาธิบดีหรือยังดี เปอร์ตวน อากง กษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญเป็นประมุขรัฐทำหน้าที่ปกครองผ่านรัฐสภา

ในปี ค.ศ. 1969 สถานการณ์ทางการเมืองภายในมาเลเซียกลับเผชิญปัญหาการจลาจลระหว่างคนมาเลเซียเชื้อสายจีนและเชื้อสายมลายูในวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ. 1969 ส่งผลให้รัฐบาลนายกรัฐมนตรีตงกู อับดุล ราห์มาน ต้องประกาศภาวะฉุกเฉินด้วยการยุบสภา คณะรัฐมนตรี และตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อดูแลรักษาระเบียบของสังคม ได้แก่ สภาปฏิบัติการแห่งชาติ (National Operation Council: NOC) โดยตงกู อับดุล ราชีค บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและตั้งสภาที่ปรึกษาแห่งชาติ (National Consultative Council: NCC) ประกอบด้วยตัวแทนจากพรรคฝ่ายค้าน กรมเอกลักษณ์แห่งชาติ เพื่อสร้างอุดมการณ์แห่งชาติขึ้นมาใหม่ โดยห้ามประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือพูดถึงประเด็นที่จะสร้างความแตกแยกในสังคม เช่น เรื่องสิทธิพิเศษของชาวมลายู ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม เป็นต้น

การจลาจลดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจากการเลือกตั้งในระดับสหพันธ์เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1969 เพียงหนึ่งวันกลางกรุงกัวลาลัมเปอร์ซึ่งพรรคพันธมิตรยังคงได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งแต่ได้รับคะแนนเสียงน้อยลงถึงร้อยละ 10 ผลคะแนนที่น้อยลงของพรรคพันธมิตรสะท้อนให้เห็นถึงความไม่พอใจของคนที่เคยสนับสนุนพรรคเนื่องจากในกลุ่มชาวมลายูที่สนับสนุนพรรคอัมโนมองว่านโยบายของรัฐบาลมาเลเซียที่ผ่านมาไม่ได้ช่วยให้สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของชาวมลายูหรือภูมิบุตร (Bumiputeras) ดีขึ้นเมื่อเทียบกับสถานะทางเศรษฐกิจของชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนแม้ว่าตามข้อกำหนดมาตรา 153 ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ ค.ศ. 1957 ได้ให้

² มนัสวี อรุณชะกะ. (ม.ป.ป.). บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซีย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/TB-82327-5.pdf>

สิทธิพิเศษแก่ชาวมลายูหรือภูมิบุตรมาโดยตลอด เช่น การกำหนดสิทธิของชาวมลายูในการรับราชการ สิทธิในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย การรับทุนการศึกษา แต่ชาวมลายูระดับล่างยังคงยากจนเพราะแผนพัฒนา มาเลเซียฉบับที่ 1 (ค.ศ. 1966 – 1970) เน้นการขยายตัวของภาคเกษตรกรรมซึ่งทำให้ชาวนาและเกษตรกรมีฐานะดีขึ้นแต่ยังคงเข้าไม่ถึงการเป็นเจ้าของกิจการและทุนที่ส่วนใหญ่ยังอยู่กับชาวจีนหรือชาวมลายูชั้นสูง ดังจะเห็นได้ว่าชาวมลายูเป็นเจ้าของบริษัทมีเพียงร้อยละ 1.5 ใน ค.ศ. 1969 สำหรับเชื้อชาติอื่นๆ ที่มีใช้ชาวมลายู เช่น กลุ่มคนเชื้อสายจีนที่เคยสนับสนุนพรรคเอ็มซีเอและกลุ่มคนเชื้อสายอินเดียที่เคยสนับสนุนพรรคเอ็มไอซี ต่างเห็นว่าพรรคตัวแทนของเชื้อชาติตนตอบสนองความต้องการเฉพาะคนเชื้อสายจีนและอินเดียที่เป็นชนชั้นสูงหรือชนชั้นกลาง ขณะที่คนยากจนยังเข้าไม่ถึงทรัพยากร อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลมาเลเซียตามข้อกำหนดมาตรา 153 ในรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1957 ได้ให้สิทธิพิเศษแก่ชาวมลายูหรือภูมิบุตรมาโดยตลอด ยิ่งตอกย้ำว่าพรรคเอ็มซีเอและพรรคเอ็มไอซีซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มตนในพรรคพันธมิตรไม่สามารถรักษาผลประโยชน์หรือต่อรองกับพรรคอัมโนได้ ดังนั้น เมื่อเกิดพรรคการเมืองทางเลือกที่ไม่ได้ใช้นโยบายด้านเชื้อชาติและนำเสนอแนวทางใหม่ที่แตกต่างไปจากพรรคพันธมิตรจึงทำให้ตั้งคะแนนเสียงออกไปในการเลือกตั้งครั้งนี้ นอกจากนี้ พรรคการเมืองต่างๆ ยังใช้ประเด็นความเหลื่อมล้ำทางเชื้อชาติมารณรงค์ระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งจนก่อให้เกิดความไม่พอใจสะสมและนำไปสู่การจลาจลนองเลือดระหว่างชาวมลายูกับชาวจีนในที่สุด และถือเป็นความขัดแย้งทางเชื้อชาติที่รุนแรงที่สุดนับตั้งแต่มาเลเซียได้รับเอกราช

ปัญหาดังกล่าวยังสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนบางกลุ่มในมาเลเซีย รวมทั้งดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด (Mahathir Mohammad) สมาชิกพรรคอัมโนที่ได้ทำหนังสือแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายที่อ่อนแอของนายกรัฐมนตรีตีตง อับดุล ราห์มาน ในการแก้ไขปัญหาคนเชื้อสายจีนและอินเดีย จึงเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง จนในที่สุด นายกรัฐมนตรีตีตง อับดุล ราห์มาน จึงลาออกจากตำแหน่งในเดือนกันยายน ค.ศ. 1970 ส่งผลให้ตน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนในวันที่ 22 กันยายน ค.ศ. 1970

จนในทศวรรษ 1970 มาเลเซียปฏิรูปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ขจัดความแตกแยกทางเชื้อชาติ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมตามนโยบายเศรษฐกิจใหม่ นอกจากนี้ มาเลเซียยังผลักดันให้อาเซียนลงนามในปฏิญญาให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง ต่อมาดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด นายกรัฐมนตรีคนที่ 4 ของมาเลเซียตั้งแต่ ค.ศ. 1981–2003 ต่อจากนายกรัฐมนตรีฮุสเซน ออน ซึ่งดำรงตำแหน่งท่ามกลางความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของมาเลเซียซึ่งเป็นผลจากนโยบายเศรษฐกิจใหม่ตั้งแต่ ค.ศ. 1971 ดังนั้น ในยุคนี้จึงสานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและเน้นการสร้างความเข้มแข็งทางการเมือง ให้ความสำคัญกับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เน้นนโยบายมองตะวันออกมากขึ้น รวมทั้งลดบทบาทของสถาบันประมุขรัฐและศาล

สำหรับปัญหาด้านเชื้อชาติ ดร. มหาเธร์ต้องการป้องกันปัญหาการรื้อฟื้นแนวทางของมุสลิมที่สุดโต่งเกินไปผ่านวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสร้างความร่วมมือด้วยการดึงคนที่มีอิทธิพลทางความคิดต่อกลุ่มเคลื่อนไหวด้านศาสนาอิสลามให้เข้ามาอยู่ในพรรค เช่น การชวนนายอันวาร์ อิบราฮิม เข้าพรรคอัมโน การสร้างสถาบันที่ช่วยเหลือชาวมุสลิม เช่น ธนาคารอิสลาม มหาวิทยาลัยนานาชาติอิสลาม มุลินิจิด้านเศรษฐกิจอิสลาม สถาบันการพัฒนานโยบาย (นายอันวาร์ อิบราฮิม เป็นผู้ก่อตั้ง) นอกจากนี้ หากกลุ่มมุสลิมเคลื่อนไหวจนเกินขอบเขตและก่อให้เกิดความเดือดร้อน รัฐบาลจะดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งวิธีการเหล่านี้ทำให้รัฐบาล มหาเธร์สามารถลดทอนปัญหาความไม่พอใจของชาวมลายูมุสลิมได้

นอกจากนี้ในยุคของมหาเธร์พรรคอัมโนได้ประสบความสำเร็จภายใน ประกอบกับวิกฤตการณ์แก้ไขรัฐธรรมนูญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับสถาบันประมุขรัฐและศาลส่งผลให้คะแนนของ “พรรคแนวร่วมแห่งชาติ

หรือบีเอ็น” (National Front หรือ Barisan Nasional: BN) ภายใต้การนำของพรรคอัมโนลดลงในการเลือกตั้ง ค.ศ. 1990 เหลือร้อยละ 71 ซึ่งลดลงจากการเลือกตั้งเมื่อ ค.ศ. 1986 ที่ได้คะแนนเสียงร้อยละ 84 แต่ ดร. มหาเธร์ ยังคงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไปเป็นสมัยที่ 4 (ค.ศ. 1990 – 1995) จึงกล่าวได้ว่านายกรัฐมนตรีมหาเธร์ ได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างอำนาจของฝ่ายบริหารเรื่อยมานับตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ใน ค.ศ. 1981 จนทำให้ครองตำแหน่งนายกรัฐมนตรียาวนานที่สุดของมาเลเซียรวมทั้งหมด 22 ปี³

ในช่วงที่ดร. มหาเธร์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้มีการวางทนายาททางการเมือง คือ นายอันวาร์ อิบราฮิม อดีตผู้นำนักศึกษาอนาคตไกล ซึ่ง ดร.มหาเธร์ ตั้งใจว่าจะให้เขารับช่วงต่อเมื่อเกษียณจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคอัมโน แต่อนาคตของนายอันวาร์ดับวูบลง เมื่อเขาขัดแย้งกับ ดร.มหาเธร์ เกี่ยวกับนโยบายด้านเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ทำให้ถูกดำเนินคดีทางการเมืองในข้อหาที่รุนแรงมากใน กฎหมายอิสลาม คือ คดีริกร่วมเพศเกิดขึ้น ได้ถูกดำเนินคดีโดยจำคุก 6 ปี ในข้อหาทุจริตและได้พ้นโทษใน ค.ศ. 2004

จากนั้นดร.มหาเธร์ ได้หันมาสนับสนุน นายนาจิบ ราซัค นักการเมืองที่เป็นทนายาทของอดีต นายกรัฐมนตรีคนที่ 2 (นายอับดุล ราซัค) ให้ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อหวังให้มาสานต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในช่วงที่เขาว่างมือในภายหลัง ซึ่งในปี ค.ศ. 2009 นายนาจิบ ได้มีการก่อตั้งกองทุนพัฒนาชาติ (1MDB) ขึ้น ท่ามกลางข้อครหาว่ามีส่วนพัวพันกับการทุจริตเงินกองทุนกว่า ๗๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อันทำให้ถูก ต่อต้านจากหลายฝ่ายรวมถึง ดร.มหาเธร์ ด้วย จุดแตกหักเกิดขึ้นเมื่อ นายนาจิบ ปลดลูกชายของ ดร.มหาเธร์ ออกจากการดำรงตำแหน่งมุขมนตรีของรัฐเคดาห์ ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่ ดร.มหาเธร์ เป็นอย่างมาก ถึงขั้น ตัดสินใจถอนตัวออกจากพรรคอัมโน และหันมาร่วมมือกับ นายอันวาร์ ผู้นำแนวร่วมพรรคฝ่ายค้านซึ่งยังคงถูก จำคุกอยู่ พร้อมทั้งประกาศชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีกับนายนาจิบ ซึ่งต่อมานายนาจิบได้ประกาศยุบสภาและ นำไปสู่การเลือกตั้งผลการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 ที่ประกาศอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ. 2018 ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง คือ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด (Tun Dr. Mahathir Mohamad)

จากผลการเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นการพลิกประวัติศาสตร์การเมืองของมาเลเซียในรอบ 60 ปี เมื่อ ดร.มหาเธร์ อดีตนายกรัฐมนตรี วัย 92 ปี และเป็นผู้นำแนวร่วมฝ่ายค้านของมาเลเซีย ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง ทั่วไปในครั้งนี้ ด้วยที่นั่งในสภากว่าครึ่ง คือ 122 ที่นั่ง จากทั้งหมด 222 ที่นั่ง ในขณะที่แนวร่วมแห่งชาติ ฝ่ายรัฐบาลได้ที่นั่งเพียง 79 ที่นั่ง อันทำให้สามารถจัดตั้งรัฐบาลและขึ้นดำรงตำแหน่งนายกฯ ได้ตามที่หาเสียงไว้⁴

จะเห็นได้ว่าการเมืองของมาเลเซียมีความเป็นมาที่น่าสนใจทั้งในอดีตและปัจจุบัน เนื่องจากสภาพความ แตกต่างทางเชื้อชาติที่มีความขัดแย้งกันมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะมีความขัดแย้งเพิ่ม มากขึ้น และการที่ดร. มหาเธร์ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน ซึ่งครั้งหนึ่งเคยทำงานร่วมกับนายนาจิบในพรรคเดียวกันมา ก่อน แต่ปัจจุบันกลับเป็นคู่แข่งทางการเมืองกัน รวมทั้งการร่วมทำงานในพรรคการเมืองเดียวกันมาก่อน (The United Malays National Organization: UMNO) กับ นายอันวาร์ อิบราฮิม (Anwar Ibrahim) ในฐานะที่เคย เป็นรองนายกรัฐมนตรีและปัจจุบันได้รับพระราชทานอภัยโทษจากประมุขของรัฐเรียบร้อยแล้ว เพื่อรอเวลาใน การเข้าร่วมรัฐบาลกับ ดร. มหาเธร์ในครั้งนี้ด้วย ซึ่งจะเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 7 ของประเทศมาเลเซียอย่างเป็นทางการ

³ ยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์. (2561). การเลือกตั้งมาเลเซีย ค.ศ. 2018 กับชัยชนะของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-049.pdf>.

⁴ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2561). ปรากฏการณ์ “สันนิบาตเลือกตั้งมาเลเซีย” พลิกประวัติศาสตร์ โคนพรรครัฐบาล. เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง. (ฉบับที่ 16/2561), วันที่ 16 - 31 พฤษภาคม 2561.

ทางการ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้เกิดขึ้นจากการตัดสินใจโดยตรงของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจในการตัดสินใจว่าใครจะเป็นบุคคลที่ดำรงในตำแหน่งที่สำคัญในการเลือกตั้งในครั้งนี้

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะเลขานุการศูนย์อาเซียนศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเมืองมาเลเซียที่อาจส่งผลกระทบต่อภูมิภาคและต่อไทยในหลายมิติ จึงได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านความมั่นคง เรื่อง “ทิศทางการเมืองมาเลเซียผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย” เพื่อเป็นเครื่องมือในการระดมความรู้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมาเลเซีย ซึ่งผลการประชุมฯ ครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนการปฏิบัติ ตลอดจนแผนงาน หรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าวนี้ต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อศึกษาการเมืองของมาเลเซียในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
- 3.2 เพื่อศึกษาการเมืองของมาเลเซียที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย
- 3.3 เพื่อศึกษาการเมืองมาเลเซียที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย
- 3.4 เพื่อเสนอแนะข้อมูลและประเด็นสำคัญให้กับผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ทราบถึงทิศทางการเมืองของมาเลเซียในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
- 4.2 ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้การเมืองของมาเลเซียส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย
- 4.3 ทราบถึงปัจจัยทางการเมืองมาเลเซียที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย
- 4.4 สามารถเสนอแนะข้อมูลและประเด็นสำคัญให้กับผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. ขอบเขตเนื้อหาในการประชุมเชิงสัมมนา

- 5.1 อธิบายถึงสถานการณ์การเมืองมาเลเซียในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด
- 5.2 อธิบายถึงการเมืองของมาเลเซียในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
- 5.3 อธิบายถึงการเมืองมาเลเซียภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ มูฮัมหมัด
- 5.4 อธิบายถึงบทบาทของมาเลเซียต่ออาเซียน
- 5.5 อธิบายถึงการเมืองของมาเลเซียที่ส่งผลกระทบต่อไทยในด้านการเมือง ความมั่นคงสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม
- 5.6 อธิบายถึงความสัมพันธ์ของมาเลเซียกับไทยภายใต้การเปลี่ยนแปลงของการเมืองมาเลเซีย
- 5.7 อธิบายถึงการเมืองของมาเลเซียที่ส่งผลกระทบต่อไทยในด้านการเมืองและความมั่นคง
- 5.8 อธิบายถึงการเมืองของมาเลเซียกับทิศทางการเมืองของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2

ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย

ข้อมูลทั่วไป ของประเทศมาเลเซีย

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อประเทศอย่างเป็นทางการ: สหพันธรัฐมาเลเซีย หรือ มาเลเซีย (Federation of Malaysia)

เมืองหลวง: กัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur)

พื้นที่: 330,800 ตารางกิโลเมตร

เขตแดน: ด้านทิศเหนือติดกับประเทศไทย ทิศใต้ติดกับสิงคโปร์ ทิศตะวันตกติดกับช่องแคบมะละกา ตะวันออกติดกับทะเลจีนใต้กั้นส่วนที่เป็นแหลมมลายู กับส่วนที่อยู่บนตอนเหนือของเกาะบอร์เนียว มีพรมแดนติดกับอินโดนีเซีย และรัฐซาราวักที่อยู่บนเกาะนี้เป็นรัฐเดียว ที่ล้อมรอบประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ระบบการปกครอง: ระบบประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐ โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นประมุข

ลักษณะภูมิประเทศ: มาเลเซียเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แบ่งลักษณะทางภูมิประเทศออกเป็น 2 ส่วน โดยมีทะเลจีนใต้กั้น ส่วนแรก คือ คาบสมุทรมลายูมีพรมแดนทิศเหนือติดประเทศไทย และทิศใต้ติดสิงคโปร์ ภูมิประเทศบนแหลมมลายูเป็นหนองบึงตามชายฝั่ง และพื้นดินจะสูงขึ้นเป็นลำดับ จนกลายเป็นแนวเขาด้านในของประเทศ โดยมีพื้นที่ราบอยู่ ระหว่างแม่น้ำสายต่างๆ พื้นดินไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์นัก แต่เหมาะสำหรับปลูกยางพาราและต้นปาล์ม ด้านในของประเทศจะมีพืชพันธุ์ไม้نانาชนิดขึ้นตามบริเวณป่าดงดิบ โดยเฉพาะในแถบภูเขาซึ่งมีความสูงระหว่าง 150 - 2,207 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล มีความยาว ชายฝั่งจากด้านเหนือติดชายแดนไทยถึงปลายแหลมประมาณ 804 กิโลเมตร และความกว้างของแหลมส่วนที่กว้างที่สุดประมาณ 330 กิโลเมตร ส่วนที่สอง คือ ทางเหนือของเกาะบอร์เนียวมีพรมแดนทิศใต้ ติดอินโดนีเซีย และมีพรมแดนล้อมรอบประเทศบรูไน ภูมิประเทศ บนเกาะบอร์เนียวเป็นพื้นที่ราบตามชายฝั่ง และมีภูเขาเรียงราย อยู่ด้านใน โดยมีความสูงตั้งแต่ 30 - 2,440 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ทางตอนเหนือของเกาะเป็นแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่สำคัญ ความกว้างจากชายฝั่งทะเลถึงอาณาเขตที่ติดกับกะลิมันตันของอินโดนีเซีย ประมาณ 270 กิโลเมตร และชายฝั่งยาว 1,120 กิโลเมตร ในส่วนอาณาเขตที่ติดต่อกับกะลิมันตัน

ภาพที่ 1 แผนที่สหพันธรัฐมาเลเซีย⁵

⁵ ศูนย์ข้อมูลอาเซียน กทม. (ม.ป.ป.) สหพันธรัฐมาเลเซีย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://asean.bangkok.go.th/asean/images/asean/malaysia/image005.png> .

2. ประวัติศาสตร์

เมื่อประมาณพันปีมาแล้ว บริเวณอันเป็นที่อยู่ของมาเลเซียในปัจจุบัน เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรศรีวิชัยที่เคยรุ่งเรืองด้านการค้า และมีอำนาจยิ่งใหญ่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในที่สุดประมาณศตวรรษที่ 14 อาณาจักรศรีวิชัยก็เสื่อมถอยและล่มสลายลงในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ศูนย์กลางความเจริญทางการค้าของภูมิภาคได้ไปอยู่ที่เมืองมะละกาซึ่งตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของคาบสมุทรมลายูที่อยู่ตรงข้ามเกาะสุมาตรา เมืองมะละกาเป็นศูนย์กลางการค้าการเดินเรือที่สำคัญ จึงเรียกกันว่าช่องแคบมะละกา และยังเป็นศูนย์กลางเผยแพร่งานศาสนาอิสลาม โดยพ่อค้าชาวอาหรับจากตะวันออกกลางที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับผู้คนบริเวณแถบนี้

ในยุคอาณานิคมโปรตุเกสเป็นยุโรปชาติแรกที่เข้ามายึดครองมะละกาได้เมื่อ พ.ศ. 2054 ตามมาด้วยประเทศฮอลแลนด์ในราวปี พ.ศ. 2183 แต่ทั้งสองชาติไม่ได้มุ่งหวังที่จะเข้ายึดครองมลายูเป็นอาณานิคมอย่างแท้จริง แต่มีจุดมุ่งหมายต้องการติดต่อค้าขายและเผยแพร่งานศาสนาคริสต์มากกว่า โปรตุเกสได้ถ่ายโอนมะละกาให้แก่ฮอลแลนด์ซึ่งได้ครอบครองมะละกานานถึง 183 ปี จนกระทั่งได้เปลี่ยนผู้ครอบครองมาเป็นจักรภพอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2367 จักรภพอังกฤษได้เริ่มแผ่ขยายการล่าอาณานิคมมาถึงแหลมมลายู เมื่อปี พ.ศ. 2329 เมื่อสุลต่านไทรบุรีได้ให้อังกฤษเช่าเกาะหมากหรือเกาะปีนัง ต่อมาในปี พ.ศ. 2362 สิงคโปร์ก็ตกอยู่ในความครอบครองของอังกฤษ ซึ่งการเข้ายึดมะละกาของอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2367 เป็นผลมาจากสนธิสัญญาระหว่างดัชชกับอังกฤษ จะร่วมกันดูแลช่องแคบมะละกา โดยดัชชอยู่ทางเกาะสุมาตราและอังกฤษอยู่ตรงข้ามด้านแหลมมลายู ในปี พ.ศ. 2369 อังกฤษได้จัดตั้งอาณานิคมที่มีระบบหน่วยบริหารการปกครองหน่วยเดียว (Straits Settlement) ประกอบด้วย ปีนัง มะละกา สิงคโปร์ และลาบวน ซึ่งเป็นเกาะนอกชายฝั่งเกาะบอร์เนียว จากนั้นอังกฤษก็ค่อยๆ แผ่อิทธิพลเข้ามาสู่รัฐต่างๆ ในแหลมมลายู โดยแต่งตั้ง “ที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน” ซึ่งเป็นชาวอังกฤษไปประจำตามรัฐต่างๆ โดยนับแล้วก็คือ ผู้ทำหน้าที่บริหารราชการของรัฐนั้นๆ และในช่วงเวลาเดียวกันซาบาห์ (บอร์เนียวเหนือ) ซาราวัก และบรูไน ซึ่งเป็นดินแดนในเกาะบอร์เนียวชายฝั่งทะเลจีนใต้ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษทั้งหมด

สำหรับมูลเหตุสำคัญที่อังกฤษได้เข้ามายึดครองแหลมมลายู มีดังนี้

- (1) ได้มีการสำรวจพบแหล่งแร่ดีบุกที่ใหญ่แห่งหนึ่งของโลกและเป็นที่ต้องการอย่างมากของอุตสาหกรรมโรงงานผลิตกระป๋องโดยแหล่งแร่ที่ใหญ่อยู่ในรัฐเปรักบนคาบสมุทรมลายู
- (2) รัฐบาลเห็นความจำเป็นในการคุ้มครองตลาดการค้าของตนในย่านนี้อย่างจริงจัง เพราะพ่อค้าอังกฤษกับพ่อค้าชาวต่างชาติต่างแย่งตลาดค้าขายเป็นประจำ
- (3) แหลมมลายูมีการขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ท้องถิ่นระหว่างสุลต่านรัฐต่างๆ ส่งผลให้เกิดการชะงักงันทางการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้กิจการของอังกฤษได้รับผลกระทบ
- (4) ต้องการให้เป็นจุดศูนย์กลาง เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การติดต่อค้าขายกับจีน
- (5) อังกฤษต้องการแสวงหาที่อยู่ฐานทัพเรือเพื่อต่อสู้กับคู่แข่ง คือ ฝรั่งเศส

ในช่วงระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา (พ.ศ. 2481 - 2488) ดินแดนทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ทั้งที่เป็นของอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่น กองทัพญี่ปุ่นเข้ายึดครองดินแดนต่างๆ ในภาคพื้นเอเชีย เพื่อเข้าไปประสานกับเยอรมันและอิตาลีในยุโรป ทำให้อังกฤษได้ถอนตัวออกไปชั่วคราวใน พ.ศ. 2482 แหลมมลายูทั้งหมดอยู่ในการยึดครองของญี่ปุ่น ในระหว่างการยึดครองได้เกิดขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น “The Malayan People’s Anti – Japanese Army (MPAJA)” ซึ่งแกนนำคือกลุ่มชนมลายูที่มีเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่และกองกำลังติดอาวุธที่สนับสนุนกลุ่มต่อต้านคือพรรคคอมมิวนิสต์มลายู “Malayan Communist Party (MC)” ภายหลังสิ้นสุดสงครามมหาเอเชียบูรพาในปี พ.ศ. 2488 ประเทศอังกฤษกลับเข้าครอบครองมลายูในปี พ.ศ. 2489 โดยพรรคคอมมิวนิสต์มลายูได้ยื่นคำขาดให้อังกฤษคืนเอกราชโดยทันที ซึ่งการกระทำดังกล่าว

ฝ่ายอังกฤษไม่ยินยอมเพราะเป็นการเสียดักดีศรีและอังกฤษได้ปฏิเสธ ระยะต่อมาเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงได้เกิดกระแสขึ้น ในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศคือ นโยบายสหประชาชาติได้ประกาศให้ผู้คนซึ่งตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของชาติอื่นสามารถเลือกวิถีชีวิตของตนเองนั้น ก็คือการล้มเลิกอาณานิคม ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กระทำเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างคือได้ปลดปล่อยฟิลิปปินส์ จึงนับเป็นเป็นชาติแรกที่ได้รับเอกราชจากตะวันตก ทำให้อังกฤษไม่สามารถทวนกระแสความต้องการของประชาคมโลกได้ จึงคืนเอกราชแก่อาณานิคมของตนเอง แบบค่อยเป็นค่อยไป คือการคืนเอกราชให้แก่หลายทั้งหมด ยกเว้นสิงคโปร์ ซึ่งเป็นฐานทัพที่สำคัญ อังกฤษกำหนดจะคืนเอกราชให้แก่หลายในปี พ.ศ. 2491 โดยพิจารณาจากสภาพความเป็นอยู่ของผู้คนในขณะนั้น ประกอบด้วย ความเป็นอยู่ในลักษณะพหุสังคม ซึ่งมีชาวพื้นเมืองเดิมและชาวจีนที่เข้ามาในช่วงทั้งก่อนและหลังอังกฤษปกครอง และชาวอินเดียซึ่งอพยพมาจากตอนใต้ของประเทศอินเดีย ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีสิทธิเท่าเทียมกันหมด โดยโครงการคืนเอกราชมีชื่อว่า “สหภาพมาลายาหรือ Malayan Union Plan (MUP)” ซึ่งวางเป้าหมายว่าโครงการจะสำเร็จใน พ.ศ. 2491 โครงการ MUP กลายเป็นชนวนสำคัญที่ทำให้ชาวพื้นเมืองท้องถิ่นดั้งเดิม (ชาวมลายู) รู้สึกต่อต้าน ซึ่งเรียกว่า “เชื้อชาตินิยม” (Racialism) ซึ่งกลุ่มชาวมลายู ถือว่าตนเป็นบุตรของแผ่นดิน (Bumiputera) จึงไม่ยอมที่จะให้คนเชื้อชาติอื่นมีสิทธิเท่าเทียมตนเอง (จีนและอินเดีย) ซึ่งชาวจีนและอินเดีย มีอำนาจทางเศรษฐกิจมากกว่าชาวมลายู จึงเกิดองค์การชาวมลายู ต่อต้านโครงการ MUP โดยเริ่มจากความคิดของมุขมนตรีรัฐยะโฮร์ โดยองค์การดังกล่าวชื่อว่า “Pan Malayan Malay Congress” ในขั้นแรก ต่อมาเปลี่ยนเป็นองค์การสหชาติมาเลย์ (The United Malay National Organization: UMNO) ซึ่งเกิดจากมติที่ประชุมในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2489 โดยมีตัวแทนขององค์การของชาวมลายู 41 องค์การ และการประชุมครั้งนี้ ดาโต๊ะฮอนัน บินยะอาฟาร์ จากสมาคมชาวมลายูแห่งรัฐยะโฮร์ (Persatuan Melayu Johor) ได้รับเลือกให้เป็นประธานจากการประชุมมีมติที่สำคัญคือ จัดตั้งองค์การมลายูสามัคคีแห่งชาติหรือองค์การสหชาติมาเลย์ (The United Malay National Organization: UMNO) และต่อต้านการจัดตั้งสหภาพมาลายาตามแผนการของอังกฤษซึ่งก็ประสบความสำเร็จ โดยอังกฤษได้ยอมล้มเลิกโครงการ MUP และทำข้อตกลงกับ UMNO ในข้อตกลงว่าด้วยสหพันธรัฐมลายู (Federation of Malaya Agreement) คือการรวมตัวกันเป็นสหพันธรัฐ

ต่อมาองค์การมลายูสามัคคีแห่งชาติหรือองค์การสหชาติมาเลย์ (The United Malay National Organization: UMNO) ได้พัฒนาเป็นพรรคการเมือง เมื่อดาโต๊ะฮอนัน บินยะอาฟาร์ ได้ลาออกจากการเป็นประธานพรรคคนแรกและไปจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่เมื่อ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2494 (ค.ศ. 1951) โดยพรรคการเมืองใหม่นี้ใช้ชื่อว่า พรรคเอกราชแห่งมาลายา (Independence of Malaya Party) ที่ไม่จำกัดเฉพาะคนเชื้อสายมาลายู ส่วนพรรคอัมโน (UMNO) ที่เหลือได้ลงมติเลือก ตวนกู อับดุล ราห์มาน เป็นประธานคนใหม่ และได้รับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศมาเลเซีย

อังกฤษได้มอบเอกราชให้แก่ดินแดนมลายูเกือบทั้งหมดในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2500 ภายใต้ชื่อว่า “สหพันธรัฐมาลายา” (Federation of Malaya) โดยมีจำนวน 11 รัฐ ซึ่งอยู่บนคาบสมุทรมลายู 10 รัฐ และดินแดนที่เป็นเกาะ 1 รัฐ คือ เกาะปีนัง ยกเว้นสิงคโปร์ ต่อมาในปีพ.ศ. 2506 สหพันธรัฐมาลายาได้สิ้นสุดลงเมื่อผู้นำของสหพันธรัฐมาลายา คือ ท่านตวนกู อับดุล ราห์มาน มีแนวความคิดที่จะรวมเอาดินแดนที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งอังกฤษกำลังจะให้เอกราชดินแดนดังกล่าว คือ เกาะสิงคโปร์ ซาบาห์ ซาราวัก และบรูไน เข้าไปอยู่ในสหพันธรัฐมาลายา และเปลี่ยนชื่อเป็นโครงการจัดตั้งสหพันธมาเลเซีย ซึ่งประกอบด้วย 11 รัฐเดิม กับอีก 4 รัฐใหม่ รวมเป็น 15 รัฐ แต่โครงการนี้บรูไนได้ปฏิเสธที่จะเข้าร่วมด้วย ทำให้สหพันธมาเลเซียมีเพียง 14 รัฐ แต่อย่างไรก็ตาม

ในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2508 สิงคโปร์ได้ประกาศถอนตัวออกจากสหพันธ์มาเลเซียมาเป็นประเทศเอกราชภายใต้การนำของนายลีควนยู ทำให้สหพันธ์มาเลเซียมีเพียง 13 รัฐ (มาเลเซียตะวันตก 11 รัฐ และมาเลเซียตะวันออก 2 รัฐ)

3. ข้อมูลเศรษฐกิจ

นายกรัฐมนตรีมาเลเซียได้ริเริ่มนโยบายการปฏิรูปและพัฒนาให้มาเลเซียก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งต้องทำให้มีรายได้มวลรวมประชาชาติ (Gross National Income - GNI) ถึง 15,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี ตามวิสัยทัศน์ พ.ศ. 2563 (Vision 2020) การค้าระหว่างประเทศของมาเลเซียกับทั่วโลกมีมูลค่ารวม 3.64 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นการส่งออกมูลค่า 1.99 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเป็นการนำเข้ามูลค่า 1.65 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มาเลเซียได้ดุลการค้า 34 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปาล์มน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ เคมีภัณฑ์ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันดิบ เครื่องจักรและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะ น้ำมันเชื้อเพลิง เหล็ก และเหล็กกล้า และน้ำมันดิบรถยนต์

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะ น้ำมันเชื้อเพลิง เหล็กและเหล็กกล้า และน้ำมันดิบรถยนต์

4. ข้อมูลการเมืองการปกครอง

ประเทศมาเลเซียแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 รัฐ และ 3 ดินแดนสหพันธ์ เป็นดินแดนที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลสหพันธรัฐ ปกครอง เขตการปกครองต่างๆ และชื่อเมืองหลวง ได้แก่

มาเลเซียตะวันตก ได้แก่ กัวลาลัมเปอร์ และปูตราจายา

มาเลเซียตะวันออก ได้แก่ ลาบวน (วิกตอเรีย)

มาเลเซียตะวันตก (คาบสมุทรมลายู) ได้แก่ กลันตัน (โกตาบารู) เกดะห์ (ไทรบุรี) (อลอร์สตาร์) ตรังกานุ (กัวลาตรังกานุ) เนกรีเซมบีลัน (สเรมบัน) ปะหัง (กวนตัน) ปะลิส (กังการ์) ปีนัง (จอร์จทาวน์) เประ (อีโปห์) มะละกา (มะละกา) ยะโฮร์ (ยะโฮร์บาห์รู) และสลังงอร์ (ซาห์อาลัม) มาเลเซียตะวันออก (เกาะบอร์เนียวตอนเหนือ) ได้แก่ ซาบาห์ (โกตากินะบะลู) และซาราวัก (กูจิง)

การแบ่งอำนาจการปกครอง ในด้านการปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. การปกครองส่วนกลาง ประกอบด้วย กระทรวง 24 กระทรวง กรม และกองต่างๆ

2. การปกครองส่วนภูมิภาคจะแตกต่างจากประเทศไทยที่ไม่มีจังหวัด และโครงสร้างที่ใช้การแต่งตั้งจากส่วนกลาง ตั้งแต่หน่วยการปกครอง ระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน มีฐานะเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวง การเคหะและการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำให้การปกครองส่วนภูมิภาคของประเทศมาเลเซียมีโครงสร้างและระบบการบริหารราชการ พอสรุปได้ดังนี้

อำเภอ (District) เป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดของมาเลเซีย ประกอบด้วย ตำบล หลายๆ ตำบลมารวมกัน โดยมีนายอำเภอ ซึ่งเป็นข้าราชการประจำมาจากการแต่งตั้งของกระทรวงการเคหะและการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหัวหน้าส่วนราชการผู้รับผิดชอบงานบริหารทั้งหมดภายในอำเภอ และทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานที่อยู่ต่ำกว่าระดับอำเภอ ซึ่งจะถูกโยกย้าย สับเปลี่ยน

ได้ตลอดเวลาเพราะเป็นสิทธิ์ขาดของรัฐบาลมลรัฐในการเปลี่ยนตัว นายอำเภอในเขตต่างๆ สถานะของ นายอำเภอเปรียบเสมือนเลขาธิการประจำรัฐในระดับอำเภอ หน้าที่ของนายอำเภอ ซึ่งมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

(1) มีอำนาจในการพิจารณาตัดอำนาจแผ่นดินในระดับอำเภอ หรือต่ำกว่าในบางรัฐนายอำเภอมีสถานะ เป็นอัยการอีกด้วย

(2) ปกครองและดูแลเกี่ยวกับทรัพย์สินและกรรมสิทธิ์ที่ดิน

(3) ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีต่างๆ เช่น ภาษีที่ดิน

(4) ทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำชุมชนขนาดใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อการสาธารณะประโยชน์ เช่น เรี่ยไรเงิน เพื่อบำรุงการศึกษา เป็นต้น

(5) เป็นประธานคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ

(6) เป็นประธานกรรมการพัฒนาชนบทในระดับอำเภอ สำหรับองค์ประกอบของอำเภอที่สำคัญอีก ประการก็คือ สภาอำเภอ ที่มาจากคัดเลือกผู้นำจากตำบลต่างๆ มาเป็นสมาชิกทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่นายอำเภอในการบริหารกิจการต่างๆ แต่ไม่มีอำนาจในการบริหารงานร่วมกับนายอำเภอ

การปกครองในระดับอำเภอนี้ นับเป็นกลไกหลักของรัฐบาลในการบริหารงานระดับพื้นที่ที่ได้ผล และเป็นการสื่อสารที่ตีระหว่างรัฐบาลกับองค์กรต่างๆ ในระดับที่ต่ำกว่าการปกครองระดับอำเภอที่ไม่สามารถเปลี่ยนรูปไปเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ แต่อาจมีการตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นซ้อนกับพื้นที่อำเภอได้ ซึ่งมีสภาพชนบทประจำอำเภอ (Rural District Council) เป็นหน่วยการปกครองระดับท้องถิ่น ในขณะที่ระดับตำบลและหมู่บ้านที่มีความเจริญเข้าตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดก็สามารถตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นและทำการยุบตำบลหรือหมู่บ้านได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับพิจารณาของกระทรวงการเคหะและการปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีศักยภาพ ความสามารถ และองค์ประกอบด้านประชากรที่เข้าเงื่อนไขหรือไม่

ตำบล (Mukim) เป็นการปกครองส่วนภูมิภาคในลำดับที่รองจากอำเภอ ตำบลประกอบขึ้นจากหมู่บ้านหลายๆ หมู่บ้านมารวมกันหัวหน้าตำบล เรียกว่า กำนัน (Head of Mukim หรือ Penhulu) กำนันในมาเลเซียเป็นข้าราชการเต็มตัว มาจากการสอบแข่งขันและแต่งตั้งโดยส่วนกลาง ได้รับเงินเดือนและเงินบำเหน็จบำนาญเหมือนข้าราชการทั่วไป กำนันในมาเลเซียมีเงินเดือนค่อนข้างสูงและยังมีรายได้จากทางอื่นๆ เช่น เบี้ยประชุม เป็นต้น ประเทศมาเลเซียมีการตรวจสอบการทำงานและความรู้ของกำนันอยู่เสมอ เช่น การจัดทดสอบความรู้หลังจากที่ได้เป็นกำนันไปแล้ว 3 ปี หากสอบวัดความรู้ไม่ผ่านก็จะถูกปลดออกจากตำแหน่ง กำนันไม่มีอำนาจโดยตรงในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย มีเพียงหน้าที่ในการ “จัดเวรยามจากราษฎรเพื่อทำหน้าที่รักษาหมู่บ้านและทุกๆ วัน กำนันต้องรายงานข้อราชการต่อนายอำเภอ และทำงานอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของนายอำเภอ นายอำเภอมีสิทธิ์ที่จะโยกย้ายเน้นไปยังตำบลใดก็ได้ภายในเขตอำเภอ กำนันเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงการเคหะและการปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่คอยช่วยเหลืองานของนายอำเภอในด้านต่างๆ เช่น การออกใบอนุญาต ฆ่าสัตว์ การเก็บภาษีที่ดิน การจัดทำทะเบียนราษฎร องค์ประกอบที่สำคัญของตำบลอีกและเป็นคณะกรรมการประจำตำบล (Village Committee) ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือการบริหารงานของกำนัน แต่ในบางตำบลอาจจะไม่มีคณะกรรมการประจำตำบลก็ได้ จะมีเพียงกำนันเท่านั้นทำหน้าที่ในการบริหารงานระดับตำบล

หมู่บ้าน (Kampongs) เป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ที่เล็กที่สุดของมาเลเซีย และเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชน มากที่สุดอีกด้วย หัวหน้าหมู่บ้าน เรียกว่าผู้ใหญ่บ้าน (Head of Kampongs) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมาจากการแต่งตั้ง แต่หลังจากปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมารัฐสภามาเลเซียได้ผ่านกฎหมาย การปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับใหม่ ทำให้เกิดการปฏิรูปการปกครอง ส่วนท้องถิ่นในประเทศมาเลเซียอย่างจริงจัง ทำให้ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตหมู่บ้าน แต่ยังคงถือว่า

ผู้ใหญ่บ้าน มีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนภูมิภาค ผู้ใหญ่บ้านมีสถานะ เป็นกึ่งข้าราชการ กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนของชาวบ้าน ในขณะที่ตัวรัฐก็สามารถสั่งการผู้ใหญ่บ้านได้โดยผ่านกำนันและ นายอำเภอ วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านคือ 5 ปี สำหรับ ผลตอบแทนที่ผู้ใหญ่บ้านได้รับจากราชการก็คือ เงินประจำเดือนและ สิทธิพิเศษต่างๆ ในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือกิจการของรัฐ เช่น ได้รับสิทธิ ในการลดหย่อน ค่าเช่าที่นา เป็นต้น

3. การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศมาเลเซียมีอัตลักษณ์ เป็นของตัวเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) การบริหารงานของรัฐบาลแห่งรัฐ (State Government)

รัฐบาลแห่งรัฐเป็นรัฐบาลท้องถิ่นของรัฐในประเทศมาเลเซียจำนวน 13 รัฐ ทำหน้าที่ปกครองบริหาร ราชการในรัฐนั้นๆ มีลักษณะเป็น รัฐบาลเล็กๆ 13 รัฐบาลอยู่ในประเทศเดียวกัน เพราะมีโครงสร้าง เช่นเดียวกับ รัฐบาลกลาง

รัฐบาลแห่งรัฐจะมีมุขมนตรีแห่งรัฐ (Menteri Besar) ในรัฐที่มี เจ้าผู้ครองรัฐ ส่วนในรัฐที่ไม่มีเจ้าผู้ครอง รัฐจะมีผู้ว่าการรัฐ (Ketua Menteri) โดยแต่งตั้งมาจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะ ผู้บริหารรัฐ (Executive Council - Exco) ดูแลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ความปลอดภัยสาธารณะ การศึกษาหรือ สุขภาพอนามัยของผู้คนในรัฐ โดยแต่ละรัฐมีอิสระในการบริหารจากรัฐบาลกลางพอสมควร ยกเว้นด้านการ ต่างประเทศ การทหาร การเงิน และเศรษฐกิจมหภาคที่ยังคงอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลแห่งรัฐ

(2) การปกครองส่วนท้องถิ่นหลังการปฏิรูป พ.ศ. 2519

การปกครองส่วนท้องถิ่นของมาเลเซียที่ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้เริ่มจากการปฏิรูป กันอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2519 ได้มีการออกกฎหมายการปกครองท้องถิ่น (Local Government Act 124) กฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นของมาเลเซียเป็นอย่างมาก โดยพยายามทำให้ การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด แต่ยังคงเป็นการบริหารกิจการท้องถิ่นภายใต้การ ควบคุมของรัฐบาลแห่งรัฐ ซึ่งมีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น 5 รูปแบบดังนี้

(1) สภานคร (City Council) รัฐบาลท้องถิ่นรูปแบบนี้มีทั้งสิ้น 12 แห่ง และมีคณะกรรมการธิการสภานคร มาจากการเลือกตั้ง

(2) สภาเทศบาล (นคร) (Municipal Council) ซึ่งมี 39 แห่ง ซึ่งรัฐบาลท้องถิ่นและคณะกรรมการธิการ การปกครองรูปแบบนี้ มาจากการเลือกตั้ง มีอำนาจสมบูรณ์ทางการเงิน การเก็บภาษี และใบอนุญาตต่างๆ การ ปกครองท้องถิ่น 2 รูปแบบที่กล่าวมาจะถูกจัดตั้งขึ้นในเขตที่มีความเป็นเมืองสูง จำนวนประชากรมาก และความ หนาแน่นของประชากรมีสูง มีรายได้เพียงพอต่อการบริหารกิจการเมืองขนาดใหญ่รายได้ส่วนใหญ่มาจากการ จัดเก็บภาษีในท้องถิ่น ส่วนเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นเพียงรายได้เสริมความแตกต่างระหว่างสภาเทศบาล (Municipal Council) กับสภานคร (City Council) คือ โครงสร้างการบริหารงานแตกต่างกัน กล่าวคือ สภา เทศบาล (Municipal Council) ใช้รูปแบบคณะกรรมการ ไม่มีแยกฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร แต่สภานคร (City Council) ใช้รูปแบบแยกฝ่ายบริหารกับสภาออกจากกัน

(3) สภาเมือง (Town Council) คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตเมืองใหญ่ๆ ที่มี ประชากรมากกว่า 5,000 คน แต่ไม่เกิน 100,000 คน มีความสามารถด้านการคลังอยู่ในระดับปานกลาง รัฐบาล ท้องถิ่นรูปแบบนี้มาจากการเลือกตั้ง

(4) คณะกรรมการเมือง (Town Board) คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก มีหน้าที่คล้ายสภาเมือง แต่สัดส่วนของบทบาทหน้าที่ และการบริหารจัดการอาจจะแคบกว่าคณะกรรมการเมืองจะมาจากการแต่งตั้ง จัดตั้งขึ้นในเขตเมืองที่มีประชากรมากกว่า 5,000 คนขึ้นไป มีรายได้ต่ำ รายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินอุดหนุนของ รัฐบาล แต่ยังสามารถบริหารจัดการได้

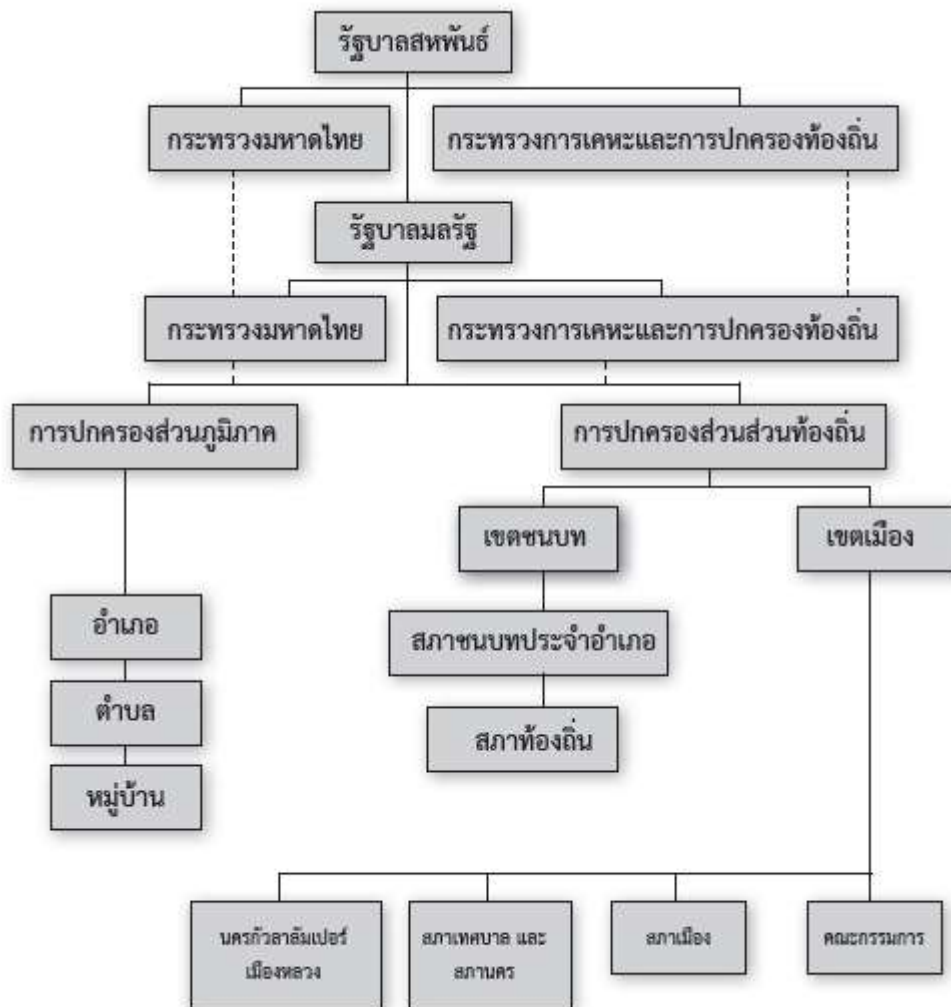

(5) สภาท้องถิ่น (Local Council) หรือ สภาอำเภอ (District Council) คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตอำเภอจำนวน 98 แห่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นในเขตพื้นที่ชนบทที่มีรายได้ต่ำประชากรน้อย ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบทและทำอาชีพเกษตรกรรม นับเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุดรูปแบบหนึ่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในมาเลเซีย สภาท้องถิ่นมักจะตั้งทับซ้อนอยู่กับการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้าน มีรูปแบบย่อยดังนี้ สภาชนบท (Rural Council) คณะกรรมการหมู่บ้าน (Village Committee)

สภาชนบทประจำอำเภอ (Rural District Council) สภาอำเภอ (District Council) คณะกรรมการชนบท (Rural Broad) คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตชนบทที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่ และมักจะตั้งทับซ้อนอยู่กับการปกครองในระดับอำเภอ

จากรูปแบบการปกครองทั้งสามส่วนได้แสดงความเชื่อมโยง ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสหพันธรัฐ มลรัฐ ภูมิภาค และท้องถิ่น

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสหพันธรัฐ มลรัฐ ภูมิภาค และท้องถิ่น⁶

⁶ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (ม.ป.ป.). ระบบบริหารราชการของสหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพฯ: กรรณการพิมพ์.

ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

หลังจากประเทศอังกฤษได้เข้ามาปกครองมาเลเซียในช่วงปี พ.ศ. 2369 ได้มีกลุ่มชาวจีนและชาวอินเดียเป็นจำนวนมากเข้ามาประกอบอาชีพค้าขาย จึงเพิ่มความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม (Multiculturalism) ทำให้มาเลเซียเป็นประเทศที่มีประชากร ที่มีความหลากหลายทางศาสนาและเชื้อชาติ โดยประมาณร้อยละ 60 ของชาวมาเลเซียนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 32 เป็นชาวจีนซึ่งอาศัยอยู่ ทางตอนใต้ของประเทศนับถือลัทธิเต๋าและศาสนาพุทธนิกายมหายาน ร้อยละ 8 เป็นชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดู ในด้านสังคมและวัฒนธรรมของมาเลเซียแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันออกไป เช่น ชาวมลายูที่ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีแบบ Adat Temenggong ที่ยึดถือทางฝ่ายบิดาเป็นผู้รับมรดกสืบทอด เป็นขนบธรรมเนียมที่ยึดถือ ในรัฐส่วนใหญ่ของแหลมมลายู (ยกเว้นรัฐเนกรีเซมบีลัน) ซึ่งเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ยึดถือมาตั้งแต่ยุคมะละกาแผ่ขยายไปรัฐต่างๆ ทั่วแหลมมลายู ขนบธรรมเนียมนี้จัดตั้งขึ้นโดย Datuk Ketemangungan จากเกาะสุมาตราที่มีการผสมผสานเข้ากับขนบธรรมเนียมเดิมที่มีอยู่แล้ว เกิดเป็นกฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น กฎหมายมะละกา (Undang-Undang Melaka) กฎหมายโยโฮร์ (Undang-Undang Johor) และกฎหมาย เคดะห์ (Undang-Undang Kedah) ส่วนชาวมลายูที่ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีแบบ Adat Minangkabau หรือ Adat Perpatih เป็น ขนบธรรมเนียมที่ยึดถือในรัฐเนกรีเซมบีลันและบางส่วนของรัฐมะละกา ผู้สร้างขนบธรรมเนียมประเพณีนี้ คือ Datuk Nan Sebatang ซึ่งเป็นพี่น้องของ Datuk Ketemangungan และความโดดเด่นของ Adat Minangkabau หรือ Adat perpatih คือ จะยึดถือทางฝ่ายมารดา (Matrilineal) หมายถึง อำนาจต่างๆ และทรัพย์สินมรดกจะถูกสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งทางสายเลือดของมารดา มรดกของชาว Minangkabau จะเป็นของบุตรสาว

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหพันธรัฐมาเลเซีย

ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับมาเลเซียเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2500 ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียได้พัฒนาแน่นแฟ้น จนมีความใกล้ชิดกันมาก อย่าง ตวนกู อับดุล ราห์มาน ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศมาเลเซียมีมารดาเป็นคนไทย เต็บโตและเรียนจบชั้นมัธยมที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ อีกทั้งยังเป็น ผู้สร้างธรรมเนียมว่าเมื่อรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็จะไปเยือนไทย เป็นประเทศแรก ซึ่งธรรมเนียมนี้ได้รับการปฏิบัติมาตลอดจนกระทั่งถูกยกเลิกในยุค ดร.มหาเธร์ แต่อย่างไรก็ตามยังมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่างๆ ทั้งระดับพระราชวงศ์ชั้นสูงรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันสองฝ่ายนี้ยังได้ร่วมมือกันแก้ไขในประเด็นปัญหาต่างๆ เช่น การปักปันเขตแดนทางบก บุคคลสองสัญชาติ การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น นโยบายของไทยต่อมาเลเซียเน้นส่งเสริมความไว้วางใจ ระหว่างกันและสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งให้ความสัมพันธ์ทุกระดับอย่างอยู่บนพื้นฐานของการใช้เหตุผล เคารพซึ่งกันและกันในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่ดี เพราะเหตุการณ์ในประเทศหนึ่งย่อมจะส่งผลเกื้อหนุนหรือกระทบต่ออีกประเทศหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในด้านวิชาการทั้งสองประเทศมีการประชุมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน เพื่อทบทวนและติดตามผลการดำเนินงานของทั้งสองประเทศซึ่งมีสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ และ Economic Planning Unit (EPU) ของมาเลเซียเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานความร่วมมือในกรอบทวิภาคีที่ฝ่ายไทยให้แก่ฝ่ายมาเลเซีย ได้แก่ การจัดหลักสูตรประจำปี (Annual International Training Course: AITC) หลักสูตรศึกษานานาชาติ (Thai International Postgraduate Programme: TIPP) ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (Technical Cooperation Among Developing Country: TCDC) และยังร่วมกันจัดการฝึกอบรมให้แก่ประเทศที่สาม (Third Country Training Programme: TCTP)

ในด้านการลงทุน ปี พ.ศ. 2554 มาเลเซียลงทุนในไทยจำนวน 34 โครงการ มีมูลค่า 6,135 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในสาขาการบริการยานยนต์ การเกษตร และอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ได้รับการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำนวน 21 โครงการ คิดเป็นมูลค่า 3,863 ล้านบาท มาเลเซียสนใจมาลงทุน ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ การแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมัน เนื่องจากมาเลเซียมีศักยภาพในการลงทุน และการลงทุนในไทยจะช่วยลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากไทยมีแรงงานและอุตสาหกรรม สนับสนุนที่ดีกว่ามาเลเซีย ทั้งนี้ หน่วยงานพัฒนาอุตสาหกรรมมาเลเซีย (Malaysia Industrial Development Authority: MIDA) อนุมัติ ส่งเสริมการลงทุนในโครงการที่มีภาคการลงทุนไทยลงทุนด้วย จำนวน 3 โครงการ มีมูลค่า 2,415 ล้านบาท นักลงทุนไทยที่สนใจไปลงทุนในมาเลเซีย ได้แก่ บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ กลุ่มบริษัทไทยซัมมิต เครือซีเมนต์ไทย กลุ่มบริษัทสามารถ และร้านอาหารไทย⁷

⁷ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (ม.ป.ป.). ระบบบริหารราชการของสหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพฯ: กรรณการพิมพ์.

ส่วนที่ 3

บริบทของการเมืองมาเลเซีย

1. บทนำ

หลักฐานทางมนุษยวิทยาค้นพบว่า มีมนุษย์กลุ่มแรกอาศัยอยู่ในมาเลเซียบนเกาะบอร์เนียวบริเวณรัฐซาราวักตั้งแต่ 40,000 ปีที่แล้ว หลังจากนั้น มีมนุษย์หลายเผ่าพันธุ์ได้เคลื่อนย้ายเข้ามาในคาบสมุทรมลายู โดยนักประวัติศาสตร์เชื่อว่าบรรพบุรุษของคนเชื้อสายมลายูในปัจจุบันเป็นพวกอินโดนีเซียนผสมผสานกับพวกมองโกลอยด์ ซึ่งอพยพมาจากทางตอนใต้ของจีนและเข้ามาตั้งถิ่นฐานในคาบสมุทรมลายูในราว 2,500 ปีก่อนคริสต์ศักราช คนเหล่านี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มมาเลย์เก่า (Proto-Malay) ได้แก่ พวกยาทุน พวกบัตัก ในเกาะสุมาตรา ชาวเกาะไนด์ และพวกด้ายคในเกาะบอร์เนียว ขณะที่กลุ่มมาเลย์ใหม่ (Deutero-Malay) คือ พวกมาเลย์ในแหลมมลายู สุมาตรา ชาวหมู่เกาะซุนดาน้อยและหมู่เกาะในฟิลิปปินส์ในปัจจุบัน 3 คนกลุ่มนี้ได้เข้ามาตั้งชุมชนตามชายฝั่งทะเล ริมแม่น้ำและค่อยๆ พัฒนาเป็นเมืองตามลำดับ

ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ของคาบสมุทรมลายูซึ่งเป็นเส้นทางการค้าที่เชื่อมตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้พ่อค้าชาวอินเดียได้อาศัยกระแสนลมจากฝั่งตะวันตกเดินเรือผ่านมาทางช่องแคบมะละกาเพื่อไปค้าขายกับจีน โดยได้นำเอาศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ วัฒนธรรม ภาษาสันสกฤตและรูปแบบการปกครองของอินเดียเข้ามาเผยแพร่ในบริเวณมลายูตอนเหนือ (รัฐเกดะห์ปัจจุบัน) ส่งผลให้เกิดชุมชนเมืองของชาวอินเดียนมาเลย์ขึ้นในราวศตวรรษที่ 2-3 โดยเมืองเหล่านี้ยังไม่ใช่อาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ แต่เป็นเพียงเมืองที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและส่วนใหญ่อยู่ใต้อิทธิพลของอาณาจักรต่างๆ ตามลำดับ เช่น อาณาจักรลังกาสุกะ อาณาจักรศรีวิชัย อาณาจักรสุโขทัย และอาณาจักรมัชปาหิตของชวา ดังนั้น ก่อน ค.ศ. 1400 เมืองมะละกาจึงยังไม่มีบทบาทมากนักในคาบสมุทรมลายู

ต่อมา เมืองมะละกาเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในฐานะที่เป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างประเทศ เมื่อเจ้าชายปรมศวร (Parameswara) เชื้อสายของราชวงศ์ไศเลนทร์จากชวาแห่งเมืองปาเล็มบัง ศูนย์กลางของอาณาจักรศรีวิชัยเดิมได้ลี้ภัยไปอาศัยอยู่ในเมืองมะละกาซึ่งขณะนั้นเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมงและที่ช่องสุมาตราได้ตั้งตนเป็นผู้ปกครองคนแรกของมะละกาใน ค.ศ. 1403 และพยายามเชื่อมความสัมพันธ์กับอาณาจักรต่างๆ ส่งผลให้มะละกากลายเป็นแหล่งพักพิงของพ่อค้าที่ใช้เส้นทางการค้าที่เชื่อมต่อระหว่างอินเดียและจีน ในช่วงนี้พ่อค้าชาวอินเดียยังได้นำศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งในเวลาต่อมาผู้ปกครองมะละกาได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามแทนศาสนาฮินดูในราว ค.ศ. 1445 กล่าวได้ว่า มะละกากลายเป็นเมืองที่เข้มแข็งที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพราะเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่เชื่อมต่อระหว่างประเทศตะวันออก (จีน) กับเอเชียใต้ (อินเดีย) และประเทศต่างๆ ในตะวันออกกลาง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ศาสนาอิสลามในศตวรรษที่ 15 ซึ่งความยิ่งใหญ่ดำเนินไปประมาณ 100 ปีจึงถูกประเทศจากยุโรปเข้ายึดครอง

โปรตุเกส เป็นประเทศแรกที่ยึดเมืองมะละกาได้ใน ค.ศ. 1511 หลังจากที่ค้นพบเส้นทางเดินเรือมายังเอเชียซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดุลอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวคือ ประการแรก จักรวรรดิมะละกาสิ้นสุดลงและมีอาณาจักรอื่น ๆ เกิดขึ้นในคาบสมุทรมลายู เช่น รัฐยะโฮร์ที่มีอาณาเขตครอบคลุมทั้งคาบสมุทรมลายูแทนที่มะละกา รัฐประะตั้งขึ้นทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของคาบสมุทรมลายู บรูไนเป็นรัฐอิสระอยู่ทางตอนเหนือและภาคตะวันตกของเกาะบอร์เนียว อาณาจักรอาเจะห์ซึ่งมีอิทธิพลในสุมาตราเหนือ ขณะที่ดินแดนบริเวณเกดะห์ กลันตัน และตรังกานู ในปัจจุบันอยู่ภายใต้อิทธิพลของสยาม ประการที่สอง โปรตุเกสได้วางรากฐานการปกครองให้แก่มะละกาด้วยการส่งขุนนางที่ได้รับการแต่งตั้งจากกษัตริย์โปรตุเกสให้มาดำรงตำแหน่งกัปตันหรือผู้ว่าราชการจังหวัดประจำมะละกาครั้งละ 3 ปี ประการที่สาม เกิดการแข่งขันกันเพื่อสร้างอิทธิพลใหม่ในการครอบครองเส้นทางการค้าบริเวณคาบสมุทรมลายูระหว่างยะโฮร์ อาเจะห์ และโปรตุเกส โดยโปรตุเกสได้สร้างศูนย์กลางทางการค้าและป้อมปราการในมะละกา รวมทั้งลงนามในสนธิสัญญาการค้ากับบรูไนใน ค.ศ. 1526 เพื่ออาศัยเป็นเมืองทางการค้าและเมืองสำหรับเผยแพร่ศาสนาคริสต์

ในช่วงเวลาดังกล่าวมะละกาจึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าของโปรตุเกสเชื่อมโยงสินค้าจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปยุโรป อย่างไรก็ตาม โปรตุเกสซึ่งกำลังยึดครองมะละกาจำเป็นต้องเผชิญกับความเป็นปรปักษ์จากรัฐอื่นๆ ที่ต้องการควบคุมเส้นทางการค้าในคาบสมุทรมลายูและต่อต้านศาสนาคริสต์ของชาวโปรตุเกส จนกระทั่งฮอลันดาได้เดินทางเข้ามาถึงคาบสมุทรมลายูทำให้อิทธิพลของโปรตุเกสเสื่อมถอยลง

ฮอลันดาได้เข้ามาถึงเกาะชวาและตั้งศูนย์กลางทางการค้าขึ้นที่บาตู ซาวาร์ (Batu Sawar) เมืองหลวงของรัฐยะโฮร์ใน ค.ศ. 1603 หลังจากนั้น ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในสนธิสัญญาเป็นพันธมิตรใน ค.ศ. 1606 โดยรัฐยะโฮร์ตกลงจะช่วยฮอลันดายึดมะละกาและขอควบคุมดินแดนรอบๆ มะละกาซึ่งในที่สุดฮอลันดาได้เข้ายึดครองมะละกาแทนโปรตุเกสใน ค.ศ. 1641 ทั้งนี้ รัฐบาลฮอลันดาได้มอบหมายให้บริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดา (Dutch East India Company) บริหารงานในดินแดนต่างๆ ของฮอลันดาแทนซึ่งฮอลันดาสนใจที่จะทำให้อัตตาเลียบ (กรุงจาการ์ตาของอินโดนีเซียในปัจจุบัน) เป็นศูนย์กลางทางการค้ามากกว่ามะละกา เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตเครื่องเทศที่สำคัญแต่ที่ต้องยึดมะละกาไว้เพื่อไม่ให้ยุโรปชาติอื่นแผ่ขยายอิทธิพล ดังนั้น มะละกาจึงลดความสำคัญลงในช่วงที่ฮอลันดาปกครอง

อังกฤษ ซึ่งดำเนินงานผ่านบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ (British East India) ได้ขยายอิทธิพลเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในราวปลายศตวรรษที่ 18 โดยเริ่มเช่าเกาะปีนังและมณฑลเวลลีสลีย์จากสุลต่านไทรบุรี (รัฐเกดะห์ในปัจจุบัน) เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการค้าของอังกฤษในช่องแคบมะละกา จากนั้นได้เช่าเกาะสิงคโปร์จากสุลต่านรัฐยะโฮร์ซึ่งยังอยู่ในอิทธิพลของฮอลันดาใน ค.ศ. 1819 และอังกฤษได้ลงนามในสนธิสัญญาลอนดอนกับฮอลันดาใน ค.ศ. 1824 เพื่อให้การแบ่งแยกอำนาจในการขยายอิทธิพลระหว่างอังกฤษและฮอลันดาชัดเจนขึ้น โดยฮอลันดายอมรับว่าดินแดนในคาบสมุทรมลายูและสิงคโปร์อยู่ในการครอบครองของอังกฤษ ขณะที่อังกฤษยอมรับเขตอิทธิพลของฮอลันดาในบริเวณหมู่เกาะสุมาตรา

การปกครองของอังกฤษในคาบสมุทรมลายู

นับตั้งแต่ ค.ศ. 1824 เป็นต้นมา บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษจึงได้ขยายที่ตั้งศูนย์กลางทางการค้าในคาบสมุทรมลายูมากขึ้นเรื่อย ๆ และจัดรูปแบบการบริหารรัฐต่าง ๆ ในคาบสมุทรมลายู ดังนี้

ใน ค.ศ. 1826 อังกฤษตั้ง “กลุ่มสเตอร์ทส์ เซ็ตเติลเม้นท์” (Straits Settlements) โดยรวมเอาสิงคโปร์ ปีนังและมะละกาเป็นเขตการปกครองเดียว มีศูนย์กลางอยู่ที่ปีนัง ต่อมาได้ย้ายไปที่สิงคโปร์ซึ่งได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองท่าปลอดภาษีและศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญที่สุด เนื่องจากในราว ค.ศ. 1860 เป็นต้นมารัฐทางตอนใต้ของคาบสมุทรมลายูได้กลายเป็นแหล่งผลิตยางพาราและดีบุกที่สำคัญซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดโลกโดยส่งออกทางท่าเรือสิงคโปร์มากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกที่ก่อตั้ง “กลุ่มสเตอร์ทส์ เซ็ตเติลเม้นท์” นั้น รัฐบาลอังกฤษหลีกเลี่ยงที่จะเข้ามาปกครองโดยตรงแต่ได้บริหารผ่านบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษจนถึง ค.ศ. 1867 อังกฤษจึงเริ่มเปลี่ยนนโยบายเข้ามาแทรกแซงรัฐต่าง ๆ ในคาบสมุทรมลายูมากขึ้น โดยโอนอำนาจการปกครอง “กลุ่มสเตอร์ทส์ เซ็ตเติลเม้นท์” ไปที่กระทรวงอาณานิคมในลอนดอนเนื่องจากเกิดสงครามกลางเมืองในรัฐต่าง ๆ เช่น เปรแะและสลังงอร์ ระหว่างกลุ่มพ่อค้าชาวจีนกับชาวมลายูและระหว่างพ่อค้าชาวจีนกันเองเพื่อต่อสู้แย่งชิงกันทางธุรกิจในอุตสาหกรรมเหมืองดีบุกและสวนยางพาราที่มีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจสูงมากในขณะนั้นจนส่งผลกระทบต่อการค้าของอังกฤษอย่างมาก

ต่อมา รัฐบาลอังกฤษได้ลงนามในสนธิสัญญาปีงกอร์ ค.ศ. 1874 กับผู้นำรัฐเปเรและเริ่มขยายอำนาจการปกครองในรัฐต่างๆ ทางตอนใต้และตอนกลางของคาบสมุทรมลายู รวมทั้งดินแดนในบริเวณบอร์เนียวเหนือและ บรูไน โดยกระทรวงอาณานิคมของอังกฤษส่งข้าราชการชาวอังกฤษเข้ามาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในรัฐต่างๆ ในทุกเรื่องยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับประเพณีและศาสนาของชาวมลายู เรียกว่า “ระบบที่ปรึกษา” (Residential System) อย่างไรก็ตาม ระบบดังกล่าวประสบความสำเร็จในบางรัฐ ขณะที่บางรัฐไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก

เนื่องจากข้าราชการอังกฤษไม่มีอำนาจบังคับให้สุลต่านรับฟังคำปรึกษาได้ อีกทั้งข้าราชการอังกฤษบางคนยังไม่เข้าใจบริบททางสังคมมลายูจึงนำไปสู่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ การบริหารงานของแต่ละรัฐยังมีความแตกต่างกัน ทั้งกฎระเบียบนโยบายด้านที่ดิน ระบบภาษีและอื่นๆ

ในค.ศ. 1896 รัฐบาลอังกฤษจึงตั้ง “สหพันธรัฐมลายู” (Federated Malay States: FMS) เพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างทางการบริหารของแต่ละรัฐโดยรวม สลิ่งอร์ เประ เนกรีเซมบีลัน และปะหัง เข้าด้วยกันซึ่งยังมีสุลต่านเป็นประมุขรัฐและมีผู้สำเร็จราชการทั่วไปควบคุมประสานนโยบายของทุกรัฐโดยให้ผู้ว่าราชการกลุ่มสเตรทส์ เซ็ตเติลเมนต์ซึ่งอยู่ที่สิงคโปร์เป็นข้าหลวงใหญ่ของสหพันธรัฐมลายูมีหน้าที่ติดต่อกับรัฐบาลอังกฤษ มีหัวหน้าสหพันธ์หนึ่งคนดูแลหน่วยงานย่อยของทุกรัฐ และรัฐที่มั่งคั่งในด้านทรัพยากรจะต้องช่วยพัฒนารัฐที่ยากจนกว่า ทำให้รายได้จากการขายดีบุกของรัฐเประและสลิ่งอร์ถูกนำไปช่วยเหลือในการบริหารของรัฐปะหังและเนกรีเซมบีลัน อีกทั้งยังมีการพัฒนาระบบข้าราชการพลเรือนและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันในเวลาต่อมา ในขณะที่เดียวกันรัฐทางเหนือของคาบสมุทรมลายู ได้แก่ ไทรบุรี ปะลิส กลันตัน และตรังกานู ยังคงอยู่ในอิทธิพลของสยามจนถึง ค.ศ. 1909 อังกฤษจึงเข้าครอบครองรัฐดังกล่าวแทนที่สยามตามสนธิสัญญาแองโกล - สยาม ส่งผลให้อังกฤษได้ครอบครองคาบสมุทรมลายูอย่างสมบูรณ์นับตั้งแต่นั้นมา การปกครองของอังกฤษในคาบสมุทรมลายูที่ใช้จนถึงช่วงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1) กลุ่มสเตรทส์ เซ็ตเติลเมนต์ (Straits Settlements) ได้แก่ ปีนัง มณฑลเวลลีสลีย์ มะละกา และสิงคโปร์ เรียกว่า คราวน์โคโลนี (Crown Colony) เป็นอาณานิคมโดยตรงของอังกฤษมีผู้สำเร็จราชการเป็นผู้ปกครองประจำอยู่ที่สิงคโปร์ขึ้นตรงต่อกระทรวงอาณานิคมที่ลอนดอน

2) สหพันธรัฐมลายู (Federated Malay States: FMS) ได้แก่ เประ ปะหัง สลิ่งอร์ และเนกรีเซมบีลัน ซึ่งมีสุลต่านเป็นประมุขรัฐและมีผู้สำเร็จราชการทั่วไปควบคุมประสานนโยบายของทุกรัฐ โดยให้ผู้ว่าราชการกลุ่มสเตรทส์ เซ็ตเติลเมนต์ซึ่งอยู่ที่สิงคโปร์เป็นข้าหลวงใหญ่ของสหพันธรัฐมลายูมีหน้าที่ติดต่อกับรัฐบาลอังกฤษ

3) รัฐนอกสหพันธรัฐมลายู (Unfederated Malay States: UMS) ได้แก่ เกดะห์ ปะลิส กลันตัน ตรังกานู และยะโฮร์ ซึ่งอังกฤษถือว่าเป็นรัฐในอารักขา มีสุลต่านของตนเองที่ยังคงมีอิสระในการปกครอง และมีข้าหลวงของอังกฤษประจำอยู่ที่ทุกรัฐเพื่อให้คำปรึกษา

คาบสมุทรมลายูในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 จนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2

การปกครองของอังกฤษต่อมลายูไม่ได้เปลี่ยนแปลงมากนักในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ. 1914 -1918) จนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ใน ค.ศ. 1941 ในขณะที่สภาพเศรษฐกิจและการเมืองภายในของมลายูกลับมีการเปลี่ยนแปลงมากพอสมควร กล่าวคือ

ด้านเศรษฐกิจ อังกฤษได้วางรากฐานทางเศรษฐกิจให้แก่มลายูหลายประการตั้งแต่ทศวรรษ 1880 เป็นต้นมา เช่น การวางโครงสร้างพื้นฐานระบบคมนาคมด้วยการสร้างถนน ทางรถไฟ ระบบโทรเลข ท่าเรือเชื่อมต่อเมืองสำคัญ ๆ การวางระบบบริหารและระบบกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เช่น ยกเลิกธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินของมลายูแต่ให้ใช้ระบบกรรมสิทธิ์แบบตะวันตกทำให้เกิดการทำไร่ ทำสวนแทนที่ป่าดงดิบมากขึ้น สำราจแหล่งแร่สำคัญๆ การจัดระเบียบกำลังคน โดยเฉพาะแรงงานอพยพชาวจีนและอินเดีย เพื่อนำมาเป็นแรงงานในอุตสาหกรรมยางพาราและดีบุก รวมทั้งการเชื่อมโยงเงินตราของกลุ่มสเตรทส์ เซ็ตเติลเมนต์เข้ากับระบบเงินตราของอังกฤษใน ค.ศ. 1904 ทำให้เกิดเสถียรภาพในระบบการเงิน พัฒนาการดังกล่าวทำให้เศรษฐกิจของมลายูเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นเป็นลำดับโดยเฉพาะอุตสาหกรรมดีบุกซึ่งส่งออกมากถึงร้อยละ 50 ของโลกในราว ค.ศ. 1904 ขณะที่ยางพาราสามารถผลิตได้ร้อยละ 53 ของโลกใน ค.ศ. 1920

อย่างไรก็ตาม ในช่วง ค.ศ. 1919 -1920 ความต้องการยางในตลาดสหรัฐอเมริกาลดลงประกอบกับภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำในช่วง ค.ศ. 1929 - 1932 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมดีบุกและยางพาราของ

มาเลเซีย คนงานเหมืองและคนงานไร่ยางตงานจำนวนมาก ดังนั้นอังกฤษจึงพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยมาตรการระยะสั้น คือ การจำกัดจำนวนการผลิตยางพาราและดีบุกเพื่อให้ราคาสูงขึ้น และระยะยาว คือ การยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมดีบุกและยางพาราด้วยนวัตกรรมต่างๆ เพื่อให้อุตสาหกรรมทั้งสองประเภทยั่งยืนต่อไป

ด้านการเมือง แม้อังกฤษจะมีได้เปลี่ยนรูปแบบการปกครองบนคาบสมุทรมลายูมากนับในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 แต่พัฒนาการทางการเมืองภายในของชาวมลายูเริ่มเปลี่ยนไป กล่าวคือ มีการรวมกลุ่มทางสังคมบนพื้นฐานของชาติพันธุ์ ความเชื่อทางศาสนาและแนวคิดทางการเมืองซึ่งพัฒนาเป็นขบวนการชาตินิยมและพรรคการเมืองในเวลาต่อมาโดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ หนึ่ง กลุ่มของชาวจีน กรณีชาวจีนที่อพยพมาอยู่ในมลายูในช่วงศตวรรษที่ 18 ส่วนใหญ่มักคิดว่ามาอยู่ชั่วคราวทำงานส่งเงินกลับให้ญาติที่เมืองจีน ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับคนกลุ่มอื่นน้อยและจับกลุ่มอยู่กันเอง ขณะที่ชาวมลายูและอังกฤษมิได้เข้มงวดกับชาวจีนดังกล่าวเพราะคิดว่าเป็นเพียงผู้อาศัยชั่วคราว อีกทั้งการผสมกลมกลืนกับชาวมลายูทำได้ยากเนื่องจากวัฒนธรรมการนับถือศาสนา ภาษาแตกต่างกันมาก ดังนั้น ชาวจีนจึงรวมกลุ่มเป็นสมาคมหรือหอการค้าเพื่อ ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ใหม่ทั้งเรื่องเงิน ที่อยู่อาศัย และงาน ทำให้สมาชิกรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณสมาคมมากกว่ากฎหมายของประเทศ และสมาคมต่าง ๆ เริ่มแข่งขันช่วงชิงอำนาจและเป็นปรปักษ์กัน เช่น ในกลุ่มสตรีทส์ เซ็ตเติลเมนต์ มีสมาคมใหญ่สองกลุ่ม คือ สมาคมก๊กฮิน (ชาวจีนกวางตุ้ง) และสมาคมไฮซาน (ชาวจีนแคะ) ซึ่งแบ่งเขตอิทธิพลในการคุ้มครองร้านค้า หรือแหล่งธุรกิจจนนำไปสู่ความวุ่นวายทั้งในปีนัง สิงคโปร์ และเคยเกิดเป็นสงครามกลางเมืองในประและสลังอร์ ทำให้อังกฤษเริ่มเข้ามาแทรกแซงโดยให้จดทะเบียนสมาคมใน ค.ศ. 1869 และออกกฎหมาย ค.ศ. 1889 ให้สมาคมเหล่านี้ผิดกฎหมาย ดังนั้น สมาคมจึงดำเนินการใต้ดินและแยกตัวออกเป็นหลายกลุ่ม โดยเฉพาะเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในจีนหลังจากที่ราชวงศ์แมนจูถูกโค่นล้มและพรรคก๊กมินตั๋งได้สถาปนาสาธารณรัฐจีนขึ้นในราว ค.ศ. 1911 ยิ่งกระตุ้นให้ชาวจีนโพ้นทะเลตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น บางกลุ่มสนับสนุนสาขาท้องถิ่นของพรรคการเมืองก๊กมินตั๋งและเป็นปฏิปักษ์ต่ออังกฤษโดยใช้โรงเรียนจีนเป็นฐานในการสร้างชาตินิยมจีน ต่อมาเมื่อเกิดพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นในสาธารณรัฐจีนในราว ค.ศ. 1920 และดำเนินกิจกรรมทางการเมืองคู่ขนานกับพรรคก๊กมินตั๋ง ส่งผลให้เกิดการแข่งขันในกิจกรรมทางการเมืองของชาวจีนในมลายูมากขึ้นระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนพรรคก๊กมินตั๋งกับกลุ่มที่สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์จนนำไปสู่การจลาจลนัดหยุดงานในกลุ่มสตรีทส์ เซ็ตเติลเมนต์ ในช่วง ค.ศ. 1936 และมีผลต่อการเมืองในคาบสมุทรมลายูในเวลาต่อมา

สอง กลุ่มชาวมลายู ขณะที่เศรษฐกิจของมลายูพัฒนามากขึ้นในช่วง ค.ศ. 1904 อำนาจทางเศรษฐกิจกลับอยู่ในกลุ่มชาวจีนและนายทุนอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่ชาวมลายูยังมีการศึกษาน้อยและยากจน ทำให้ชาวมลายูเริ่มเคลื่อนไหวกลายเป็นขบวนการชาตินิยมและตั้งพรรคการเมืองโดยอาศัยทัศนคติความเชื่อทางศาสนาอิสลาม ส่งผลให้เกิดพรรคเกชาตวน เมลายู สิงคโปร์ (Kesatuan Melayu Singapura: KMS) ใน ค.ศ. 1926 ถือเป็นพรรคการเมืองมลายูพรรคแรก ซึ่งเน้นส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาวมลายู กระตุ้นให้ชาวมลายูสนใจการเมืองการปกครอง รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาระดับสูงในหมู่ชาวมลายู หลังจากนั้น สาขาของพรรคเกชาตวน เมลายู สิงคโปร์ ได้ขยายไปตามรัฐต่างๆ ทำให้ขบวนการชาตินิยมมลายูแพร่ขยายมากขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1937 – 1939 จนเกิดการประชุม “สมาคมรวมชาติชาวมลายู” (Pan-Malayan Malay Association) ที่กัวลาลัมเปอร์ใน ค.ศ. 1939 ซึ่งในช่วงนี้กลุ่มการเมืองของชาวมลายูแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ หนึ่ง กลุ่มนิยมขวา ประกอบด้วยชนชั้นสูง จบการศึกษาจากอังกฤษเป็นผู้นำ มีนโยบาย “มลายูเพื่อชาวมลายู” และ สอง กลุ่มนิยมซ้าย มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับลัทธิชาตินิยมอินโดนีเซีย ประกอบด้วยผู้จบการศึกษาในระบบมลายูโดยตั้งพรรคเกชาตวน เมลายู มุดา (Kesatuan Melayu Muda: KMM) ใน ค.ศ. 1938 มีเป้าหมายเพื่อเรียกร้องเอกราชให้มลายูซึ่งพรรคการเมืองกลุ่มนี้เคลื่อนไหวมากขึ้นในช่วงที่ญี่ปุ่นยึดครองมลายูในระหว่าง

สงครามโลกครั้งที่ 2 และ สาม กลุ่มชาวอินเดีย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานในสวนยางและกรรมกรที่อังกฤษนำเข้ามาเป็นแรงงานในช่วงที่เศรษฐกิจย่ำแย่กำลังเจริญรุ่งเรืองแต่ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลสู่ชาวจีนไม่ได้

มลายูภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1941 – 1945)

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกทางตอนเหนือของคาบสมุทรมลายูในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1941 และขยายการยึดครองรัฐต่างๆ ในคาบสมุทรมลายู เกาะบอร์เนียว รวมทั้งสิงคโปร์ได้ทั้งหมดภายใน ค.ศ. 1942 โดยเข้าปกครองสิงคโปร์แทนที่อังกฤษและเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “โชนัน” (Shonan) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารที่นำเอากลุ่มสตรีทส์ เซ็ตเติลเมนท์กับสหพันธรัฐมลายู (FMS) เข้าด้วยกัน และใน ค.ศ. 1943 ญี่ปุ่นได้รวมรัฐนอกสหพันธรัฐมลายู (UMS) กับสุมาตราเข้ามามากิ่ง จึงถือเป็นครั้งแรกที่มีการรวมรัฐต่างๆ ภายใต้การปกครองเดียวกันอย่างหลวมๆ ภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่น

การยึดครองของญี่ปุ่นก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการต่อมลายู กล่าวคือ หนึ่ง ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์เพิ่มมากขึ้นระหว่างชาวจีนและชาวมลายู เนื่องจากญี่ปุ่นปฏิบัติต่อชาวมลายูและอินเดียดีกว่าชาวจีน เช่น สนับสนุนให้ชาวมลายูที่มีประสบการณ์ในระบบราชการทำหน้าที่แทนข้าราชการชาวอังกฤษในการปกครอง สนับสนุนโรงเรียนชาวมลายู รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของสตรีมลายูให้ก่อตั้งสมาคมได้ ในขณะที่ภัยพิบัติของสงครามทำให้ชาวจีนที่เคยทำเหมืองแร่ดีบุกและสวนยางต้องตกงาน ละทิ้งกิจการของตนและบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อทำการเพาะปลูกแย่งชิงพื้นที่สวนยางกับชาวมลายูในชนบท สอง เกิดขบวนการชาตินิยมเพื่อต่อต้านการยึดครองของญี่ปุ่นและอังกฤษ เช่น กลุ่มกองทัพประชาชนมลายูต่อต้านญี่ปุ่น (Malayan Peoples Anti-Japanese Army: MPAJA) ซึ่งร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งมลายู (Communist Party of Malaya: MCP) ที่ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน พรรคเกชาตวัน เมลายู มุดา หัวรุนแรงเอียงซ้ายของชาวมลายูเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเอกราชร่วมกับอินโดนีเซียในชื่อใหม่ว่า พรรคเกชาตวัน รักยัต อินโดนีเซีย เซเมนานจุง (Kesatuan Rakyat Indonesia Semenanjung: KRIS) ใน ค.ศ. 1945 แต่แผนดังกล่าวไม่สำเร็จเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้พรรคเกชาตวัน รักยัต อินโดนีเซีย เซเมนานจุงกลายมาเป็น “พรรคชาตินิยมมลายู” (Malay Nationalist Party : MNP) และมีพรรคการเมืองต่างๆ มากขึ้น

เอกราชของมลายู

อังกฤษได้กลับเข้ามาปกครองมลายูหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติและเสนอแผนการจะสร้างรัฐใหม่ในคาบสมุทรมลายูด้วยการรวมสหพันธรัฐมลายู (FMS) รัฐนอกสหพันธรัฐ (UMS) และกลุ่มสตรีทส์ เซ็ตเติลเมนท์ ยกเว้นสิงคโปร์ให้เป็น “สหภาพมลายู” (Malayan Union) โดยให้มีรัฐบาลกลาง ผู้ว่าราชการ สภานิติบัญญัติ และสภการบริหาร ขณะที่สุลต่านยังคงมีตำแหน่งแต่จะต้องโอนอำนาจอธิปไตยไปให้กษัตริย์อังกฤษ พลเมืองทั้งหมดของสหภาพมลายูใหม่จะมีสิทธิเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติเรื่องเชื้อชาติและศาสนา ส่งผลให้ชาวมลายูจำนวนมากคัดค้านแนวคิดดังกล่าวและนำไปสู่การก่อตั้งพรรคการเมืองของชาวมลายูเพื่อต่อสู้กับการสถาปนาสหภาพมลายู รวมทั้งเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ คือ “พรรคองค์กรมลายูแห่งชาติหรือพรรคอัมโน” (UMNO: United Malays National Organization) โดยดาตุ๊ก ออนบิน จาฟาร์ (Datuk Onn bin Jaafar) ใน ค.ศ. 1946 ซึ่งกลายเป็นพรรคการเมืองสำคัญของมาเลเซียจนถึงปัจจุบัน ในขณะเดียวกัน ชาวอินเดียในมลายูเองเห็นว่าควรมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองด้วยจึงตั้ง “พรรคสภาอินเดียแห่งมลายู หรือพรรคเอ็มไอซี” (Malayan Indian Congress: MIC) ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1946

เมื่ออังกฤษเผชิญกับการต่อต้านเกี่ยวกับการตั้งสหภาพมลายู อังกฤษจึงประนีประนอมโดยตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อเจรจาเกี่ยวกับสถานะของมลายูประกอบด้วยฝ่ายสุลต่าน พรรคอัมโน และอังกฤษ จนนำไปสู่การตั้ง “สหพันธ์มลายา” (Federation of Malaya) ใน ค.ศ. 1948 ซึ่งสุลต่านยังคงเป็นองค์อธิปัตย์ในรัฐมลายู ให้ชุมชนมลายูยังคงมีความเป็นเอกเทศของตน กำหนดสิทธิการได้มาซึ่งความเป็นพลเมือง พัฒนาการทาง

การเมืองดังกล่าวยังทำให้สถานะของคนเชื้อสายจีนในคาบสมุทรมลายูต่ำกว่าชาวมลายูโดยกำเนิด ตั้งนั้น ในช่วง ค.ศ. 1948 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งมลายาซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยคนเชื้อสายจีนได้เคลื่อนไหวมากขึ้น โดยทำสงครามกองโจรต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชจนทำให้รัฐบาลอังกฤษต้องประกาศ “ภาวะฉุกเฉิน” (Malayan Emergency) ตั้งแต่ ค.ศ. 1948 โดยในช่วงนี้ชาวจีนที่ไม่ชอบแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งมลายาแบบ สุดโต่งได้รวมตัวกันตั้ง “สมาคมชาวจีนมลายู หรือพรอคเอ็มซีเอ” (Malayan Chinese Association: MCA) ขึ้น ใน ค.ศ. 1949 เพื่อเป็นแนวทางในการแสดงออกทางการเมืองของชาวจีนและแยกชาวจีนธรรมดาออกจากจีน คอมมิวนิสต์

ในขณะเดียวกันอังกฤษได้พยายามแก้ไขปัญหาคอมมิวนิสต์รวมทั้งเตรียมการเพื่อให้เอกราชแก่สหพันธ์ มลายาด้วยการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองผ่านการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นซึ่งชาวมลายูได้ไปใช้ สิทธิในการเลือกตั้งจำนวนมาก ต่อมา ในราว ค.ศ. 1954 – 1955 พรรคอัมโน พรรคเอ็มไอซี และพรรคเอ็มซีเอ ได้ร่วมมือกันตั้งเป็น “พรรคพันธมิตร” (the Alliance) เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นรัฐบาลในระดับสหพันธ์และ ประสบชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยมี “ตงกู อับดุล ราห์มาน” (Tunku Abdul Rahman) ผู้นำพรรคอัมโน เป็น นายกรัฐมนตรีคนแรกของสหพันธ์มลายาใน ค.ศ. 1955 และเป็นผู้มีบทบาทนำในการเจรจาเรียกร้องเอกราชจาก อังกฤษจนประสบผลสำเร็จในวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1957 ซึ่งหลังจากได้รับเอกราชรัฐต่างๆ ได้รวมตัวเป็น สหพันธ์อย่างหลวมๆ มีสมเด็จพระราชาธิบดีหรือยังดี เปอร์ตวน อากง กษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญเป็นประมุขรัฐ ทำหน้าที่ปกครองผ่านรัฐสภา ทั้งนี้ สมเด็จพระราชาธิบดีมาจากการเลือกสุลต่านของรัฐทั้ง 9 หมุนเวียนกันดำรง ตำแหน่งวาระละ 5 ปีโดยประมุขรัฐคนแรก คือ ยังดี เปอตวน เบซาร์ แห่งเนกรีเซมบิลัน 17 โดยหัวหน้ารัฐบาล คือ นายกรัฐมนตรีซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ต่อมา สหพันธ์มลายา สิงคโปร์ ซาบาห์และซาราวัก ได้รวมกันสถาปนา เป็น “สหพันธ์มาเลเซีย” (Federation of Malaysia) หรือประเทศมาเลเซีย ในวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1963

2. บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซียในทศวรรษ 1970

ตง อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน ค.ศ. 1970 หลังจากที่ผ่านมาวิกฤตการณ์ การจลาจลทางเชื้อชาติ ค.ศ. 1969 นายกรัฐมนตรีจึงเสนอให้ปฏิรูปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมโดยมี เป้าหมายหลัก คือ การสร้างเสถียรภาพทางการเมือง การขจัดความแตกแยกทางเชื้อชาติ การลดความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชาติ กล่าวคือ

การปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ นายกรัฐมนตรีตง อับดุล ราซัค ได้ประกาศใช้ “นโยบายเศรษฐกิจใหม่” (New Economic Policy: NEP) ในค.ศ. 1971 และใช้จนถึง ค.ศ. 1990 (รวม 20 ปี) โดยแบ่งเป็นแผนระยะ 5 ปี ดังนี้ แผนมาเลเซีย ฉบับที่ 2 (ค.ศ. 1971-1975) แผนมาเลเซีย ฉบับที่ 3 (ค.ศ. 1976-1980) แผนมาเลเซีย ฉบับที่ 4 (ค.ศ. 1981-1985) และแผนมาเลเซีย ฉบับที่ 5 (ค.ศ. 1986-1990)

แผนพัฒนาดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อลดความยากจนด้วยการเพิ่มรายได้และเพิ่มโอกาสในการทำงานแก่ ชาวมลายูทุกคน ปรับโครงสร้างทางสังคมมาเลเซียเพื่อขจัดความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจที่ถูกนำไปผูกโยงกับ เชื้อชาติ ด้วยมาตรการต่างๆ อาทิ การนำระบบเทคนิคการเกษตรสมัยใหม่มาใช้ การพัฒนาและปฏิรูปที่ดิน การขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การค้า อุตสาหกรรมและการบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้าง “ชุมชนการค้าและอุตสาหกรรมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มภูมิบุตร” (Bumiputera Commercial and Industrial Community: BCIC) โดยรัฐได้สร้างหน่วยงานบริษัทหรือวิสาหกิจต่างๆ เพื่อให้ชาวมลายูเข้าถึงแหล่งเงินทุน และมีโอกาสเป็นเจ้าของกิจการผ่านการถือหุ้น เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แห่งชาติหรือเปอร์นาส (Perbadanan Nasional Bhd: Pemas) การปิโตรเลียมแห่งชาติ จำกัด หรือเปโตรนาส (Petroleum Nasional Bhd: Petronas) รวมทั้งออกพระราชบัญญัติว่าด้วยความร่วมมือทางอุตสาหกรรม ค.ศ. 1975 ซึ่งกำหนดให้

ภาครัฐควบคุมและบริหารการผลิตในภาคอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเศรษฐกิจใหม่ โดยเฉพาะการกระจายความเป็นเจ้าของและสัดส่วนการจ้างงานของคนเชื้อชาติต่างๆ โดยมีเป้าหมายว่าใน ค.ศ. 1990 ชาวมลายูจะต้องเป็นเจ้าของกิจการหรือมีส่วนร่วมในการบริหารอัตราร้อยละ 30 (ทั้งนี้ เมื่อวัดจากจุดเริ่มต้นชาวมลายูเป็นเจ้าของกิจการเพียงร้อยละ 1.9) เชื้อสายจีนร้อยละ 40 และชาวต่างชาติร้อยละ 30

เมื่อรัฐบาลได้ปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจครบ 5 ปีแรก ผลปรากฏว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของมาเลเซียโดยรวมเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 7.1 ใน ค.ศ. 1975 ขณะที่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของมาเลเซียในช่วง ค.ศ. 1966 – 1970 อยู่ที่ระดับร้อยละ 5.443 กลุ่มภูมิบุตรสามารถเพิ่มการถือหุ้นในโครงการที่รัฐบาลอนุมัติเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น ภูมิบุตรถือหุ้นร้อยละ 41.8 คนเชื้อชาติอื่นๆ ร้อยละ 30.7 และต่างชาติร้อยละ 27.5

การปฏิรูปด้านการเมือง นายกรัฐมนตรีตัน อับดุล ราซัค ยังสร้างระเบียบทางสังคมและรักษาความสงบภายในด้วยการใช้ภาวะฉุกเฉินต่อไปอีกสองปี ห้ามปราศรัยหรือเขียนข้อความอันยุยงให้เกิดความแตกแยกทางเชื้อชาติในสังคม และปรับเปลี่ยนโครงสร้างพรรคพันธมิตรให้มีความหลากหลายครอบคลุมกลุ่มเชื้อชาติอื่นมากขึ้นด้วยการขยายสมาชิกภาพและเปลี่ยนชื่อเป็น “พรรคแนวร่วมแห่งชาติ หรือบีเอ็น” (National Front หรือ Barisan Nasional: BN) ใน ค.ศ. 1973 โดยพรรคอัมโนยังคงเป็นแกนนำกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด และเมื่อมีการเลือกตั้งระดับสหพันธรัฐใน ค.ศ. 1974 พรรคบีเอ็นได้เสียงข้างมากเด็ดขาดทำให้ตัน อับดุล ราซัค ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกสมัยจนถึงแก่อสัญกรรมใน ค.ศ. 1976 ส่งผลให้นายฮุสเซน ออน (Hussein Onn) รองนายกรัฐมนตรี ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนตั้งแต่ ค.ศ. 1976 – 1981

3. มาเลเซียและการพัฒนาของอาเซียนในทศวรรษ 1970

ในช่วงทศวรรษ 1970 มาเลเซียเริ่มเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศจากการอิงตะวันตกและต่อต้านคอมมิวนิสต์ไปสู่ทิศทางใหม่ กล่าวคือ

1. **สนับสนุนแนวทางของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมากขึ้น** มาเลเซียได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดครั้งที่ 3 ณ เมืองลูซากา แคมเบียในเดือนกันยายน ค.ศ. 1970 และสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ทั้งที่ก่อนหน้านี้มาเลเซียไม่ค่อยสนับสนุนแนวทางของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดซึ่งอินโดนีเซียผลักดันในช่วงเริ่มก่อตั้งอาเซียน นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีตัน อับดุล ราซัค ยังได้ประกาศนโยบายต่างประเทศของมาเลเซียตามแนวทางของกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในโอกาสเข้าร่วมการประชุมนานาชาติมาตลอด อาทิ การประชุมฉลองครบรอบ 25 ปีของการก่อตั้งสหประชาชาติในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1970 การประชุมกลุ่มประเทศเครือจักรภพอังกฤษ ค.ศ. 1971 ที่สิงคโปร์

2. **มาเลเซียผลักดันนโยบายการรักษาความเป็นกลางในอาเซียน** โดยเห็นว่า “อาเซียนควรได้รับการค้าประกันความเป็นกลางจากมหาอำนาจทั้งสามประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตและจีน จนนำไปสู่ “ปฏิญญากัวลาลัมเปอร์” ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1971 ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเพื่อให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality Declaration: ZOPFAN Declaration) โดยสาระสำคัญมีความแตกต่างจากเจตนารมณ์แรกเริ่มของมาเลเซียที่เสนอว่าความเป็นกลางของอาเซียนควรได้รับการค้าประกันจากมหาอำนาจ แต่ปรับเป็นระบบความเป็นกลางของอาเซียนควรประกอบด้วยความสมานฉันท์ ความยืดหยุ่นของชาติและภูมิภาค รวมทั้งอาศัยหลักการรักษาระยะห่างอย่างเท่าเทียมกันกับมหาอำนาจเนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นมีความเห็นต่างกัน กล่าวคือ ไทยและฟิลิปปินส์ค่อนข้างพึ่งพาพันธมิตรเช่นสหรัฐอเมริกามากกว่าชื่นชอบนโยบายรักษาความเป็นกลาง ขณะที่อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ต้องการพึ่งพากันเองในภูมิภาคมากกว่าการ

ให้มหาอำนาจช่วยค้ำประกันความเป็นกลาง สำหรับสิงคโปร์เชื่อว่าการสร้างดุลยภาพแห่งอำนาจในภูมิภาคจะเป็นประโยชน์มากกว่า ดังนั้น ข้อตกลงของปฏิญญาว่าด้วยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลางของอาเซียน จึงเป็นการประนีประนอมแนวคิดของประเทศสมาชิก

3. มาเลเซียสนับสนุนสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีนคอมมิวนิสต์) ให้ได้ที่นั่งในสหประชาชาติแทนสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ใน ค.ศ. 1971 และเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนใน ค.ศ. 1974 เป็นชาติแรกในอาเซียน

4. มาเลเซียเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเอกภาพของอาเซียนด้วยการขยายสมาชิกภาพ ในการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนครั้งที่ 8 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1975 โดยเห็นว่าหลังจากสงครามเวียดนามยุติแล้ว อาเซียนควรรวมทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งหมายถึงรวมถึงกลุ่มประเทศอินโดจีนเพื่อสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งของความร่วมมือและสันติภาพระหว่างกัน ในภูมิภาค อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้หยุดชะงักไปหลังจากที่กลุ่มประเทศอินโดจีนตกอยู่ภายใต้การปกครองของคอมมิวนิสต์ทั้งหมดในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1975 เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของภูมิภาคเพราะมีผู้อพยพลี้ภัยสงครามจำนวนมากทั้งทางบกและทางทะเลซึ่งผู้อพยพทางเรือจำนวน 68,000 คนเดินทางถึงมาเลเซียใน ค.ศ. 1978 โดยเข้ามาทางเกาะบิดง (Pulau Bidong) ที่ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของคาบสมุทรมาเลย์แต่สามารถมีที่พักเพียง 31,000 คน

หลังจากประเทศในอินโดจีนทั้งหมดตกอยู่ในอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ใน ค.ศ. 1975 ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตระหนักถึงภัยคุกคามสันติภาพและเสถียรภาพของภูมิภาคมากขึ้นจึงริเริ่มจัดการประชุมครั้งแรกระดับผู้นำซึ่งในเวลานั้นเรียกว่า “การประชุมหัวหน้ารัฐบาล” (Meeting of Heads of Government) หรือปัจจุบัน คือ การประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1976 ที่บาหลี อินโดนีเซีย เพื่อขยายกรอบความร่วมมือให้มากขึ้น และส่งผลให้เกิดข้อตกลงสำคัญสองฉบับ ได้แก่

ก. ปฏิญญาความสมานฉันท์แห่งอาเซียน (Declaration of ASEAN Concord: DAC) ซึ่งเน้นการขยายความร่วมมือทั่วไปครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง และระบุงการปรับปรุงสถาบันของอาเซียน เช่น การจัดประชุมหัวหน้ารัฐบาลอาเซียน การประชุมระดับรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ การตั้งสำนักเลขาธิการอาเซียน เป็นต้น

ข. สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC) ซึ่งกำหนดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ และกลายเป็น “วิถีอาเซียน” ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกันในเอกราช อธิปไตย ความเสมอภาค บูรณภาพแห่งดินแดนและเอกลักษณ์แห่งชาติของประชาชาติทั้งปวง สิทธิของทุกรัฐที่จะทำให้ปลอดจากการแทรกแซงจากภายนอก การไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน การระงับข้อพิพาทด้วยสันติวิธี การเลิกคุกคามหรือใช้กำลัง และความร่วมมือที่มีประสิทธิผลระหว่างกัน

ทั้งนี้ มาเลเซียได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 2 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ใน ค.ศ. 1977 เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปีอาเซียน โดยในการประชุมครั้งนี้ได้เน้นย้ำถึงการร่วมมือกันโดยใช้นโยบายตามปฏิญญาอาเซียนและปฏิญญาสมานฉันท์แห่งอาเซียน

4. บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซียในทศวรรษ 1980

ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 4 ของมาเลเซียตั้งแต่ ค.ศ. 1981–2003 ต่อจากนายกรัฐมนตรีฮุสเซน ออน ซึ่งในช่วงสองปีแรกนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ได้ประกาศว่าจะตั้งรัฐบาลที่ใสสะอาด มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้โดยวางแนวคิดพื้นฐานในการบริหารประเทศสองด้าน คือ การให้ความสำคัญกับศาสนาอิสลามและการปลูกฝังค่านิยมในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบญี่ปุ่นและเกาหลีใต้

การให้ความสำคัญกับศาสนาอิสลาม เกิดจากการที่นายกรัฐมนตรีมหาเธร์เป็นบุคคลที่สนับสนุนชาวมลายูให้มีสถานะทัดเทียมกับเชื้อชาติอื่นดังจะเห็นได้จากการเขียนหนังสือวิจารณ์นโยบายของอดีตนายกรัฐมนตรีตงกู อับดุล ราห์มาน ในช่วงเกิดวิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติใน ค.ศ. 1969 ว่ามีแนวทางการจัดการกับคนเชื้อสายจีนที่อ่อนแอเกินไปจนถูกขับออกจากพรรคอัมโนและได้กลับเข้ามาใหม่ใน ค.ศ. 1971 นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังเห็นว่าชาวมลายูที่นับถือศาสนาอิสลามเริ่มเคลื่อนไหวมากขึ้นภายหลังความขัดแย้งทางเชื้อชาติดังกล่าวโดยรวมกลุ่มทั้งทางการเมืองและกลุ่มที่ไม่ใช่การเมือง เช่น ขบวนการเคลื่อนไหวเยาวชนมุสลิมมาเลเซีย (Malaysia Islamic Youth Movement: ABIM) ซึ่งตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1971 ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซียเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามโดยได้รับความนิยมนมากในกลุ่มนักศึกษา ผู้นำนักศึกษาคนสำคัญและมีบทบาทในทางการเมืองในเวลาต่อมา คือ นายอันวาร์ อิบราฮิม รองนายกรัฐมนตรีในยุคของรัฐบาลมหาเธร์ ในขณะที่กลุ่มการเมืองมุสลิมหัวรุนแรง คือ พรรคพาส (Parti Islam Se-Malaysia's: PAS)

นายกรัฐมนตรีมหาเธร์จึงต้องการป้องกันปัญหาการรื้อฟื้นแนวทางของมุสลิมที่สุดโต่งเกินไปผ่านวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสร้างความร่วมมือด้วยการดึงคนที่มีอิทธิพลทางความคิดต่อกลุ่มเคลื่อนไหวด้านศาสนาอิสลามให้เข้ามาอยู่ในพรรค เช่น การชวนนายอันวาร์ อิบราฮิม เข้าพรรคอัมโน การสร้างสถาบันที่ช่วยเหลือชาวมุสลิม เช่น ธนาคารอิสลาม มหาวิทยาลัยนานาชาติอิสลาม มูลนิธิด้านเศรษฐกิจอิสลาม สถาบันการพัฒนานโยบาย (นายอันวาร์ อิบราฮิม เป็นผู้ก่อตั้ง) นอกจากนี้ หากกลุ่มมุสลิมเคลื่อนไหวจนเกินขอบเขตและก่อให้เกิดความเดือดร้อน รัฐบาลจะดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งวิธีการเหล่านี้ทำให้รัฐบาลมหาเธร์สามารถลดทอนปัญหาความไม่พอใจของชาวมลายูมุสลิมได้

การปลูกฝังค่านิยมในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ได้ประกาศ “นโยบายมองตะวันออก” (Look East Policy) ใน ค.ศ. 1982 โดยต้องการปลูกฝังค่านิยมแบบคนญี่ปุ่นให้แก่ชาวมลายู ได้แก่ ความขยัน ความมีวินัย ความจงรักภักดี การทำงานเป็นทีม รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศตะวันออกมากขึ้น มหาเธร์เห็นว่า ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ขณะที่จีนมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์เพื่อคานอำนาจกับสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวไม่ได้ต้องการต่อต้านตะวันตกแต่มหาเธร์เห็นว่า การให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศตะวันออกที่กำลังเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ จะทำให้มาเลเซียมีโอกาสที่หลากหลายมากขึ้นผ่านการลงทุนและองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี โดยกล่าวว่า “การมองตะวันออกมากกว่าตะวันตกแสดงให้เห็นว่าต้องการลดการพึ่งพาตะวันตก เพราะในต้นทศวรรษ 1980 ประเทศตะวันตกได้สูญเสียการควบคุม หลงทางจากวิกฤตการณ์น้ำมันจนเสมือนว่าจะไม่สามารถเอาชนะภาวะเศรษฐกิจที่ชะงักงันได้ในขณะที่กลุ่มเศรษฐกิจใหม่ได้ย้ายมาที่ญี่ปุ่น เกาหลีใต้และไต้หวัน ... ต้นแบบที่มีคุณค่าจึงไม่ใช่ยุโรปและสหรัฐอเมริกาอีกต่อไปแต่อยู่ที่หลังบ้านของเราเอง พวกเราต้องหันมามองตะวันออก”

อย่างไรก็ตาม หลัง ค.ศ. 1983 เป็นต้นมา นายกรัฐมนตรีมหาเธร์เริ่มเผชิญกับปัญหาทางการเมืองโดยมีเหตุการณ์สำคัญๆ ได้แก่ วิกฤตการณ์แก๊สธรรมชาติ ค.ศ. 1983 ความแตกแยกในพรรคอัมโน และการก้าวล่วงอำนาจฝ่ายตุลาการ

วิกฤตการณ์แก้ไขรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1983 เกิดขึ้นหลังจากที่นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตราที่เกี่ยวข้องกับพระราชอำนาจของประมุขรัฐ (ยังดี เปอร์ตวน อากง) โดยเสนอว่า หากประมุขรัฐไม่พิจารณาถ้อยคำในกฎหมายที่รัฐสภาเสนอภายใน 15 วัน ให้ถือว่ากฎหมายดังกล่าวได้รับการรับรองโดยอัตโนมัติ (รัฐธรรมนูญฉบับเก่ากำหนดให้กฎหมายต้องได้รับการยินยอมจากประมุขรัฐก่อน) นอกจากนี้ ยังขอแก้ไขอำนาจในการประกาศภาวะฉุกเฉินให้มาอยู่ในอำนาจของนายกรัฐมนตรีซึ่งเดิมเป็นพระราชอำนาจของประมุขรัฐ การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงเป็นการลดพระราชอำนาจของประมุขรัฐจนนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนสถาบันกษัตริย์กับรัฐบาล ในที่สุด รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขจึงเปลี่ยนเป็นให้ประมุขรัฐยังคงอำนาจในการประกาศภาวะฉุกเฉินตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีก่อนออกคำสั่ง สำหรับการผ่านกฎหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเงินกำหนดให้ประมุขรัฐพิจารณาภายใน 30 วันและหากไม่เห็นด้วยสามารถคืนให้รัฐสภาพร้อมข้อคิดเห็น แต่หากรัฐสภายังคงยืนยันที่จะผ่านกฎหมายแม้ประมุขรัฐจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตามสามารถประกาศได้หลังจากนั้นอีก 30 วัน

ความแตกแยกในพรรคอัมโน เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1987 ในการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคอัมโนเพื่อเลือกตั้งประธานและรองประธานพรรคซึ่งมีผู้แข่งขันสองฝ่ายระหว่างทีมของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์และทีมของเต็งกูราชาเลค (Tengku Rajaleigh) ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมในรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ ผลปรากฏว่าทีมของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์เป็นฝ่ายชนะ อย่างไรก็ตาม ฝ่ายผู้แพ้ได้ยื่นเรื่องต่อศาลสูงสุดให้พิจารณาผลการเลือกตั้งที่คาดว่าจะไม่โปร่งใสซึ่งศาลสูงสุดตัดสินให้พรรคอัมโนผิดกฎหมายและยุบพรรค ส่งผลให้แต่ละฝ่ายต้องริบดาเนินการประกาศตั้งพรรคใหม่และยื่นเรื่องขอถ่ายโอนทรัพย์สินจากพรรคอัมโนเดิมโดยฝ่ายนายกรัฐมนตรีมหาเธร์สามารถลงทะเบียนตั้งพรรคได้ก่อนในนาม “พรรคอัมโนใหม่” (UMNO Baru) พร้อมขอย้ายทรัพย์สินของเดิมมาได้ ขณะที่อีกฝ่ายตั้งชื่อ “พรรคเซมาฮัง 46” (Semangat 46) ซึ่งหมายถึง พรรคอัมโนที่ตั้งครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1946 ส่งผลให้เกิดความแตกแยกในพรรคอัมโนมากขึ้นเรื่อยๆ นับแต่นั้นมา นอกจากนี้ นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ให้บรรจุภาษาจีนซึ่งไม่ใช่จีนแมนดารินเข้าไปในหลักสูตรของโรงเรียนจีนทำให้ชาวจีนไม่พอใจและเกิดความแตกแยกในสังคมอีกครั้งเกี่ยวกับประเด็นด้านเชื้อชาติจนนำไปสู่การประท้วงซึ่งนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ใช้วิธีการแข่งกร้าวกับฝ่ายที่เห็นต่างมากขึ้น โดยการอ้างพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในเพื่อจับกุมนักการเมืองและกลุ่มคนที่คัดค้านเห็นต่างจำนวนกว่า 100 คนในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1987 รวมทั้งควบคุมสื่อต่างๆ มากขึ้น

การแทรกแซงอำนาจศาลใน ค.ศ. 1988 นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังใช้อำนาจแทรกแซงอำนาจศาลสูงโดยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1988 ลดอำนาจการพิจารณาทบทวนคดีโดยศาล (judicial review) รวมทั้งกล่าวโจมตีคำพิพากษาของศาลในคดีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลโดยอ้างว่าอำนาจของนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งด้วยเสียงข้างมากของประชาชนย่อมได้รับมอบอำนาจในการบริหารประเทศ ดังนั้น คัดตัดสินของศาลที่ละเมิดสิทธิของฝ่ายบริหารย่อมเปรียบเสมือนการขัดขวางเจตนารมณ์ของคนส่วนใหญ่

ความแตกแยกภายในพรรคอัมโนประกอบกับวิกฤตการณ์แก้ไขรัฐธรรมนูญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับสถาบันประมุขรัฐและศาลส่งผลให้คะแนนของ “พรรคแนวร่วมแห่งชาติ หรือบีเอ็น” (National Front หรือ Barisan Nasional: BN) ภายใต้การนำของพรรคอัมโนลดลงในการเลือกตั้ง ค.ศ. 1990 เหลือร้อยละ 71 ซึ่งลดลงจากการเลือกตั้งเมื่อ ค.ศ. 1986 ที่ได้คะแนนเสียงร้อยละ 84 แต่มหาเธร์ยังคงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไปเป็นสมัยที่ 4 (ค.ศ. 1990 – 1995) จึงกล่าวได้ว่านายกรัฐมนตรีมหาเธร์ได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างอำนาจของฝ่ายบริหารเรื่อยมานับตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน ค.ศ. 1981 จนทำให้ครองตำแหน่งนายกรัฐมนตรียาวนานที่สุดของมาเลเซียรวมทั้งหมด 22 ปี

นโยบายด้านเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์

รัฐบาลได้สานต่อนโยบายเศรษฐกิจใหม่ (NEP) ตามแผนมาเลเซีย ฉบับที่ 4 (ค.ศ. 1981 – 1985) ซึ่งเน้นหลักการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงระหว่างเมืองต่างๆ โดยเฉพาะเมืองทางชายฝั่งตะวันออก เปลี่ยนการพัฒนาอุตสาหกรรมจากการพึ่งพาแรงงานมาใช้เทคโนโลยีและทุนมากขึ้น รวมทั้งการกระจายการพัฒนาเศรษฐกิจออกไปยังภูมิภาคต่างๆ เช่น ปีนังเป็นพื้นที่พัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง เพราะรับผิดชอบด้านอุตสาหกรรมเหมืองปะลิสและเกษตรหัตถ์อุตสาหกรรมเกษตรทั้งการผลิตและบริการ สลิ่งอร์รวมทั้งกัวลาลัมเปอร์ และเนกรีเซมปีตัน รับผิดชอบอุตสาหกรรม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังไม่ค่อยพอใจกับความก้าวหน้าของแผนพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าว จึงเสนอ "นโยบายการเกษตรแห่งชาติ" (National Agricultural Policy: NAP) เพิ่มเติม ใน ค.ศ. 1984 เพื่อปฏิรูปภาคการเกษตร ส่งเสริมการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพและนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยส่งเสริมผลผลิตซึ่งนโยบายดังกล่าวช่วยขยายที่ดินทำกินแก่คนจนชาวสวนยางขนาดเล็กและชาวนาจำนวนมาก ส่งผลให้จำนวนครัวเรือนคนจนในคาบสมุทรมาลายูลดลงจากร้อยละ 58.7 ใน ค.ศ. 1970 เหลือร้อยละ 19.3 ใน ค.ศ. 1989 นอกจากนี้ มหาเธร์ยังสนับสนุนแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพราะเชื่อว่าภาคเอกชนซึ่งแสวงหากำไรจะมีแรงจูงใจในการสรรหาผลิตภัณฑ์ที่ดีได้มากกว่ากิจการของรัฐและยังช่วยลดภาระของรัฐด้วย

ต่อมา รัฐบาลมหาเธร์ยังเห็นว่าการดำเนินการตามแผนมาเลเซียในช่วงที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงได้ปรับแผนมาเลเซียฉบับที่ 5 (ค.ศ. 1986 – 1990) โดยเปลี่ยนมาสร้างงานในพื้นที่ใหม่ 6 ภูมิภาค แบ่งเป็นในคาบสมุทรมาลายู 4 เขต และอีก 2 เขตในซาบฮ์และซาราวัก พร้อมกับประกาศใช้ “แผนแม่บทการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม” (The Industrial Master Plan) ระหว่าง ค.ศ. 1986-1989 ซึ่งการปรับนโยบายดังกล่าวทำให้ภาคการผลิตในอุตสาหกรรมเติบโตมากขึ้นเมื่อเทียบกับสัดส่วนการขยายตัวในภาคเกษตรกรรม กล่าวคือ อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจใน ค.ศ. 1970 รายได้มาจากภาคการเกษตรร้อยละ 31 ขณะที่รายได้มาจากภาคอุตสาหกรรมมีเพียงร้อยละ 19 แต่ใน ค.ศ. 1990 รายได้มาจากภาคการเกษตรเหลือเพียงร้อยละ 19 ขณะที่รายได้มาจากภาคอุตสาหกรรมเพิ่มเป็นร้อยละ 44 และทำให้กลุ่มภูมิบุตรสามารถทำงานในภาคการผลิตและอุตสาหกรรมมากขึ้นจากร้อยละ 28.9 ใน ค.ศ. 1970 เป็นร้อยละ 49.1 ใน ค.ศ. 1990 ส่งผลให้การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของมหาเธร์มีความเข้มแข็งทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจในช่วงปลายทศวรรษ 1980

5. บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซียในทศวรรษ 1990

การบริหารของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัดในช่วงทศวรรษ 1990

ในการเลือกตั้ง ค.ศ. 1990 พรรคบีเอ็นภายใต้การนำของพรรคอัมโนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 71 ซึ่งลดลงจากการเลือกตั้งเมื่อ ค.ศ. 1986 เนื่องจากรัฐบาลเผชิญปัญหาความแตกแยกในพรรคอัมโนตั้งแต่ ค.ศ. 1987 อีกทั้งมีความขัดแย้งกับประมุขรัฐและศาลจนนำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญสองครั้งใน ค.ศ. 1983 และ ค.ศ. 1988 อย่างไรก็ตาม มหาเธร์ยังคงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไปจนถึง ค.ศ. 2003

การที่พรรคอัมโนมีบทบาทและได้เปรียบพรรคอื่นในการเลือกตั้งเนื่องจากประชากรเชื้อสายมลายูเพิ่มมากขึ้นเกือบถึงร้อยละ 60 ในช่วงทศวรรษ 1990 วิธีการแบ่งเขตการเลือกตั้งทำให้พรรคอัมโนได้เปรียบเพราะชาวมลายูรวมกันเป็นเสียงส่วนใหญ่ถึง 101 เขตจากทั้งหมด 144 เขต อีกทั้งพรรคอัมโนยังอาศัยระบบอุปถัมภ์ที่มีประสิทธิภาพซึ่งสร้างขึ้นในกลุ่มชาวมลายู 81 นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังได้สร้างฐานอำนาจเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ฝ่ายบริหารมาตลอดตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญลดอำนาจของประมุขรัฐ แทรกแซงอำนาจตุลาการ ควบคุมสื่อ และการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการทางการเมืองต่างๆ จนถูกประชาคมระหว่างประเทศกล่าวหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ใน ค.ศ. 1993 นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังได้ขอแก้ไขรัฐธรรมนูญอีกครั้งเพื่อขอยกเลิกความคุ้มครองความผิดทางอาญาของสูลต่านแห่งรัฐมลายู ขณะเดียวกัน นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังเพิ่มอำนาจในการบริหารพรรคอัมโนด้วยการลดอำนาจของสาขาพรรคไม่ให้เสนอชื่อผู้สมัครเหมือนก่อนแต่ให้ผู้สมัครลงทะเบียนโดยตรงที่พรรคอัมโนสำนักงานใหญ่เพื่อเพิ่มอำนาจในการกำหนดตัวผู้สมัครให้แก่ตนเอง ส่งผลให้พรรคสามารถเอาชนะการเลือกตั้งใน ค.ศ. 1995 โดยได้คะแนนเสียงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 84 มาตรการต่างๆ เหล่านี้ทำให้นายกรัฐมนตรีมหาเธร์สามารถสร้างเสถียรภาพของรัฐบาลได้มากขึ้นในต้นทศวรรษ 1990

อย่างไรก็ตาม มหาเธร์ได้เผชิญกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองอีกครั้งในราว ค.ศ. 1998 หลังการสั่งปลดและจับกุมนายอันวาร์ อิบราฮิม ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในเดือนกันยายน ค.ศ. 1998 ทั้งที่ก่อนหน้านี้ นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ได้สนับสนุนนายอันวาร์มาตลอดและคาดการณ์กันว่านายอันวาร์จะรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปจากมหาเธร์ สาเหตุที่นายอันวาร์ถูกจับกุมเนื่องจากข้อกล่าวหากร่วมเพศ มีแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจแตกต่างจากแนวทางของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์และมีท่าทีแข็งกร้าวมากขึ้น

จากเหตุการณ์จับกุมนายอันวาร์ทำให้พรรคฝ่ายค้านสำคัญๆ ได้แก่ พรรคพาส (Parti Islam SeMalaysia: PAS) พรรคกิจประชาธิปไตย (Democratic Action Party: DAP) พรรคความยุติธรรมแห่งชาติ (National Justice Party :Keadilan) และพรรคประชาชนมาเลเซีย (Malaysian People's Party) ได้รวมกลุ่มกันตั้งพรรค ชื่อ “ พรรคทางเลือกหรือพรรคบีเอ ” (Barisan Alternatif: BA/ Alternative Front) เพื่อต่อต้านนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ และลงสมัครรับเลือกตั้งใน ค.ศ. 1999 ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคบีเอซึ่งนำโดยพรรคอัมโนของมหาเธร์ยังคงได้รับชัยชนะแม้จะสูญเสียที่นั่งในบางพื้นที่ให้แก่พรรคบีเอ

การที่พรรคบีเอพ่ายแพ้ครั้งนี้แสดงให้เห็นว่านายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังคงรักษาสถานภาพทางการเมืองของตนไว้ได้และยังได้คะแนนนิยมจากชาวมาเลเซียเชื้อสายอื่นๆ มากขึ้นโดยเฉพาะจากชาวจีนซึ่งได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลมหาเธร์มาก ขณะเดียวกัน การรวมกลุ่มของพรรคบีเอ (ฝ่ายค้าน) สะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอของการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นจากความไม่เห็นด้วยต่อการจับกุมนายอันวาร์ อิบราฮิม มากกว่าการรวมกลุ่มด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองและไม่มีความชัดเจน

ด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ได้ประกาศใช้ “แผนพัฒนาแห่งชาติ” (National Development Policy: NDP) ค.ศ. 1991 - 2000 เพื่อทดแทนนโยบายเศรษฐกิจใหม่ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 1971 ในสมัยของนายกรัฐมนตรีตีต อับดุล ราซัค และสิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1990 แผนพัฒนาชาติมีหลักพื้นฐานคล้ายกับนโยบายเศรษฐกิจใหม่เพียงแต่ปรับปรุงหลักการบางประการ ได้แก่ ต้องเปลี่ยนกลยุทธ์จากการต่อต้านความยากจนเป็นกาจัดสาเหตุหลักของความยากจน ต้องพัฒนาชุมชนการค้าและอุตสาหกรรมของกลุ่มภูมิภาคเพื่อให้ภูมิภาคเข้าถึงเศรษฐกิจสมัยใหม่ ควรพึ่งพาภาคเอกชนให้เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างรายได้ รวมทั้งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งถือเป็นเครื่องมือหลักในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและการกระจายรายได้ แผนพัฒนาชาติดังกล่าวแบ่งเป็นแผนมาเลเซียฉบับที่ 6 (ค.ศ. 1991–1995) และแผนมาเลเซียฉบับที่ 7 (ค.ศ. 1996–2000) โดยรัฐบาลยอมรับว่าแม้การดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจใหม่ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาจะทำให้กลุ่มภูมิภาคสามารถเข้าถึงทุนและมีส่วนแบ่งในระบบเศรษฐกิจมากขึ้นแต่คุณภาพของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีและมีศักยภาพที่เพียงพอในการแข่งขันกับตลาดโลกยังไม่ประสบความสำเร็จมากนักจึงจำเป็นต้องเน้นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนพัฒนาแห่งชาติ

นอกจากการใช้แผนพัฒนาแห่งชาติแล้ว นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ยังประกาศ “วิสัยทัศน์ 2020” (Vision 2020) ในพิธีการเปิดประชุมสภาธุรกิจมาเลเซียใน ค.ศ. 1991 ซึ่งมีเป้าหมายให้มาเลเซียอยู่ในฐานะประเทศที่พัฒนาแล้วภายใน ค.ศ. 2020 โดยเพิ่มรายได้เฉลี่ยของประชาชนมาเลเซียให้ทัดเทียมกับประเทศอุตสาหกรรม

ต้องเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเป็นสองเท่าในทุกสิบปีตั้งแต่ ค.ศ. 1990 – 2020 รวมทั้งต้องแก้ไขปัญหาท้าทายทางสังคมอื่นๆ เช่น การสร้างสังคมที่มีเอกภาพทางเชื้อชาติและอัตลักษณ์ร่วมกัน ส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย สังคมที่อุดมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม สังคมที่เน้นการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และมีระบบเศรษฐกิจที่เป็นธรรม

หลังจากดำเนินนโยบายเศรษฐกิจตามแผนมาเลเซียฉบับที่ 6 สิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1995 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 8.7 เมื่อเทียบกับแผนมาเลเซียฉบับที่ 5 (ค.ศ. 1986 – 1990) ที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 6.7 แม้รัฐบาลจะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแต่ยังถูกวิจารณ์เกี่ยวกับความโปร่งใสในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาทั้งหลายว่ากลุ่มภุมิบุตรที่เข้าถึงทุนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาตามนโยบายเศรษฐกิจใหม่เป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับการเมืองหรือพรรคอัมโนจนเกิดภาวะที่เรียกว่า “ทุนนิยมพวกพ้อง” (Crony Capitalism) ดังจะเห็นได้ว่าใน ค.ศ. 1992 มีองค์กรรัฐวิสาหกิจจำนวนกว่า 1,150 แห่งได้รับการจัดสรรทรัพยากรและปกป้องจากรัฐ สิ่งเหล่านี้ยิ่งทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างชนชั้นกลางและชนชั้นล่างที่ไม่มีสายสัมพันธ์กับกลุ่มนักการเมืองซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจใหม่และแผนพัฒนาแห่งชาติ

แม้ว่าจะได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระบบทุนนิยมพวกพ้อง รัฐบาลยังคงผลักดันมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและการพัฒนาต่อไปตามแผนมาเลเซียฉบับที่ 7 (ค.ศ. 1996 – 2000) โดยเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงเป็นสินค้าส่งออกหลักและสร้างโครงการ “มัลติมีเดียซูเปอร์คอริดอร์” (Multimedia Super Corridor: MSC) เพื่อเป็นฐานรองรับเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ด้วยระบบการสื่อสารผสมที่ทันสมัย สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในสถาบันการศึกษาและสร้างเมืองมัลติมีเดียขึ้นโดยใช้ทุนเริ่มต้นในแผนมาเลเซียฉบับที่ 7 สูงถึง 26 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คือ เมืองไซเบอร์จายา (Cyberjaya) ตั้งอยู่ทางใต้ของกรุงกัวลาลัมเปอร์ และใน ค.ศ. 1999 นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ได้ย้ายศูนย์ราชการจากกรุงกัวลาลัมเปอร์ไปที่เมืองปุตราจายา (Putrajaya) ใกล้กับเมืองไซเบอร์จายา

อย่างไรก็ตาม เมื่อเริ่มใช้แผนมาเลเซียฉบับที่ 7 ได้เพียงหนึ่งปี มาเลเซียได้เผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจใน ค.ศ. 1997 ซึ่งเริ่มต้นจากค่าเงินบาทของไทยตกและลุกลามไปยังฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียและมาเลเซีย ทำให้ค่าเงินริงกิตตกต่ำลงมากที่สุดในรอบ 4 ปี รวมทั้งดัชนีราคาหลักทรัพ์ตกลงร้อยละ 40 ในค.ศ. 1998 มาเลเซียไม่สามารถต้านทานวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ได้ส่วนหนึ่งเนื่องจากมาเลเซียประสบปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัดค่อนข้างสูง ธนาคารพาณิชย์ไม่รักษาวินัยการเงิน รัฐบาลให้ความช่วยเหลือเพื่อพยุงกิจการที่มีปัญหามากเกินไปรวมทั้งลงทุนกับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ในเวลาเดียวกันจำนวนมาก ดังนั้น เมื่อต่างชาติโจมตีค่าเงินบาทของไทยจึงลุกลามไปยังประเทศอื่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างรวดเร็ว แต่นายกรัฐมนตรีมหาเธร์มีแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจค่อนข้างแตกต่างจากประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชีย กล่าวคือ ไม่ขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศโดยตรงดังเช่น ไทย เกาหลีใต้ และอินโดนีเซีย แต่มาเลเซียใช้การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ คือ 1 เหรียญสหรัฐฯ เท่ากับ 3.80 ริงกิต เพื่อป้องกันค่าเงินริงกิตจากการถูกเก็งกำไรและระบุว่านักลงทุนต่างประเทศจะไม่ได้ผลตอบแทนใดๆ หากไม่รักษาการลงทุนในประเทศอย่างน้อยหนึ่งปี ทั้งนี้ แนวทางของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์แตกต่างจากนายอันวาร์ อิบราฮิม รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่นิยมแนวทางดั้งเดิมตามวิธีการของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ได้ใช้เป็นข้ออ้างหนึ่งในการปลดนายอันวาร์ออกจากตำแหน่งใน ค.ศ. 1998 อย่างไรก็ตาม การแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจตามแนวทางของมหาเธร์ได้ส่งผลให้มาเลเซียฟื้นตัวจากปัญหาเศรษฐกิจในราว ค.ศ. 1999

6. ประโยชน์ที่มาเลเซียได้รับภายใต้อาเซียน (ทศวรรษ 1960 – 1990)

การก่อตั้งอาเซียนใน ค.ศ. 1967 ทำให้ประเทศสมาชิกรวมทั้งมาเลเซียได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ในช่วงต้นทศวรรษ 1970 มาเลเซียยังคงพึ่งพาสินค้าปฐมภูมิทางการเกษตรเพื่อการส่งออก ได้แก่ ยางพารา ติบูก น้ำมันปาล์ม ซึ่งการส่งออกของมาเลเซียร้อยละ 24.7 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดถูกส่งออกไปยังตลาดอาเซียนและเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 43.5 ระหว่าง ค.ศ. 1970 – 1980 โดยตลาดส่งออกที่สำคัญที่สุดของมาเลเซียในขณะนั้น คือ อาเซียน (สิงคโปร์เป็นคู่ค้าสำคัญที่สุด) และการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปีเฉลี่ยร้อยละ 18.3 ในช่วง ค.ศ. 1980-1990 จนกระทั่ง ค.ศ. 1990 – 2000 อัตราการส่งออกเจริญเติบโตถึงร้อยละ 36.7 ซึ่งตลาดส่งออกที่สำคัญที่สุดของมาเลเซีย คือ อาเซียน สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป กล่าวได้ว่า มาเลเซียสามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษ 1980 เป็นต้นมาโดยอาศัยการส่งออกเป็นตัวนำและยังได้สิทธิประโยชน์ทางการค้าภายใต้กรอบอาเซียน คือ ความตกลงสิทธิพิเศษทางการค้าของอาเซียน (Agreement on ASEAN Preferential Trading Agreements) ค.ศ. 1977 ช่วยส่งผลให้การค้าระหว่างกันในภูมิภาคเติบโตอย่างรวดเร็ว

ในช่วงทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ความร่วมมือของอาเซียนในด้านอุตสาหกรรม 4 โครงการยังช่วยเรื่องอุตสาหกรรมของมาเลเซียด้วย อาทิ โครงการอุตสาหกรรมอาเซียน ค.ศ. 1980 โครงการแบ่งผลิตทางอุตสาหกรรมอาเซียน ค.ศ. 1981 โครงการร่วมลงทุนด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน ค.ศ. 1983 และโครงการแบ่งผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ค.ศ. 1989 ซึ่งมาเลเซียสามารถได้สิทธิประโยชน์จากความร่วมมือดังกล่าวมาก ในทศวรรษ 1990 มาเลเซียยังได้ประโยชน์จากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ซึ่งตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1992 และการมีความตกลงกันทางเศรษฐกิจในด้านอื่นๆ เช่น การคมนาคม การท่องเที่ยว การเงิน และการลงทุน เพื่อส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยเสรี ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน และลดช่องว่างของระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งความร่วมมือเหล่านี้ยังขยายไปสู่ความร่วมมือกับประเทศนอกภูมิภาคภายใต้กรอบอาเซียนและประเทศคู่เจรจา

ด้านการเมืองและความมั่นคง ในช่วงทศวรรษ 1970 หลังการก่อตั้งอาเซียนระยะแรก มาเลเซียได้อาศัยเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในกรอบอาเซียนเพื่อกระชับความสัมพันธ์กับอินโดนีเซียซึ่งเคยขัดแย้งกัน หลังจากที่มาเลเซียประกาศสถาปนาประเทศเมื่อค.ศ. 1963 รวมทั้งปรับความสัมพันธ์กับฟิลิปปินส์ที่อ้างกรรมสิทธิ์เหนือซาบฮ์ นอกจากนี้ อาเซียนยังเป็นกรอบความร่วมมือที่ช่วยลดความกังวลของมาเลเซียในด้านการเมืองและความมั่นคงหลังจากที่สหรัฐอเมริกาประกาศลัทธิจีนเพื่อถอนทหารออกจากสงครามเวียดนามและอังกฤษจะถอนทหารออกจากฝั่งตะวันออกของคลองสุเอซในราว ค.ศ. 1969 ซึ่งทำให้เกิดภาวะสุญญากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น มาเลเซียจึงผลักดันแนวคิดการรักษาความเป็นกลางในภูมิภาคจนนำไปสู่การออกปฏิญญาว่าด้วยเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง (ZOPFAN) ใน ค.ศ. 1971 เพื่อร่วมมือกันรักษาเสถียรภาพในภูมิภาค

ในช่วงทศวรรษ 1980 เมื่อเกิดวิกฤตการณ์กัมพูชาใน ค.ศ. 1978 มาเลเซียได้อาศัยเวทีของอาเซียนในการสร้างรักษาเสถียรภาพและสร้างความมั่นคงในภูมิภาครวมทั้งสร้างบทบาทนาของอาเซียนในการแก้ไขปัญหาในภูมิภาคด้วยตนเองเพื่อจำกัดการขยายอิทธิพลของมหาอำนาจฝ่ายต่างๆ ในช่วงวิกฤตการณ์กัมพูชาโดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นประเทศที่มาเลเซียมีความกังวลต่อการขยายอิทธิพลมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากจีนเคยสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์มลายู ความขัดแย้งทางสังคมระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนกับชาวมลายู ดังนั้น อาเซียนจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือในกรอบพหุภาคีในการช่วยแก้ไขปัญหาความมั่นคงนอกเหนือจากอาศัยความสัมพันธ์ทวิภาคีกับประเทศต่างๆ

ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 หลังจากที่มีความขัดแย้งในกัมพูชาคลี่คลายลง อาเซียนได้นำแนวคิดการรักษาความเป็นกลาง (ZOPFAN) มาพัฒนาต่อจนนำไปสู่การสร้างเวทีความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF) ค.ศ. 1994 และการลงนามสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear Weapons Free Zone: SEANWFZ) ค.ศ. 1995 ซึ่งมีส่วนช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ เสถียรภาพ และสันติภาพของภูมิภาค รวมถึงสร้างกลไกในการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี สร้างบรรทัดฐานทางการเมืองและความมั่นคงร่วมกันโดยมาเลเซียได้อาศัยกรอบความร่วมมือทางความมั่นคงดังกล่าวแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อนบ้านและจีนโดยเฉพาะปัญหาการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์

ด้านสังคม ในช่วงทศวรรษ 1970 หลังการก่อตั้งอาเซียนใหม่ๆ มาเลเซียยังไม่ได้รับประโยชน์ด้านสังคมจากการรวมกลุ่มอาเซียนมากนักหากเทียบกับด้านการเมืองและความมั่นคงเนื่องจากในขณะนั้นทุกประเทศในอาเซียนยังคงเผชิญกับปัญหาภัยคอมมิวนิสต์เป็นหลักอีกทั้งความขัดแย้งระหว่างกันเองตามชายแดน จนกระทั่งช่วงปลายทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา เมื่ออาเซียนต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและวิกฤตผู้อพยพเป็นเวลา มากกว่า 10 ปี มาเลเซียจึงได้ประโยชน์อย่างชัดเจนมากขึ้นภายใต้กรอบอาเซียนทั้งเรื่องความช่วยเหลือทางสังคมจากนานาประเทศในเรื่องผู้อพยพ เกิดความร่วมมือเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมระหว่างอาเซียน เช่น เรื่องการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ และโรคติดต่อร้ายแรงซึ่งปัญหาดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงลำพังแต่ต้องอาศัยความร่วมมือในกรอบพหุภาคี⁸

⁸ มนัสวี อรุณชะกะ. (ม.ป.ป.). **บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซีย**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/TB-82327-5.pdf>

ส่วนที่ 4

บทความวิชาการ

เรื่อง

การเลือกตั้งมาเลเซีย ค.ศ. 2018 กับชัยชนะของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด⁹

งานเขียนเรื่อง “การเลือกตั้งมาเลเซีย ค.ศ. 2018 กับชัยชนะของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด” เป็นผลงานการเขียนของ นายยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์ นิตกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพิมพ์ในเดือน กรกฎาคม ปี 2561 โดยในเนื้อหาเป็นการวิเคราะห์ ว่าเหตุใด ดร. มหาเธร์ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยทำงานร่วมกับนายนาจิบในพรรคเดียวกันมาก่อน แต่ปัจจุบันกลับเป็นคู่แข่งทางการเมืองกัน รวมทั้งการทำงานในพรรคการเมืองเดียวกันมาก่อน (The United Malays National Organization: UMNO) กับนายอันวาร์ อิบราฮิม (Anwar Ibrahim) ในฐานะที่เคยเป็นรองนายกรัฐมนตรีและปัจจุบันได้รับพระราชทานอภัยโทษจากประมุขของรัฐเรียบร้อยแล้ว (Peterson, 2018) เพื่อรอเวลาในการเข้าร่วมรัฐบาลกับ ดร. มหาเธร์ในครั้งนี้นี้ด้วย ซึ่งจะเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 7 ของประเทศมาเลเซียอย่างเป็นทางการ ปราบกฏการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ เกิดขึ้นจากการตัดสินใจโดยตรงของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจในการตัดสินใจว่าใครจะเป็นบุคคลที่ดำรงในตำแหน่งที่สำคัญในการเลือกตั้งในครั้งนี้ รวมไปถึงกลไกสำคัญของหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญ ในการทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและทางรัฐบาลต้องการฟื้นฟูหลักนิติธรรม (Rule of Law) เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ (“Mahathir Mohamad says he wants to 'restore the rule of law'”, 2018) ซึ่งคณะผู้จัดทำ เห็นว่าเนื้อหาในบทความดังกล่าวมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประชุม จึงได้นำมาเรียบเรียงไว้ในเอกสารประกอบการประชุม ดังนี้

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการตัดสินใจของอดีตนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค เมื่อวันที่ 7 เมษายน ค.ศ. 2018 โดยการยุบสภาเนื่องจากปัญหาส่วนตัวของอดีตนายกรัฐมนตรีเองที่ไม่สามารถชี้แจงเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันในเงินบริจาคในกองทุนพัฒนามาเลเซีย (1 Malaysia Development Berhad: 1 MDB) ที่ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อ ค.ศ. 2009 ซึ่งได้มีการร่วมลงทุนในหลายประเทศ โดยหนึ่งในนั้นได้มีการร่วมลงทุนกับบริษัทข้ามชาติชื่อ PetroSaudi ของประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยได้มีการบริจาคเงินจากหน่วยงานหนึ่งของประเทศซาอุดีอาระเบีย แม้จะได้มีการกล่าวอ้างอย่างเป็นทางการจากรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศของประเทศซาอุดีอาระเบียว่าเป็นเพียงสินน้ำใจ (Genuine Gift) โดยไม่มีการเรียกค่าตอบแทนแต่อย่างใด (with Nothing Expected in Return) ซึ่งต่อมากองทุนดังกล่าวนี้ประสบภาวะขาดทุนราว 1.1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีจำนวนเงินกว่า 681 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เข้าบัญชีส่วนตัวของนายนาจิบ ราซัค ขณะเดียวกันเงินบางส่วนก็ได้กระจายไปต่างประเทศเพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ การประมูลภาพศิลปะ ตลอดจนเข้าซื้อหุ้นในวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ทำให้มีการสอบสวนในสหรัฐฯ สวิตเซอร์แลนด์ และสิงคโปร์ (Ramesh, 2016)

นอกจากนี้ ยังมีคดีฆาตกรรมนางแบบชาวมองโกเลีย เมื่อ ค.ศ. 2006 โดยผู้เสียชีวิตเป็นล่ามของรัฐบาลมาเลเซียทำหน้าที่ประสานงานเรื่องซื้อขายเรือดำน้ำของประเทศฝรั่งเศส จำนวน 2 ลำ เมื่อครั้งที่นายนาจิบ ราซัค ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหมในขณะนั้น ในขณะเดียวกันรัฐบาลนายนาจิบได้มีการแก้ไขกฎหมายหลายฉบับเพื่อต้องการจัดการฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองและขัดขวางการตรวจสอบข้อมูลทุจริต อาทิ กฎหมายว่าด้วยความมั่นคงภายใน ค.ศ. 2016 (Internal Security Act 2016) กฎหมายต่อต้านข่าวปลอม (Anti-Fake News Act 2018) และการขึ้นภาษีสินค้าและบริการ (the Goods and Services Tax: GST) จำนวนร้อยละ 6 ใน ค.ศ.

⁹ ยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์. (2561). การเลือกตั้งมาเลเซีย ค.ศ. 2018 กับชัยชนะของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-049.pdf>.

2015 โดยไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนที่กำลังเผชิญกับภาวะค่าครองชีพสูง ทำให้เกิดการประท้วงรัฐบาลในหลายครั้ง เมื่อไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไปได้ จึงจำเป็นต้องใช้อำนาจยุบสภาดังกล่าว เพื่อให้อำนาจกลับไปสู่ประชาชนในการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ. 2018 ที่ผ่านมา (“Mongolian president urges Mahathir to reopen 2006 model murder case”, 2018)

รูปแบบของระบบการเลือกตั้งของประเทศมาเลเซีย

รูปแบบของระบบการเลือกตั้งของประเทศมาเลเซียในปัจจุบันนี้ได้ดำเนินการตามกฎหมายการเลือกตั้ง (Election Act 1958) ที่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่ ค.ศ. 1958 เป็นต้นมา ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ากระบวนการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญของมาเลเซีย ตามความในมาตรา 32 มาตรา 39 และมาตรา 40 นั้น ต้องผ่านการลงนามจากผู้ปกครองสูงสุดหรือประมุขแห่งรัฐมาเลเซีย (Agong) แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงการจำกัด อำนาจในการลงนามเท่านั้น ส่งผลทำให้อำนาจทั้งหมดต้องได้รับการอนุมัติจากสภาผู้แทนราษฎร หากไม่มีมาตราดังกล่าวแล้วทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเมือง (Political Uncertainty) อาจส่งผลเสียหายทำให้เกิดการรัฐประหารหรือการปฏิวัติเกิดขึ้นในประเทศมาเลเซียได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าตลอดเวลาหลายปีภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศมาเลเซียไม่เคยเกิดปัญหาดังกล่าวแต่อย่างใด รูปแบบของการแก้ไขกฎหมาย การเลือกตั้งในแต่ละครั้งนั้น ก็ยังคงยึดระบบดั้งเดิมของการนับคะแนนเสียงจากประชาชน โดยยังคงรับหลักการเลือกตั้งที่ได้รับอิทธิพลมาจากระบบการเลือกตั้งของสหราชอาณาจักร ที่เรียกว่า ระบบเสียงส่วนใหญ่ (First Past the Post) (เฉลิมพล ไททงกูร, 2559) ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ยังคงใช้ระบบเสียงส่วนใหญ่ (First Past the Post) ที่นักวิชาการเรียกว่า “ระบบผู้ได้คะแนนสูงสุดได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง” เป็นระบบเดียวกับระบบบัญชีรายชื่อ (Party List) โดยระบบนี้เป็นระบบเลือกตั้งที่เป็นการเลือกตั้งแบบง่าย กล่าวคือ เป็นความสะดวกต่อการจัดการเลือกตั้งและการนับคะแนน โดยไม่สนใจว่าผู้ได้รับเลือกตั้งจะได้คะแนนเท่าใด เพียงให้ได้คะแนนชนะเป็นที่หนึ่งในเขตเลือกตั้งก็ถือว่าสมบูรณ์แล้ว

กลยุทธ์ของพรรครัฐบาลแนวร่วมแห่งชาติ Barisan Nasional นำโดย นายนาจิบ ราซัค

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ถือว่าเป็นการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างสองพรรคใหญ่ ระหว่างพรรครัฐบาลแนวร่วมแห่งชาติ (Barisan Nasional) และพรรคแนวร่วมฝ่ายค้าน (Pakatan Harapan: PH) รวมทั้งการแทรกแซงโดยใช้อำนาจรัฐของรัฐบาลนายนาจิบ โดยการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรค ต่อพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในช่วงก่อนการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น นายนาจิบ ได้ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกฎหมายเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาออกกฎหมายต่อต้านข่าวปลอม โดยเนื้อหาของกฎหมายนั้นเป็นเครื่องมือในการเล่นงานฝ่ายตรงข้ามก่อนการเลือกตั้ง ทำให้เกิดปัญหาการรณรงค์หาเสียงของ ดร. มหาเธร์ ในการทำงานช่วงก่อนการหาเสียงเป็นอย่างมาก ต้องใช้ความระมัดระวังในการเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ส่งผลทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนให้มากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนายนาจิบในด้านที่เป็นปัญหาทางการเมืองจนนำไปสู่การยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งครั้งล่าสุดนี้

นโยบายหาเสียงของนายนาจิบ

นายนาจิบ ราซัค ได้ใช้นโยบายหาเสียงในลักษณะประชานิยม เรื่อง ทำให้ประเทศมาเลเซียยิ่งใหญ่ (Make Malaysia Great) กล่าวคือ รัฐบาลต้องการที่จะให้มีการสร้างงานใหม่ในภาคแรงงานประเภทต่าง ๆ จำนวนถึงสามล้านตำแหน่ง มีการมอบเงินช่วยเหลือขั้นต่ำ RM 1,500 (US\$ 382) นับตั้งแต่ ค.ศ. 2018 โดยจะเสนอสิทธิประโยชน์ด้านประกันสุขภาพและค่าครองชีพ (Latiff & Westbrook, 2018) จุดมุ่งหมายของการหา

เสียงไม่ได้มุ่งเน้นที่จะไปมุ่งโจมตีฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองแต่มุ่งเน้นไปที่ทำอะไรที่จะให้ประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป ครอบคลุม ลูกหลาน ตลอดจนสิ่งที่ดีในอนาคตเพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยนายนาจิบได้กล่าวไว้ช่วงหาเสียงในวันแรงงานที่ผ่านมา เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 2018 ที่ห้องประชุม Merdeka Hall ภายในศูนย์ประชุมใหญ่ the Putra World Trade Centre

นโยบายหาเสียงของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด

นโยบายหาเสียงของ ดร. มหาเธร์ นั้น คงยึดมั่นในหลักการงานที่เห็นได้ชัดเจน เมื่อย้อนไปช่วงก่อน ค.ศ. 2003 ถือว่าเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียรวมทั้งประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN) มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และนโยบายสำคัญของการหาเสียงของท่านในครั้งนั้นก็คือ Look East Policy (“Malaysia, Japan mark 30 years of “Look East Policy””, 2012) นโยบายดังกล่าวถือกำเนิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น เมื่อ ค.ศ. 1982 ได้มีการพัฒนาด้านจริยธรรมในการทำงานของคนญี่ปุ่นและการพัฒนาทักษะความสามารถของบุคลากรและความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดเวลา โดยรัฐบาลมาเลเซียได้ส่งบุคลากรไปฝึกและทำงานในประเทศญี่ปุ่นทั้งในสถาบันมหาวิทยาลัย และในบริษัทต่าง ๆ เพื่อให้สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง ถือได้ว่าเป็นนโยบายหนึ่งในการหาเสียงของรัฐบาล ดร. มหาเธร์ ในสมัยนั้น ส่งผลทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศในเวลาผ่านไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยส่งเสริมพัฒนาให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียเติบโตได้อย่างยั่งยืน แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการตามที่กำหนดของหน่วยงาน International Monetary Fund: IMF จวบจนถึงปัจจุบันประเทศที่เคยรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานดังกล่าวไม่ได้ฟื้นตัวมากขึ้นแต่อย่างใด นับตั้งแต่เริ่มต้นของวิกฤตเศรษฐกิจ จากแนวคิดดังกล่าวได้นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมในกระบวนการตรากฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายทันต่อเวลา ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในประเทศมาเลเซีย ดังนั้น อดีตนายกรัฐมนตรีนาย ดร. มหาเธร์ ต้องกล้าตัดสินใจประเด็นอ่อนไหวในทางการเมือง เพื่อประโยชน์สำหรับการแก้ไขปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศนั้น คือการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาเลเซียที่แต่ก่อนให้สิทธิคุ้มครองบรรดาราชวงศ์ต่าง ๆ มีพระราชอำนาจยับยั้งกฎหมายทุกเรื่อง จึงได้ทำการยกเลิกสิทธิคุ้มครองดังกล่าวบางส่วน กล่าวคือบรรดากฎหมายประเภทต่าง ๆ สามารถผ่านสภาได้เมื่อครบ 30 วัน ก็ประกาศเป็นกฎหมายได้ทันที แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกฎอัยการศึก (State of Emergency) ซึ่งยังคงต้องรอให้ผู้ปกครองสูงสุด หรือประมุขแห่งรัฐมาเลเซีย (Agong) ทรงเห็นชอบก่อนในเรื่องการแก้ไขประเด็นดังกล่าวในรัฐธรรมนูญนี้ทำให้รัฐบาลของ ดร. มหาเธร์ และรัฐบาลชุดต่อ ๆ มาต่างได้รับประโยชน์ในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อทำให้ประเทศมาเลเซียพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วมาก ในด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางด้านการเมืองและการทหารของประเทศมาเลเซีย (Chia, 2016)

สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ ดร.มหาเธร์ ได้รณรงค์ในหัวข้อ ออกไปโหวตเพื่อเอาชนะโจรโดย ดร. มหาเธร์ กล่าวหานายนาจิบในระหว่างรณรงค์หาเสียงว่าเป็นโจร (thief) (Choong & Shukry, 2018) เพื่อต้องการแสดงจุดยืนในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดย ดร. มหาเธร์ ได้กล่าวในขณะที่จะประกาศชัยชนะว่าท่านไม่ได้หาทางแก้แค้น ท่านต้องการฟื้นฟูหลักนิติธรรม (Barker, 2018) สำหรับปัญหาการคอร์รัปชันเกิดขึ้น จากนาย นาจิบได้ทำให้ประเทศชาติเสียหายในกรณีของกองทุน 1MDB ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน และทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในลักษณะของการฟอกเงิน (Money-laundering) โดยมีการโยกย้ายเงินไปลงทุนในหลายประเทศ และได้มีการสอบสวนเกิดขึ้นทั้งในสหรัฐฯ สวิตเซอร์แลนด์ และสิงคโปร์ (Latiff & Westbrook, 2018)

นอกจากนี้ นโยบายหาเสียงของ ดร. มหาเธร์ เน้นเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยได้กล่าวแถลงการณ์เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม ค.ศ. 2017 ร่วมกับบุคคลสำคัญหลายคน อาทิ ภรรยาของนายอันวาร์ (ดร. วัน อาซีซะห์ วัน อิสมาอิล (Dr Wann Azizah Wan Ismail)) หัวหน้าเยาวชน Armada youth (นาย Syed Saddiq Syed Abdul Rahman) ผู้นำพรรคการเมือง (Democratic Action Party: DAP) (นางสาว Teresa Kok และนาย Liew Chin Tong) รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ซึ่งในแถลงการณ์ดังกล่าว มีเนื้อหาสำคัญทั้งหมด 5 ข้อ โดยต้องทำทันทีภายใน 100 วันแรกของการทำงาน ดังนี้ (“เจาะเบื้องลึกเลือกตั้งมาเลย์! มหาเธร์ VS นาจิบ วันที่ยื่นคนละฝั่งสู่การจับมือกับอันวาร์”, 2561)

1. ดำเนินคดีทุจริตคอร์รัปชันกับนายกรัฐมนตรีนาจิบ (Malaysia Office1: MO1)
2. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการใช้จ่ายเงิน (royal commission) เพื่อสอบสวนการใช้จ่ายเงินจากกองทุน 1MDB ไปในทางที่ผิด และสอบสวนกรณีการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม Felda ที่ไม่โปร่งใส
3. จัดตั้งคณะกรรมการอิสระ (an independent body) เพื่อนาทรัพย์สินของประชาชนกลับคืนมาหลังจากที่มีการใช้จ่ายเงินในทางที่ผิด
4. แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระต่อต้านการคอร์รัปชัน (Malaysia Anti-Corruption Commission) โดยให้รายงานผลการสอบสวนไปยังสภาผู้แทนราษฎร
5. ยกเลิกการเจรจาต่าง ๆ ที่ทำโดยรัฐบาล (government contracts) เพื่อป้องกันไม่ให้รัฐบาลทำสัญญากับต่างชาติโดยเฉพาะการให้รัฐบาลเงินเข้ามามีอำนาจและการลงทุน

กรณีของนายอันวาร์ อิบราฮิม

นายอันวาร์ อิบราฮิม เคยดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีสมัย ดร. มหาเธร์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก่อนที่จะถูกดำเนินคดีทางการเมืองในข้อหาที่รุนแรงมากในกฎหมายอิสลาม คือ คดีรักร่วมเพศเกิดขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1993-1998 ในช่วงเวลาแรกได้ทำงานร่วมกับนายกรัฐมนตรี ดร. มหาเธร์ ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ต่อมาใน ค.ศ. 1999 ได้ถูกดำเนินคดีโดยจำคุก 6 ปี ในข้อหาทุจริตและได้พ้นโทษใน ค.ศ. 2004 ต่อมาระหว่าง ค.ศ. 2008-2013 ได้ลงแข่งขันการเลือกตั้งใน ค.ศ. 2013 กับนายนาจิบ หลังจากนั้นได้ถูกดำเนินคดีจำคุกในข้อหารักร่วมเพศ อีกครั้งเป็นเวลา 5 ปี ใน ค.ศ. 2015 ปัจจุบันได้รับพระราชทานอภัยโทษเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 2018 (Petersen, 2018)

ปัจจุบันได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคร่วมฝ่ายค้าน (Pakatan Harapan) และเป็นหัวหน้าพรรคดังกล่าว และได้รับการทาบทามอย่างเป็นทางการจาก ดร. มหาเธร์ ให้เข้ามาช่วยทำงานในรัฐบาลชุดปัจจุบันโดย ดร. มหาเธร์ ได้ดำเนินการให้มีการขอพระราชทานอภัยโทษจากผู้ปกครองสูงสุดหรือประมุขแห่งรัฐมาเลเซีย (Agong) เพื่อให้กลับเข้าเป็นสมาชิกพรรคพันธมิตรประชาชนก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งในรัฐบาลชุดปัจจุบัน โดย ดร. มหาเธร์ ได้พูดในช่วงหาเสียงว่า ต้องการให้นายอันวาร์ เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายหลังจากที่ท่านได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้วก่อนในช่วงนี้ โดยให้นายอันวาร์เข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีภายหลัง ค.ศ. 2019 เป็นต้นไป

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ของประเทศมาเลเซีย จะเห็นได้ว่า เกิดจากปัญหาหลายเรื่องภายในของพรรค UMNO จนทำให้เกิดการยุบสภาของอดีตนายกรัฐมนตรีนาจิบ ซึ่งปัญหาหลักมาจากปัญหาการคอร์รัปชันเงินกองทุนที่ก่อตั้งโดยรัฐบาลมาเลเซีย ที่เรียกว่ากองทุนพัฒนามาเลเซีย (1MDB) ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ลุกล่วงไปได้ ส่งผลทำให้มีการตัดสินใจภายในพรรคต้องเร่งให้มีการเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าประชาชนผู้เลือกตั้งต่างเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ นั้น มาจากผลพวงของปัญหาการคอร์รัปชันและผลของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

ปัญหาอัตราค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนและส่งผลเสียหาย ต่อประเทศชาติ จึงนำมาสู่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเลือกตั้งของประเทศมาเลเซียในครั้งนี้ และการได้ชัยชนะจากการเลือกตั้งของ ดร. มหาเธร์ ถือว่าเป็นชัยชนะที่สำคัญเหนืออดีตนายกรัฐมนตรีนาจิบ โดยในการเลือกตั้งครั้งนี้ผลคะแนนเสียงก็ เป็นไปอย่างคาดการณื้นก็คือ ดร. มหาเธร์ จะได้จัดตั้งรัฐบาลภายใต้พรรค Pakatan Harapan รัฐบาลของ ดร. มหาเธร์ ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหา 5 ข้อ ภายใน 100 วันหลังจากได้เป็นรัฐบาลแล้ว ดังนี้ 1) ดำเนินคดี ทุจริตคอร์รัปชันกับนายกรัฐมนตรีนาจิบ 2) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการใช้เงินกองทุน 1MDB ไปในทางที่ ผิดและสอบสวนกรณีการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม Felra ที่ไม่โปร่งใส 3) จัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อนำทรัพย์สิน ของประชาชนกลับคืนมา 4) แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยให้รายงานผลการสอบสวนไปยัง สภาผู้แทนราษฎร และ 5) ยกเลิกการเจรจาต่าง ๆ ที่ทำโดยรัฐบาลเพื่อป้องกันไม่ให้รัฐบาลทำสัญญากับต่างชาติ โดยเฉพาะการให้รัฐบาลจีนเข้ามามีอำนาจและการลงทุน โดยปัญหาดังกล่าวเกิดจากผลพวงของปัญหาคอร์รัป ชันของรัฐบาลชุดก่อนซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่นายกรัฐมนตรี ดร. มหาเธร์ ได้วางนโยบายหาเสียงไว้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้เรียบร้อยแล้วก่อนได้รับเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ส่งผลทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการทำงานของ ดร. มหาเธร์

นอกจากนี้การทำงานอย่างหนักตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนายกรัฐมนตรี ดร. มหาเธร์ มีแนวทางที่ ชัดเจนว่าเมื่อได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว จะมอบตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงสองปีถัดไปให้นายอันวาร์ อิบราฮิม เข้าทำหน้าที่บริหารประเทศต่อไป ย่อมแสดงให้เห็นว่า ดร. มหาเธร์ ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน การบริหารประเทศไปในทิศทางที่ดีต่อความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศมาเลเซียเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

*****

เรื่อง

ภูมิบุตรา : นโยบายเชื้อชาตินิยมในมาเลเซีย¹⁰

Bumiputera: Racial policies in Malaysia

บทความเรื่อง “ภูมิบุตรา : นโยบายเชื้อชาตินิยมในมาเลเซีย” เป็นบทความของเฉลิมชัย โชติสุทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้มีการตีพิมพ์ลงในวารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งคณะผู้จัดทำเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประชุม จึงนำมาเรียบเรียงไว้ในเอกสารประกอบการประชุม ดังนี้

“พหุสังคม” มรดกจากอาณานิคม

มาเลเซียเป็นประเทศที่ยอมรับว่าพลเมืองของเขาประกอบขึ้นจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลาย ชาติพันธุ์ มีบทบาทและอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนที่แตกต่างกัน ซึ่งดำเนินชีวิตไปตามกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตนสังกัด ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป็นไปได้น้อยเพราะความแตกต่างของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และศาสนา นอกจากนี้ ทั้งพรรคการเมืองและนโยบายทางการเมืองของมาเลเซีย ยังให้ความสำคัญและยึดโยงกับฐานทางชาติพันธุ์เป็นหลัก ส่งผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างมิติทางชาติพันธุ์กับมิติทางเศรษฐกิจและการเมืองมาเลเซียได้อย่างชัดเจน ลักษณะสังคมหลากหลายเชื้อชาติของมาเลเซียเริ่มปรากฏเด่นชัดในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 หลังจากที่บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในคาบสมุทรมลายูทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมบนคาบสมุทรมลายูจึงเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการปกครองของอาณานิคมอังกฤษ มีชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนและชาวอินเดียอพยพพหุหลังไหลเข้ามายังคาบสมุทรมลายูเพิ่มมากขึ้น โดยเข้ามาตั้งหลักแหล่งและรวมตัวกันตามเชื้อชาติ ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคาบสมุทรมลายูเริ่มมีลักษณะสังคมที่หลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติคือ ชาวมลายูและชนพื้นเมืองเป็นกลุ่มประชากรหลักบนคาบสมุทรมลายู อาศัยอยู่ทั้งในเมืองและชนบท มีอำนาจในทางการเมืองและมีอิทธิพลต่อระบบสังคมของประเทศ มักประกอบอาชีพทำนา ประมง และการเกษตร ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษามลายูเป็นหลัก ชาวมลายูและชนพื้นเมืองเชื่อว่าเขาเป็นผู้มีสิทธิ์ในความเป็นเจ้าของประเทศที่เรียกว่า “ภูมิบุตรา” และเรียกร้องที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองมากกว่าเชื้อชาติอื่นๆ

สำหรับเชื้อชาติจีนนั้นอพยพเข้ามาสู่คาบสมุทรมลายูเป็นระยะเวลานานแล้วและอาศัยอยู่ทั่วไปตามรัฐมลายูต่าง ๆ ส่วนมากจะอพยพมาจากมณฑลทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีน เช่น กวางตุ้ง ฟูกเจี้ยน และ กวางสี ชาวจีนได้เข้ามาทำการค้ากับชนพื้นเมืองมาเป็นเวลานานแล้ว มีทั้งเข้ามาทำการค้าขายและตั้งหลักแหล่งภายในคาบสมุทรมลายูตามเมืองท่าและเกาะต่าง ๆ แถบช่องแคบมะละกา แต่เป็นชุมชนที่มีขนาดเล็ก ชาวจีนในช่วงแรกนี้มักจะปรับตัวให้เข้ากับสังคมชาวพื้นเมือง โดยเฉพาะการพูดภาษาจีนปนมลายู การแต่งงาน และมีการแต่งงานกับชาวพื้นเมือง ชาวจีนบางส่วนได้สมรสกับสตรีพื้นเมืองมลายูจนก่อให้เกิดชุมชนใหม่ที่เรียกว่า “บาบา” (Baba) แม้ว่าชุมชนเหล่านี้ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีแบบจีน แต่ก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมชาวพื้นเมืองได้ ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมกับชาวพื้นเมือง

¹⁰ เฉลิมชัย โชติสุทธิ์. (2557). ภูมิบุตรา : นโยบายเชื้อชาตินิยมในมาเลเซีย. วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ. 27(1): 78-97.

ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาวจีนอพยพเข้ามาละลอกใหญ่อันเนื่องมาจากความต้องการแรงงานในเมืองแร่ เพราะชาวมลายูไม่นิยมเป็นกรรมกรเหมืองจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำเข้าแรงงานจีนเป็นจำนวนมากนอกจากนี้ ชาวจีนก็ยังประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น กรรมกรประเภทอื่น ๆ พ่อค้าปลีก พ่อค้าคนกลาง และเจ้าของร้านค้า เบ็ดเตล็ด โดยชาวจีนมักอาศัยอยู่รวมกันภายในกลุ่มภาษาเดียวกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีหัวหน้าเรียกว่า “กัปตัน ไชน่า” (Kapitans China) ทำหน้าที่ดูแลชาวจีนในกลุ่มของตน ในระยะต่อมาเปลี่ยนเป็นการรวมตัวกันในรูปแบบสมาคมลับ (secret society) โดยชาวจีนที่อพยพมาใหม่จะต้องเข้าร่วมสมาคมใดสมาคมหนึ่ง ชาวจีนบนคาบสมุทรมลายู มักจะตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่ในเขต “สเตรทส์ เซ็ทเทิลเมนต์” (Straits Settlements) และรัฐใน “สหพันธ์รัฐมลายู” (Federated Malay States FMS) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและเป็นแหล่งเหมืองแร่จึง นับได้ว่าชาวจีนเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแหล่งแร่ดีบุก โดยเฉพาะในรัฐมะละกา เปรู และสลังอร์ ซึ่งพบว่าเหมืองแร่จำนวนมากมีชาวจีนเป็นผู้ลงทุน ดำเนินกิจการ และเป็นแรงงานในเมืองด้วย

ในส่วนของกลุ่มเชื้อชาติอินเดีย ซึ่งส่วนใหญ่อพยพมาจากอินเดียตอนใต้ โดยมากมักเข้ามาทำงานเป็นแรงงานในไร่การเกษตรขนาดใหญ่ กรรมกรในสวนยางพารา กรรมกรเหมืองแร่ เพราะเกิดการขยายตัวทางการเกษตรที่ต้องอาศัยแรงงานจำนวนมาก ชาวจีนจำนวนหนึ่งยังได้รับตำแหน่งข้าราชการประจำอาณานิคมของอังกฤษในรัฐมลายูต่าง ๆ ที่เป็นสหพันธ์ โดยเฉพาะที่มาจากศรีลังกาและชาวทมิฬจากเมืองท่าจัฟฟา (Jaffna Tamils) ซึ่งพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วและเคยชินกับการทำงานตามระบบของอังกฤษ นอกจากนี้ชาวจีนยังเป็นแรงงานสำคัญในการสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของอาณานิคมบนคาบสมุทรมลายู เช่น การสร้างถนน ทางรถไฟ และเป็นลูกจ้างที่ทำงานในกระทรวงโยธาธิการของรัฐบาลอังกฤษจะเห็นได้ว่าชาวจีนเข้ามาสุมุทรมลายูในลักษณะที่แตกต่างจากชาวจีน เพราะมาจากดินแดนภายใต้การปกครองของอังกฤษ จึงคุ้นเคยกับกฎหมายตะวันตกและระเบียบเป็นอย่างดี

พหุสังคมบนคาบสมุทรมลายูจึงปรากฏเด่นชัดนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา โดยการเข้ามาของชาวจีนและชาวจีนอินเดีย ทำให้ลักษณะสังคมของประชากรในคาบสมุทรมลายูภายใต้การปกครองของอังกฤษเกิดการแบ่งแยกกลุ่มคนตามเชื้อชาติ 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรกคือ ชนพื้นเมืองมลายูและชนพื้นเมือง รัฐบาลอังกฤษได้ให้สิทธิแก่คนกลุ่มนี้ในการเข้ารับราชการและยอมให้สุดอำนาจปกครองประชาชนในรัฐของตน ทำให้ชาวมลายูเป็นผู้ที่มีบทบาททางการเมืองและอยู่ในฐานะเจ้าของแผ่นดิน และกลุ่มที่สองคือ กลุ่มชนที่ไม่ใช่ชนพื้นเมือง (ชาวจีนและชาวจีนอินเดีย) ซึ่งอังกฤษได้สนับสนุนให้มีบทบาททางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ ประชากรทั้งสองกลุ่มจึงมีความต่างกันตามหน้าที่ทางเศรษฐกิจ การปกครอง ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษโดยแทบจะไม่ได้มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้โยบายการแบ่งแยกอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจตามเชื้อชาติ มีเหตุผลมาจากอคติของเจ้าอาณานิคมอังกฤษที่มองว่าของชาวมลายูและชนพื้นเมืองมีความเกียจคร้าน ในขณะที่ชาวจีนและอินเดียมีความขยันสู้งานหนัก เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นฐานคิดของการแบ่งงานกันทำอันก่อให้เกิดช่องว่างและความห่างเหินระหว่างกลุ่ม ต่างฝ่ายต่างก็พยายามรักษาอำนาจและผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตน ซึ่งเป็นการสร้างเงื่อนไขอันนำไปสู่ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์

พัฒนาการของการเน้น “เชื้อชาตินิยม”

จากนโยบายการปกครองของอังกฤษซึ่งมุ่งให้เกิดการแบ่งแยกกลุ่มเชื้อชาติออกจากกัน ทำให้กลุ่มชาวมลายู ชาวจีน และชาวจีนอินเดีย ต่างก็มีกิจกรรมทางการเมืองโดยให้ความสัมพันธ์กับกลุ่มเชื้อชาติของตนเป็นหลัก ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กลุ่มเชื้อชาติมลายูเริ่มมีการเคลื่อนไหวและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ การเรียกร้องการปฏิรูปการปกครองให้เป็นรูปแบบการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อเป็นหนทางสู่การเรียกร้องเอกราช แต่ก็มีอุปสรรคจากความไม่เต็มใจของ

จักรวรรดินิยมอังกฤษ ร่วมด้วยการเมืองภายในของมาเลเซียเองที่ขาดเสถียรภาพโดยเฉพาะอคติทางเชื้อชาติ และความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อังกฤษกลับเข้ามาปกครองคาบสมุทรมลายูอีกครั้ง พร้อมกับนโยบายการปกครองรูปแบบใหม่ที่รู้จักกันในชื่อสหภาพมลายัน (Malayan Union) กำหนดให้รัฐทุกรัฐ ปกครองแบบเดียวกันโดยมีรัฐบาลกลางบริหารและปกครองประเทศ โดยข้าหลวงอังกฤษปกครองมีอำนาจสูงสุดในการออกกฎหมายต่าง ๆ และสามารถบังคับใช้ได้ทันที ลักษณะการปกครองดังกล่าวส่งผลให้ฐานะของสุลต่านถูกลดลงมาเป็นเพียงที่ปรึกษาของรัฐบาลกลางเท่านั้น นอกจากนี้ ยังได้กำหนดสิทธิการเป็นพลเมืองแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในสหภาพมลายันโดยเปิดกว้างสำหรับทุกเชื้อชาติที่อาศัยอยู่ในคาบสมุทรมลายูให้ได้รับสิทธิเท่าเทียมกันในฐานะพลเมืองของประเทศ การปกครองแบบสหภาพมลายันจึงได้สร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มชาวมลายูเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นการลดทอนสิทธิพิเศษที่ชาวมลายูและชนพื้นเมืองเคยได้รับ ในอีกแง่หนึ่งแผนการปกครองนี้ก็กลับเป็นการให้สิทธิพิเศษแก่ “คนต่างด้าว” ที่เข้ามาอาศัยในคาบสมุทรมลายูอย่างทัดเทียมกับชาวมลายูซึ่งเป็นภูมิบุตรของดินแดนแห่งนี้ ชาวมลายูเห็นว่าสิทธิที่พวกเขาเคยได้รับในฐานะที่เป็นเจ้าของดินแดนกำลังจะถูกแบ่งปันอย่างไม่เป็นธรรมให้กับคนต่างด้าว ซึ่งเป็นเพียงผู้อพยพเข้ามาแย่งแผ่นดินมลายูเท่านั้น ความไม่พอใจต่อประเด็นดังกล่าวได้นำไปสู่การรวมตัวของชาวมลายูและการก่อตั้งพรรคองค์การแห่งชาติเอกภาพชาวมลายู หรือ อัมโน (The United Malays National Organization - UMNO) เพื่อเป็นตัวแทนของชาวมลายูในการคัดค้านและการต่อต้านสหภาพมลายันผลงานของพรรคอัมโนในการต่อต้านสหภาพมลายันคือ การร่วมมือกับบรรดาสุลต่าน ขุนนาง และข้าราชการเชื้อสายมลายู แสดงการคัดค้านและประท้วงโดยการพร้อมใจกันไม่เข้าร่วมในพิธีสถาปนาสหภาพมลายัน จนอังกฤษไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสหภาพมลายันได้สำเร็จอย่างไรก็ตาม การปกครองแบบสหภาพมลายันก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวมลายูจากทุกรัฐทุกชนชั้นมารวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียวครั้งแรกเพื่อคัดค้านรูปแบบการปกครองดังกล่าวโดยยึดโยงกับเขตแดนรัฐชาติ ซึ่งต่างจากในอดีตที่ชาวมลายูจะมีจุดร่วมกันเพียงในเรื่องเชื้อชาติและศาสนาเท่านั้น สหภาพมลายันจึงทำให้ชาวมลายูมีจุดร่วมในเรื่องเขตแดนและนับเป็นครั้งแรกที่ชาวมลายูเกิดความรู้สึก ชาตินิยมขึ้นอย่างแท้จริง ชาวมลายูได้กลายมาเป็นกำลังสำคัญทางการเมือง และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายใต้การนำของพรรคอัมโน พรรคอัมโนพยายามสร้างฐานทางการเมืองของพรรคให้มั่นคง ด้วยการใช้แนวคิดเรื่องเชื้อชาติและความเป็นชาวมลายูมาปลุกกระตมและแสวงหาการสนับสนุนจากประชาชน โดยการแสดงบทบาทต่อชาวมลายูซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศว่า พรรคอัมโนคือ ผู้พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาวมลายู เห็นได้จากคำขวัญของพรรคในยุคแรก ๆ ที่ว่า มลายูจงเจริญหรือมลายูาเพื่อชาวมลายู แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าพรรคอัมโนประกาศตนอยู่เคียงข้างชาวมลายู เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาวมลายูทำให้พรรคอัมโนได้รับการสนับสนุนจากชาวมลายูจำนวนมาก

หลังจากที่อังกฤษต้องประกาศยกเลิกสหภาพมลายันไป อังกฤษก็ได้เจรจากับตัวแทนพรรคอัมโนเพื่อพิจารณารูปแบบของการปกครองใหม่และมีผลให้เกิดการจัดตั้ง “สหพันธรัฐมลายา” (Federation of Malaya) ซึ่งกลับมาให้สิทธิแก่ชาวมลายูและชนพื้นเมืองอีกครั้ง รูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐมลายูดังกล่าวได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงจากกลุ่มที่ไม่ใช่ชนพื้นเมืองโดยเฉพาะชาวจีน เนื่องจากมีข้อกำหนดที่ทำให้กลุ่มที่ไม่ใช่ชนพื้นเมืองมีฐานะเป็นพลเมืองสหพันธรัฐมลายูได้ยากกว่าแผนการสหภาพมลายัน ความไม่พอใจดังกล่าวลุกลามรุนแรงขึ้นจนถึงขั้นมีการลอบฆ่าและการใช้อาวุธทำร้ายกัน ทำให้รัฐบาลอาณานิคมอังกฤษต้องประกาศ “ภาวะฉุกเฉิน” และทำการปราบปรามโดยใช้กำลังทหาร ตำรวจอังกฤษและอาสาสมัครชาวมลายู ซึ่งก็ยิ่งสร้างความไม่ปรองดองทางเชื้อชาติระหว่างชาวจีนกับชาวมลายูให้เพิ่มมากขึ้น

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและจำกัดการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์มลายา (Communist Party of Malaya) ที่กำลังสร้างความไร้เสถียรภาพในสหพันธรัฐมลายูรัฐบาลอังกฤษและนักชาตินิยมใน

สหพันธรัฐมาลายาจึงเห็นพ้องต้องกันว่าควรจะให้เอกราชแก่ สหพันธรัฐมาลายา โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องมีพรรคการเมืองที่ไม่เป็นพรรคหัวรุนแรง สามารถสร้างความสงบและความมั่นคงให้กับสหพันธรัฐมาลายาได้ นอกจากนี้พรรคการเมืองจะต้องเป็นตัวแทนของเชื้อชาติที่สำคัญในสหพันธรัฐมาลายาไม่น้อยกว่าสองเชื้อชาติ ด้วยเงื่อนไขดังกล่าวทำให้เกิดการรวมพรรคการเมืองที่มีพรรคอัมโนเป็นแกนนำซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มเชื้อชาติมลายู และตัวแทนของอีกสองเชื้อชาติ อันได้แก่ พรรคการเมืองของชาวจีนที่มีชื่อว่าสมาคมชาวจีนมาเลเซีย (Malaysian Chinese Association - MCA) และพรรคการเมืองของชาวอินเดียคือ สภาอินเดียชาวมาเลเซีย (Malaysian Indian Congress - MIC) รวมเรียกว่า Alliance Party ในที่สุดสหพันธรัฐมาลายาก็ได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์ในฐานะ “สหพันธรัฐมาเลเซีย” (Federation of Malaysia) ในวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1963 หลังจากนั้นในค.ศ. 1969 พรรคอัมโนขยายสมาชิกเพิ่มขึ้นด้วยการนำพรรคฝ่ายค้านบางพรรคที่เป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ เข้ามาร่วมเป็น “แนวร่วมแห่งชาติ” (Barisan Nasional – BN หรือ National Front) ที่รู้จักกันในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การสร้างพันธมิตรดังกล่าวเกิดจากการประนีประนอมผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งไม่ได้อยู่ในฐานะที่เสมอภาคกันและก็ได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเชื้อชาติของกลุ่มตนอย่างแท้จริง

สถานภาพของ “ภูมิบุตร” ตามรัฐธรรมนูญ

สำหรับในมาเลเซียจะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่การกำหนดสิทธิพิเศษให้กับกลุ่มภูมิบุตรคือ ความแตกต่างทางด้านฐานะของชาวมลายูกับชาวจีนที่ขยายห่างมากขึ้นในทศวรรษที่ 1960 ด้วยการให้เหตุผลประกอบว่ากลุ่มภูมิบุตรคือชนพื้นเมืองดั้งเดิม ในขณะที่ชาวจีนและชาวอินเดียในมาเลเซียเป็นเพียงกลุ่มชนที่สืบเชื้อสายมาจากผู้อพยพ ชนพื้นเมืองจึงมีสถานะเป็นภูมิบุตร ดังที่อดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด ก็ได้ยืนยันถึงสถานะพิเศษนี้ไว้ว่า ชาวมลายูคือผู้ดำรงอยู่มาตั้งแต่เดิมหรือเป็นชนพื้นเมืองแห่งมาลายาและเป็นประชาชนผู้ซึ่งสามารถอ้างความเป็นเจ้าของประเทศ

นโยบายภูมิบุตรได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของมาเลเซียอย่างชัดเจนรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1957 เกิดขึ้นจากการพิจารณาของรัฐบาลอังกฤษ สุลต่าน และ Alliance Party ซึ่งมีลักษณะของการต่อรองระหว่างเชื้อชาติมลายูและกลุ่มที่ไม่ใช่มลายู โดยชาวมลายูยังคงรักษาสิทธิแต่เดิมไว้ได้ เช่น การคงไว้ซึ่งตำแหน่งและหน้าที่ของสุลต่าน สำหรับกลุ่มชนที่ไม่ใช่มลายูก็ได้รับการลดหย่อนคุณสมบัติของการเป็นพลเมืองมากขึ้น แต่ความสำคัญอยู่ที่ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ยืนยันถึงสิทธิพิเศษของชาวมลายูและชนพื้นเมือง ซึ่งบัญญัติในมาตรา 153 ระบุว่า “ความรับผิดชอบของสมเด็จพระราชาธิบดีที่จะพิทักษ์ฐานะพิเศษของชาวมลายูและผลประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายของชุมชนอื่น” รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1957 รับรองสิทธิชาวมลายูในฐานะเจ้าของแผ่นดิน ซึ่งมีสิทธิพิเศษเหนือกว่ากลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ การสงวนที่ดินบางส่วนไว้สำหรับชาวมลายู การสงวนตำแหน่งราชการบางตำแหน่งให้แก่ชาวมลายูเท่านั้น โดยมีการกำหนดอัตราส่วนของข้าราชการด้วยอัตรา 4 ต่อ 1 คือจำนวนข้าราชการรัฐบาลจะต้องเป็นคนเชื้อชาติมลายู 4 คน ต่อข้าราชการเชื้อชาติอื่นที่ไม่ใช่เชื้อชาติมลายู 1 คน และนอกจากนี้ยังกำหนดให้บริษัทและองค์กรต่าง ๆ ทางธุรกิจที่ตั้งขึ้นมาจะต้องมีชาวมลายูถือหุ้นถึงร้อยละ 30 ซึ่งถ้าหากชาวมลายูมาร่วมลงทุนหรือถือหุ้นไม่ได้ ก็ต้องมีการให้ “หุ้นลม” แก่ชาวมลายูด้วย ทั้งนี้ ยังคงเน้นย้ำความเป็นมลายูด้วยการกำหนดให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ และให้ภาษามลายูเป็นภาษาประจำชาติอีกด้วย

รัฐธรรมนูญมาเลเซียยังบัญญัติถึงคุณลักษณะของการเป็นชาวมลายู โดยเฉพาะในมาตรา 160 ให้ความหมายว่า เป็นบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายูในชีวิตประจำวันและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีมลายู ในประเด็นของการให้ความสำคัญกับภาษามลายู รัฐบาลมีความพยายามในการผลักดันให้ภาษามลายูเป็นภาษาประจำชาติ ผ่านทางนโยบายต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษามลายู อาทิ มีการจัดตั้งสภาภาษา (Language Council) เพื่อเผยแพร่ภาษามลายูโดยการจัดพิมพ์หนังสือ ตำรา และเอกสารทั่วไปเป็นภาษามลายู

อีกทั้งยังมี “สถาบันภาษาและวรรณกรรมแห่งชาติมาเลเซีย” (Dewan Bahasa dan Pustaka) ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการผลิตหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีมลายู นอกจากนี้ ในด้านการศึกษา รัฐบาลยังมีการกำหนดโควตาการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยให้แก่ชาวมลายูมุขมนตรี ถึงร้อยละ 65 และโควตาการให้ทุนช่วยเหลือการศึกษาเฉพาะชาวมลายู ทำให้ชาวมลายูเหล่านี้ถึงแม้จะมีผลการเรียนต่ำแต่ก็สามารถเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ง่ายขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ และรัฐบาลยังได้ยกเลิกการใช้ภาษาอังกฤษสอนในโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 รัฐบาลมาเลเซียเริ่มเห็นผลเสียของการเลิกใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจระดับสากลจำเป็นต้องทำให้ประชาชนรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือ รัฐบาลมาเลเซียกลับยอมอนุญาตให้ใช้ภาษาอังกฤษสอนในบางสาขาวิชาของระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น คือ วิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และแพทยศาสตร์

จะเห็นได้ว่ารัฐบาลพยายามยึดติดกับความเป็นมลายู โดยเฉพาะการทำให้ภาษามลายูเป็นภาษาประจำชาติ นอกจากจะเป็นการส่งเสริมการศึกษาและสถานะทางเศรษฐกิจให้แก่เชื้อชาติมลายูแล้ว ยังใช้ภาษาเป็นสัญลักษณ์ของการครอบงำเพื่อแสดงออกถึงการมีอำนาจเหนือกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในรัฐ ข้อบัญญัตินี้ในรัฐธรรมนูญของมาเลเซียมีความคล้ายคลึงกับนโยบายในการให้สิทธิพิเศษทางอาชีพและการศึกษาแก่คนแอฟริกา-อเมริกันของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่มีสิ่งที่ต่างกันคือ สหรัฐอเมริกาต้องการเพิ่มโอกาสแก่คนกลุ่มน้อยที่เข้าไม่ถึงสิทธิ ในขณะที่นโยบายมุขมนตรีต้องการปกป้องและยกฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มมุขมนตรีที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ให้เท่าเทียมคนกลุ่มน้อยอย่างเช่นชาวจีน ซึ่งนอกจากจะไม่ประสบความสำเร็จแล้วยังสร้างความตึงเครียดทางชาติพันธุ์มากขึ้น

นโยบายของรัฐในการสร้างความเสมอภาคทางชาติพันธุ์

แนวร่วมแห่งชาติ ที่มีพรรคอัมโนเป็นแกนนำได้รับการเลือกตั้งให้เป็นรัฐบาลปกครองประเทศมาเลเซีย และครองอำนาจยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน เป็นที่ทราบกันดีว่าระบบการเมืองมาเลเซียถูกครอบงำโดยพรรคอัมโน ด้วยการใช้อำนาจนิยมภายในรัฐและสนับสนุนประเด็นที่เกี่ยวกับสิทธิพิเศษของชาวมลายูเป็นตัวนำในการผลักดันให้การเมืองเป็นไปตามที่ต้องการ นอกจากนี้จะมีกฎหมายที่แสดงถึงการเน้นย้ำอัตลักษณ์มลายูอย่างชัดเจนแล้ว รัฐบาลภายใต้การนำของพรรคอัมโนยังมีนโยบายยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน แต่ก็เป็นนโยบายที่ตอบสนองชาติพันธุ์มลายูและความเป็นมลายูที่ผูกติดกับอำนาจทางการเมืองโดยเฉพาะนโยบายที่ประกาศภายหลัง “เหตุการณ์การจลาจลทางเชื้อชาติ” ใน ค.ศ. 1969 ซึ่งชาวมลายูได้ออกมาเคลื่อนไหวจนเกิดการปะทะกับชาวจีน เหตุการณ์บานปลายทำให้มีผู้เสียชีวิตโดยมีสาเหตุมาจากอคติทางเชื้อชาติ ในเวลาต่อมาพรรคอัมโนในนามของรัฐบาลมาเลเซียจึง ประกาศใช้นโยบายเศรษฐกิจใหม่ (New Economic Policy - NEP) เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจระหว่างเชื้อชาติต่าง ๆ ในมาเลเซียให้มีความเสมอภาคและมุ่งแก้ไขความยากจน แต่เป้าหมายดังกล่าวกลับย้อนแย้งกันเองอันเนื่องมาจากนโยบายแต่เดิมได้แบ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไว้อย่างชัดเจน แต่นโยบายเศรษฐกิจใหม่ได้ถูกประกาศใช้เพื่อลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างชาวมลายูกับชาวจีน ด้วยการส่งเสริมและให้สิทธิพิเศษแก่ชาวมลายู

นโยบายเศรษฐกิจใหม่มุ่งหวังให้ชาวมลายูและกลุ่มมุขมนตรีเข้าร่วมในอุตสาหกรรมและการค้าขายมากขึ้น วิธีการที่รัฐบาลใช้ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจระหว่างเชื้อชาติ คือ การเข้าไปแทรกแซงทางเศรษฐกิจโดยตรง โดยการใช้ระบบทุนนิยมโดยรัฐและการตั้งหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของชาวมลายู ยกตัวอย่างเช่น ความพยายามที่จะทำให้ชาวมลายูได้เข้าถือหุ้นในบริษัทของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ การใช้เงินของกองทุนที่รัฐตั้งขึ้นมาจ่ายให้พรรคพวกตนที่เป็นชาวมุขมนตรี (Pork-barrel Funds) การให้ชาวมุขมนตรีเช่าที่ดินทำกินในราคาถูก ๆ ตามโครงการปฏิรูปที่ดินขององค์การพัฒนาที่ดินแห่งสหพันธ์

การตั้งองค์กร MARA (Majlis Amanah Rakyat) หรือคณะกรรมการพิทักษ์ชาวพื้นเมืองดั้งเดิม และการจัดตั้งธนาคารภูมิบุตรมาเลเซีย (Bank Bumiputra Malaysia) เพื่อช่วยเหลือด้านเงินทุนแก่ชาวมลายูรวมทั้งชายหูนที่เป็นกิจการของรัฐให้กับชาวมลายูในราคาที่ถูกเพื่อต้องการให้ชาวมลายูเข้าสู่ภาคธุรกิจมากขึ้น

แม้ว่าผลจากนโยบายเศรษฐกิจใหม่จะทำให้อัตราความยากจนลดน้อยลงหลังจากประกาศใช้นโยบาย แต่ทว่าเป้าหมายในการปฏิรูปโครงสร้างสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและเชื้อชาตินั้นยังไม่ชัดเจนนัก หรือแม้แต่ในเรื่องของการแก้ไขความยากจนเองก็ตามยังมีการศึกษาที่พบว่าอัตราความยากจนที่ลดลงเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นไม่ได้เกี่ยวข้องกับนโยบายเศรษฐกิจใหม่ เพราะเกิดความไม่โปร่งใสในการนำนโยบายไปปฏิบัติและไม่ได้ตอบสนองตรงตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนจนจริง ๆ ทั้งนี้พฤติกรรมแทรกแซงของรัฐจากนโยบายเศรษฐกิจใหม่ยังได้สร้างระบบอุปถัมภ์และการคอร์รัปชันขึ้นในสังคมมาเลเซียโดยเฉพาะการเอื้อผลประโยชน์แก่กลุ่มทุนและธุรกิจที่มีเครือข่ายกับนักการเมืองในรัฐบาลเป็นการหยิบยื่นโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชาวมลายูซึ่งเป็นภูมิบุตรที่มีสายสัมพันธ์อันดีกับนักการเมือง ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ใช่ภูมิบุตรก็ต้องใช้วิธีการเล่นพรรคเล่นพวกด้วยการสร้างพันธมิตรกับกลุ่มนักการเมืองชาวมลายูที่มีอิทธิพลเพื่อเข้าสู่กิจกรรมที่รัฐควบคุม

ด้วยเหตุนี้ นโยบายเศรษฐกิจใหม่จึงไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม เพราะในที่สุดกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากนโยบายนี้จำกัดอยู่เพียงแค่ชาวมลายูชนระดับบนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองพรรครัฐบาลและข้าราชการระดับกลางขึ้นไป ไม่ใช่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แม้ว่านโยบายนี้จะไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ก็ประสบความสำเร็จในด้านการผลักดันให้กลุ่มภูมิบุตรเข้าไปมีบทบาทในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะการถือหุ้นในกิจการที่ควบคุมโดยรัฐ แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมาเลเซียยังมีจุดยืนที่ชัดเจนในการให้สิทธิพิเศษแก่ชาวมลายูภูมิบุตร และมีบทบาทสำคัญในการเน้นย้ำอัตลักษณ์และพิทักษ์สิทธิพิเศษของชาวมลายูผ่านทางกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ อย่างชัดเจน ซึ่งย่อมส่งผลดีต่อคะแนนนิยมของพรรคอัมโนและเป็นฐานเสียงที่สำคัญของพรรคในการเลือกตั้ง

นโยบายภูมิบุตรภายใต้สังคมนิยม

พฤติกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มักเป็นการแสดงออกของแนวคิด ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางการเมืองของประชาชนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งแต่ละประเทศก็มีการแสดงออกที่มีลักษณะหรือวัฒนธรรมทางการเมืองของตน “ชาติพันธุ์” ถือได้ว่าเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ทางการเมืองของมาเลเซียอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นของพรรคการเมืองหรือกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองดังที่กล่าวมาแล้วเพื่อสนับสนุนกลุ่มชาติพันธุ์ของตนจึงเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นลักษณะเฉพาะของมาเลเซียจะเห็นได้ว่าแนวร่วมแห่งชาติที่ประกอบขึ้นมาจากพรรคการเมืองต่าง ๆ นั้นต่างเกิดจากกลุ่มเชื้อชาติทั้งสิ้น การรณรงค์หาเสียงและการเลือกตั้งก็ขึ้นอยู่กับนโยบายสนับสนุนเชื้อชาติของตนเป็นสำคัญ จากกรณีของนโยบายภูมิบุตรที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคแนวร่วมแห่งชาติ โดยมีอัมโนเป็นตัวแทนพรรคการเมืองของกลุ่มภูมิบุตร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศทำให้พรรคอัมโนและแนวร่วมแห่งชาติได้รับการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลและครองเสียงข้างมากในรัฐสภามาเลเซียมาโดยตลอด ในขณะที่ลักษณะของการเมืองแบบเชื้อชาตินิยมสวนทางกับหลักการในระบอบประชาธิปไตยที่ให้สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคโดยเท่าเทียมกัน

ด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวข้างต้น ระบบการเมืองมาเลเซียจึงมีลักษณะเฉพาะบางอย่าง ที่ไม่เป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ ถึงแม้ว่ามาเลเซียเป็นประเทศหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยที่มีเนื้อหาของรัฐธรรมนูญไม่ได้แตกต่างไปจากประเทศที่ระบอบประชาธิปไตยทั่วไป คือ มีการกำหนดโครงสร้างและกลไกของรัฐบาลรวมทั้งกฎระเบียบว่าด้วยสังคมและเศรษฐกิจตามแนวคิดเสรีนิยม แต่ภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์จลาจลทางเชื้อชาติในปี 1969 ได้เกิดการเปลี่ยนนโยบายการปกครองไปสู่ระบบ “ประชาธิปไตยแบบอำนาจ

นิยม” กล่าวคือ แม้ว่าโครงสร้างและกลไกตามระบอบประชาธิปไตยยังคงเดิม แต่ในทางปฏิบัติ รัฐบาลจากพรรคแนวร่วมแห่งชาติได้สร้างกลไกต่าง ๆ มาควบคุมและจำกัดพฤติกรรมทางการเมือง โดยอ้างจากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นและอาศัยการก่อความไม่สงบของพรรคคอมมิวนิสต์มลายู เป็นสาเหตุของการสร้างระบบการรักษาความสงบของชาติ ในขณะเดียวกันก็เป็นการควบคุมพรรคการเมืองฝ่ายค้าน โดยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้วยการออกกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงคือ กฎหมายว่าด้วยการก่อความไม่สงบ (Sedition Act) กฎหมายว่าด้วยความลับของทางราชการ (Official Secrets Acts) และกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงภายใน (Internal Security Act)

โดยเฉพาะกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงภายใน ซึ่งมีความเข้มงวดอย่างมากและยังให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมากด้วยเช่นกัน สิทธิพิเศษที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การคุมขังโดยปราศจากการไต่สวน 2) การคุมขังโดยไม่จำกัดเวลาและปราศจากการไต่สวนอย่างเปิดเผย และ 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า บุคคลที่ถูกจับกุมขังได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวนี้ถูกวิจารณ์ว่าเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการปราบปรามศัตรูหรือฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองตลอดมาจนถึงปัจจุบัน แม้กระทั่งอดีตนายกรัฐมนตรี ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ยังเคยกล่าวว่า “ไม่มีคนที่มีความรู้หรือถูกต้องคนใดชอบกฎหมายความมั่นคงภายใน เพราะกฎหมายนี้ขัดแย้งต่อหลักการของประชาธิปไตยทุกเรื่อง” อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวนี้ได้ถูกยกเลิกไปเมื่อปี 2011 ซึ่งบังคับใช้มาเป็นเวลากว่า 51 ปี โดยวิเคราะห์กันว่าเพื่อเรียกคะแนนนิยมจากชาวมาเลเซียเนื่องจากในช่วงดังกล่าวนี้พรรคแนวร่วมแห่งชาติได้รับความนิยมน้อยลง แต่ก็ได้มีการออกกฎหมายใหม่ขึ้นมาแทนเพื่อเป็นการประกันว่าสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของผู้ต้องสงสัยจะได้รับการคุ้มครองตามแนวทางประชาธิปไตยยุคใหม่

ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญของมาเลเซียจะมีการให้และรับรองเสรีภาพขั้นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองมาเลเซียทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมโดยสงบ เสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็นและการตีพิมพ์ การตั้งสมาคมและการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ก็มีกฎหมายควบคุมว่าจะต้องไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ จากประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้นำมาสู่คำถามเกี่ยวกับความเสมอภาคในการเป็นพลเมืองสำหรับประชากรที่ไม่ใช่ชาติพันธุ์มลายูและไม่ได้เป็นภูมิบุตร จะเห็นได้ว่าล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของการส่งเสริมกลุ่มภูมิบุตรมากกว่ากลุ่มเชื้อชาติอื่นซึ่ง สามารถนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมได้ ทว่าประเด็นเรื่องสิทธิพิเศษเหล่านี้เป็นเรื่องความมั่นคงของชาติ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการโต้แย้งทั้งจากกลุ่มภูมิบุตรและจากชนกลุ่มอื่น รัฐธรรมนูญจึงได้ห้ามนำเอาประเด็นที่อ่อนไหวต่อสิทธิในกฎหมายเชื้อชาติมาถกเถียงกันในที่สาธารณะหรือในรัฐสภา รวมถึงการถกเถียงในวงวิชาการด้วย ประเด็นที่อ่อนไหวดังกล่าว คือ การเป็นพลเมือง ภาษาประจำชาติ สิทธิในการใช้ภาษาสถานะพิเศษของชาวมลายู ผลประโยชน์อันชอบธรรมโดยชนพื้นเมืองเชื้อชาติอื่น ๆ อำนาจอธิปไตย และพระราชอำนาจพิเศษของประมุข ถ้ามีการฝ่าฝืนด้วยการนำเอาประเด็นเหล่านี้มาถกเถียงกันก็จะถูกลงโทษตามกฎหมายอาญา จะเห็นได้ว่าพื้นฐานทางสังคมและการเมืองของมาเลเซียที่ยังคงรักษาและส่งเสริมสภาพของกลุ่มภูมิบุตรผ่านนโยบายต่าง ๆ จนก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ทางเชื้อชาติ อีกทั้งยังมีกฎหมายที่ควบคุมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเคร่งครัดส่งผลทางลบต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในมาเลเซีย นอกจากนี้ นโยบายภูมิบุตรยังทำให้ประชาชนเชื้อสายมลายูโดยเฉพาะชนชั้นกลางไม่ค่อยให้ความสนใจกับการปฏิรูปทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะคอยแต่จะพึ่งพารัฐบาลให้ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านจนกลายเป็น “วัฒนธรรม” แห่งการพึ่งพา แม้แต่อดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด ก็เคยออกมายอมรับในโอกาสที่ให้สัมภาษณ์กับบรรณาธิการใหญ่ของหนังสือพิมพ์อูตusan มาเลเซีย (Utusan Malaysia) ก่อนลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ว่า “การดำเนินนโยบายภูมิบุตรของรัฐบาล ทำให้คนมาเลเซียเชื้อชาติมลายูเสียนิสัย จะทำอะไรก็ต้องคอยให้รัฐบาลช่วย” นอกจากนี้อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซียยังกล่าวถึงความเข้าใจต่อคำว่าประชาธิปไตยของคน

มาเลเซียต่ออีกว่า “ความเข้าใจของคนของเราว่าด้วยเรื่องประชาธิปไตยค่อนข้างจะผิวเผิน เพราะประชาชนมักจะคิดว่าเมื่อพรรคการเมืองต้องการเสียงจากพวกเขา ก็ต้องทำสิ่งที่พวกเขาต้องการ พวกเขาไม่คิดว่าในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนควรจะต้องบอกกับนักการเมืองว่า ถ้าคุณต้องการเสียงของเรา คุณต้องปกครองประเทศให้ดี ต้องพัฒนาประเทศ และช่วยให้เกิดความก้าวหน้า...” ดังนั้น การที่จะส่งเสริมให้มีความเป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์นั้น รัฐจะต้องมีการทบทวนถึงนโยบายกฎหมายและนโยบายของพรรคการเมืองเสียใหม่โดยคำนึงถึงความเป็นพหุสังคมมาเลเซียให้สอดคล้องและไปด้วยกันได้กับการพัฒนาประชาธิปไตย

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในมาเลเซียปัจจุบัน

อาจกล่าวได้ว่าการเมืองแบบเชื้อชาตินิยมในมาเลเซียได้ลึกลงจนเป็นอัตลักษณ์ไปแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์และเศรษฐกิจการเมืองมีพัฒนาการที่พึ่งพิงซึ่งกันและกัน กล่าวคือ กลุ่มชาติพันธุ์ต้องการพรรคการเมืองให้ทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์และสถานะเฉพาะของกลุ่มตน ในขณะที่พรรคการเมืองก็นำเสนอ นโยบายที่ตอบสนองต่อกลุ่มชาติพันธุ์เฉพาะเพื่อเป็นฐานคะแนนในการเลือกตั้ง พรรคการเมืองในฐานะสถาบันทางการเมืองจึงเป็นเสมือนกันชนไม่ให้ประชาชนออกมาปะทะกันโดยตรงมีลักษณะเป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ การเมืองมาเลเซียจึงยากที่จะหลุดออกจากมิติทางชาติพันธุ์ แต่ในปัจจุบันก็มีคนมาเลเซียออกจำนวนไม่น้อยเริ่มมีความต้องการการเมืองที่ปราศจากการยึดติดทางชาติพันธุ์หรือนโยบายเชื้อชาตินิยม

มีสัญญาณทางบวกต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมาเลเซียที่น่าสนใจสะท้อนผ่านการเลือกตั้งในระบอบสองสมัยที่ผ่านมา ปรากฏว่าแนวร่วมแห่งชาติเริ่มได้รับคะแนนเสียงน้อยลงกว่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะการเลือกตั้งในปี 2008 และ 2013 ซึ่งได้ที่นั่งในรัฐสภาไม่ถึง 2 ใน 3 อย่างที่เคยเป็นมา ในขณะที่พรรคฝ่ายค้านได้รับเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น สัญญาณดังกล่าวอาจบอกได้หรือไม่ว่าประชาชนเริ่มไม่พอใจต่อนโยบายของรัฐบาลที่เน้นเชื้อชาตินิยมมลายู อย่างไรก็ตาม ผลการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2008 พรรคแนวร่วมแห่งชาติได้ที่นั่งในสภา 140 ที่นั่ง จากทั้งหมด 222 ที่นั่ง ลดลงจากการเลือกตั้งในปี 2004 ที่เคยได้ถึง 199 จากทั้งหมด 219 ที่นั่ง สะท้อนให้เห็นคะแนนที่ตกต่ำลงของพรรคอัมโนและมีนัยสำคัญต่ออนาคตทางการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมลงที่ลดลงของพรรคอัมโนมีสาเหตุสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะความไม่พอใจของประชาชนบางส่วนต่อการดำเนินนโยบายกฎหมาย ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อชาวมลายูในทุก ๆ ด้านอย่างเกินขอบเขต จนกระทบต่อความเป็นธรรมทางสังคม ในขณะที่พรรคฝ่ายค้านรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยชูนโยบายยกเลิกการใช้แผนเศรษฐกิจที่ให้สิทธิพิเศษแก่กลุ่มมุขมนตรี เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับประชาชนมาเลเซียโดยไม่คำนึงถึงชาติพันธุ์ อีกทั้งพรรคอัมโนยังมีข่าวฉาวเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันและความแตกแยกภายในของพรรคแนวร่วมแห่งชาติ ผลการเลือกตั้งจึงแสดงให้เห็นว่าประชาชนมาเลเซียจำนวนหนึ่งมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนพรรคการเมืองที่ชูนโยบายทางสายกลาง โดยยกเลิกสิทธิพิเศษของกลุ่มมุขมนตรี เพราะแม้แต่ชาวมลายูเองบางส่วนก็ไม่ได้มองว่าการให้สิทธิพิเศษแก่กลุ่มตนไม่ได้หมายความว่ากลุ่มตนจะเป็นเจ้าของประเทศ การที่เศรษฐกิจการเมืองมาเลเซียผูกติดอยู่กับชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์อย่างรุนแรงขึ้นมาอีก จึงมีกระแสที่เรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองและเศรษฐกิจของมาเลเซียเสียใหม่

สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 13 ที่ผ่านมามีเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ผลการเลือกตั้งออกมาว่าพรรคแนวร่วมแห่งชาติที่มีพรรคอัมโนเป็นแกนนำยังคงได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยมีจำนวนที่นั่งในสภา 133 ที่นั่ง แม้จะลดลงจากการเลือกตั้งครั้งก่อนถึง 7 ที่นั่ง ขณะที่พรรคแนวร่วมฝ่ายค้าน 3 พรรคในนาม Pakatan Rakyat ภายใต้การนำของนายอันวาร์ อิบราฮิม ได้จำนวนที่นั่ง 89 ที่นั่ง เพิ่มขึ้น 7 ที่นั่งจากการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว ฐานเสียงของพรรคอัมโนหรือพรรคแนวร่วมแห่งชาติ คือ คนกลุ่มประชาชนเชื้อสายมลายูที่มีจำนวนอยู่ราว 50% ของประชากรทั้งหมด และกลุ่มคนพื้นเมืองในรัฐซาราวักและซาบาห์ที่มีอยู่ไม่ต่ำกว่า 15%

คนทั้งสองกลุ่มนี้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบายภูมิบุตรของอัมโนในช่วงการปกครองที่ผ่านมา คะแนนความนิยมที่ลดลงในการเลือกตั้งครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความไม่พอใจของกลุ่มเชื้อชาติจีนและความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างประชาชนในเขตเมืองกับชนบท ในขณะที่ประชาชนในเขตชนบทยังคงเทคะแนนให้กับพรรคแนวร่วมแห่งชาติ แต่ประชากรในเขตเมืองต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มการเมืองซึ่งมิใช่พรรคแนวร่วมแห่งชาติมาบริหารประเทศแสดงให้เห็นว่าประชาชนเริ่มเกิดความเบื่อหน่ายรัฐบาลที่ปกครองประเทศมานานถึง 56 ปี ผนวกกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การแทรกแซงทางการเมืองเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้อง ในขณะที่พรรคแนวร่วมฝ่ายค้านเสนอแนวนโยบายเรื่องความเท่าเทียมทางด้านชาติพันธุ์ขึ้นมา เป็นแนวทางสำคัญในการรณรงค์หาเสียงและได้รับการตอบรับจากคนเชื้อสายจีนอย่างมากนอกจากนี้ ยังได้ให้สัญญาว่าจะสร้างความเปลี่ยนแปลงเพื่อเอาชนะพรรคแนวร่วมแห่งชาติ ด้วยการเสนอนโยบายเศรษฐกิจแนวใหม่ที่จะลดล้างนโยบายแบบเดิมที่อาศัยพื้นฐานด้านเชื้อชาติและใช้มายาวนานหลายสิบปี ที่เชื่อว่าเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การคอร์รัปชันและขัดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจฐานเสถียรของพรรคแนวร่วมฝ่ายค้านเป็นคนรุ่นใหม่และคนเชื้อสายจีนที่เห็นความไม่เท่าเทียมของการปกครองของพรรคอัมโนที่มักจะทำให้ความสำคัญกับคนเชื้อสายมลายู แต่คนเชื้อสายอื่นกลับถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม

บทสรุป

กว่าห้าสิบปีที่ผ่านมากับการปกครองมาเลเซียของรัฐบาลพรรคแนวร่วมแห่งชาติในนามของพรรคอัมโน ยังคงให้การสนับสนุนนโยบายภูมิบุตรอย่างแข็งขัน ในปัจจุบันนโยบายนี้ได้ถูกตั้งคำถามถึงความชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตยและความเป็นธรรมในสังคมหลายประการ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็ยังไม่อาจจะเลิกละนโยบายนี้ได้เพราะจะส่งผลกระทบต่อคะแนนนิยมของรัฐบาล ซึ่งนั่นจะหมายถึงเป็นการประกั้นตำแหน่งทางการเมืองบริหารประเทศของพรรคแนวร่วมแห่งชาติให้อยู่ต่อไปได้ แม้ว่าจะมีความพยายามในการสร้างเอกภาพระหว่างกลุ่มชนต่างเชื้อชาติผ่านนโยบายต่าง ๆ ท่ามกลางประชากรที่มีความแตกต่างกันทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม แต่นโยบายที่ผ่านมาของรัฐบาลยังไม่ได้มุ่งแก้ปัญหาเชื้อชาติ โดยตรง แต่เป็นการประสานผลประโยชน์ระหว่างเชื้อชาติมากกว่า ซึ่งในการศึกษานโยบายภูมิบุตรกับการเมืองมาเลเซียในปัจจุบันพบว่ามี ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายประการที่น่าสนใจ

ประการแรก จากผลการเลือกตั้งในระยะหลังมานี้สะท้อนว่าการเมืองมาเลเซียยังคงตั้งอยู่บนพื้นฐานด้านเชื้อชาติ และศาสนา โดยชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูภูมิบุตรในชนบทและชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดียบางส่วนให้การสนับสนุนพรรคแนวร่วมแห่งชาติ ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนและเยาวชนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนพรรคร่วมฝ่ายค้าน ทำให้การเมืองมาเลเซียมีแนวโน้มพัฒนาสู่ระบบสองพรรคการเมืองระหว่างพรรคร่วมฝ่ายค้านกับพรรคแนวร่วมแห่งชาติมากขึ้นทั้งที่ในมาเลเซียมีพรรคการเมืองมากมายที่แตกต่างทั้งชาติพันธุ์และอุดมการณ์ทางการเมือง แต่เพื่อเป้าหมายในการชนะการเลือกตั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งการเป็นรัฐบาลจำเป็นต้องทำให้มีการร่วมมือกันทางการเมือง นอกจากนี้ ผลเลือกตั้งครั้งนี้สะท้อนการเติบโตของสังคมมาเลเซียที่ก่อนหน้านี้ผู้มีสิทธิออกเสียงหลายคนเลือกใช้ชีวิตลับหูลับตาเลือกใครก็ได้แค่ขอให้มีเชื้อชาติเดียวกัน นับเป็นการก้าวข้ามการแบ่งแยกด้านเชื้อชาติ

ประการที่สอง การเคลื่อนไหวทางการเมืองในมาเลเซียซึ่งเกิดขึ้นได้ยากมาก เนื่องจากมีกฎหมายที่ควบคุมการชุมนุมและแสดงออกทางการเมืองที่เคร่งครัด แต่ในปัจจุบันเริ่มมีการเรียกร้องทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะปรากฏการณ์ของกลุ่มที่เรียกว่า Bersih เพื่อเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม และการประท้วงของประชาชนเชื้อสายอินเดียที่เรียกว่า ฮินดราฟ (HINDRAF: Hindu Rights Action Force) เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมระหว่างเชื้อชาติ นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะเว็บบล็อก

ต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมอย่างมากสำหรับนักเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อเผยแพร่แนวคิดทางการเมือง อินเทอร์เน็ตได้กลายมาเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจทางการเมืองของชาวมาเลเซีย แม้ว่าเมื่อเร็ว ๆ นี้ (3 ตุลาคม 2556) รัฐบาลมาเลเซียได้ลงมติผ่านกฎหมายป้องกันอาชญากรรม ซึ่งให้อำนาจเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ได้ 2 ปี โดยไม่ต้องตั้งข้อหา นายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค ยืนยันว่าจะใช้เพื่อแก้ไขอาชญากรรมเท่านั้น ขณะที่ฝ่ายค้านเห็นว่าเป็นการกลับมาของกฎหมาย “ความมั่นคงภายใน” ที่เคยเป็นเครื่องมือ รัฐบาลในการจัดการกับฝ่าย การเมืองตรงข้ามและควบคุมการเคลื่อนไหวทางการเมืองกลับมาใช้ใหม่

ประการสุดท้าย แม้ว่ารัฐบาลมาเลเซียจะพยายามสร้างเอกภาพท่ามกลางความหลากหลายให้เกิดขึ้นใน สังคมมาเลเซียได้หรือไม่ รัฐบาลมาเลเซียก็คงจะไม่ยอมยกเลิกนโยบายภูมิบุตรอย่างฉับพลัน เพราะความจริง อย่างหนึ่งที่แน่นอน คือ ความแตกแยกของพลเมืองเชื้อสายต่าง ๆ ยังคงมีอยู่ นับจากได้รับเอกราชมาจนถึง ปัจจุบัน ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเชื้อชาติยังเป็นประเด็นที่สังคมถกเถียงกันอยู่ตลอดมา บรรดาพรรค การเมืองมีสภาพเป็นตัวแทนการต่อสู้ทางเชื้อชาติ การที่พรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นตัว แทนของกลุ่ม ผลประโยชน์และนำเสนอนโยบายตอบสนองกลุ่มผลประโยชน์ไม่ใช่เรื่องผิดปกติแต่อย่างใดประเด็นอยู่ที่ว่า พรรคการเมืองพยายามทำหน้าที่เป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์มากกว่าผลประโยชน์ของประเทศทั้งหมดหรือไม่ พรรคการเมืองที่ก้าวต่อสู้อีกกลุ่มผลประโยชน์อาจจะสร้างประโยชน์แก่ฐานเสียงของตน แต่สังคมโดยรวมจะ เป็นฝ่ายเสียหายและที่ที่สุดแล้วความเสียหายจะตกแก่ทุกพรรคทุกคน ทางออกที่เหมาะสมคือ พรรคการเมือง นอกจากมีบทบาทเป็นตัวแทนกลุ่ม ผลประโยชน์แล้ว ยังต้องเน้นบทบาทเผยแพร่ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ สมาชิกของตน คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมโดยรวมเพื่อสร้างประเทศที่น่าอยู่สำหรับทุกคนทุกกลุ่มผลประโยชน์ และเมื่อนั้นประชาชนทุกเชื้อสายในมาเลเซียจะอยู่ด้วยความเข้าใจระหว่งกันมากขึ้น

*****

เรื่อง

ปรากฏการณ์ “สินามิเลือกตั้งมาเลเซีย” พลิกประวัติศาสตร์โค่นพรรครัฐบาล¹¹

เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ เรื่อง “ปรากฏการณ์ “สินามิเลือกตั้งมาเลเซีย” พลิกประวัติศาสตร์โค่นพรรครัฐบาล” เป็นบทวิเคราะห์ของนายกนกฤกษ์ รักษาพรหมณ์ ผู้ช่วยนักวิจัย ศูนย์ศึกษาพุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งคณะผู้จัดทำเห็นว่าข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประชุม จึงนำมาเรียบเรียงไว้ในเอกสารประกอบการประชุม ดังนี้

บริบททางการเมืองที่ผ่านมาของมาเลเซีย

การเมืองของมาเลเซียนับจากได้รับเอกราชจากอังกฤษ เมื่อปี 2500 ถือได้ว่าอยู่ภายใต้การนำของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัดมาอย่างยาวนานกว่า 22 ปี (ในช่วงปี 24-46) โดย ดร.มหาเธร์ อดีตนายกรัฐมนตรี (คนที่ 4 ของประเทศ) เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกและวางรากฐานความเจริญให้แก่ประเทศ จนกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำในภูมิภาค

ในช่วงปี 40-41 ดร.มหาเธร์ ได้มีการวางทนายทางการเมือง คือ นายอันวาริ อิบราฮิม อดีตผู้นำนักศึกษาอนาคตไกล ซึ่ง ดร.มหาเธร์ ตั้งใจว่าจะให้เขารับช่วงต่อเมื่อเกษียณจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคอัมโน แต่อนาคตของนายอันวาริดับวูบลง เมื่อเขาขัดแย้งกับ ดร.มหาเธร์ เกี่ยวกับนโยบายด้านเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ในปี 40 ลงเอยด้วยการถูกปลดออกจากตำแหน่งทางการเมือง ถูกขับออกจากพรรคอัมโน จนถูกจำคุกในข้อหาทุจริตในปี 42 และยังคงต่อสู้คดีต่างๆ จนถึงการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

ดร.มหาเธร์ ได้หันมาสนับสนุน นายนาจิบ ราซัค นักการเมืองที่เป็นทนายของอดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 2 (นายอับดุล ราซัค) ให้ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อหวังให้มาสานต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในช่วงที่เขาว่างมือในภายหลัง ซึ่งในปี 52 นายนาจิบ ได้มีการก่อตั้งกองทุนพัฒนาชาติ (1MDB) ขึ้น ท่ามกลางข้อครหาว่ามีส่วนพัวพันกับการทุจริตเงินกองทุนกว่า 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อันทำให้ถูกต่อต้านจากหลายฝ่ายรวมถึง ดร. มหาเธร์ เองจุดแตกหักเกิดขึ้นเมื่อ นายนาจิบ ปลดลูกชายของ ดร.มหาเธร์ ออกจากการดำรงตำแหน่งมุขมนตรีของรัฐเคดะห์ ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่ ดร.มหาเธร์ เป็นอย่างมาก ถึงขั้นตัดสินใจถอนตัวออกจากพรรคอัมโน และหันมาร่วมมือกับนายอันวาริ ผู้นำแนวร่วมพรรคฝ่ายค้านซึ่งยังคงถูกจำคุกอยู่ พร้อมทั้งประกาศชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีกับนายนาจิบ

ล่าสุดเมื่อ 6 เม.ย.61นายนาจิบ ได้ประกาศยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยใช้กลยุทธ์ที่สร้างความได้เปรียบให้กับฝ่ายพรรคแนวร่วมรัฐบาลหลายประการ เช่น การกวาดล้างกลุ่มที่เห็นต่างทางการเมือง การผ่านกฎหมายต่อต้านข่าวปลอม การใส่ร้ายป้ายสีและโจมตีการทำงานของ ดร.มหาเธร์ การกำหนดให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไปลงชื่อยืนยันสิทธิ์ก่อน การกำหนดวันเลือกตั้งในวันพุธ ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้ประกาศนโยบายสำคัญต่างๆ ซึ่งนอกจากนโยบาย Bumiputra ที่พรรคอัมโนใช้มาอย่างยาวนานแล้ว ครั้งนี้ นายนาจิบ ได้ใช้นโยบายหาเสียงที่พยายามจูงใจประชาชนให้เลือกพรรคอัมโนเป็นรัฐบาลอีกครั้ง โดยการให้สัญญาว่าจะขึ้นเงินเดือนข้าราชการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ เพิ่มเงินช่วยเหลือแก่คนชนบท ล้างหนี้ของเกษตรกร สร้างงานใหม่สามล้านตำแหน่ง และจัดตั้งธนาคารแห่งใหม่สำหรับปล่อยสินเชื่อบ้านราคาต่ำ ฯลฯ จากกลไกและนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้เป็นที่คาดหมายกันว่าผลการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 9 พ.ค.61 นั้น นายนาจิบ จะยังคงชนะการเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 7 ของมาเลเซียต่อไป

¹¹ ศูนย์ศึกษาพุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2561). ปรากฏการณ์ “สินามิเลือกตั้งมาเลเซีย” พลิกประวัติศาสตร์โค่นพรรครัฐบาล. เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง. (ฉบับที่ 16/2561), วันที่ 16 - 31 พฤษภาคม 2561.

ปรากฏการณ์การเลือกตั้งล่าสุด

ผลการเลือกตั้ง เมื่อ 9 พ.ค.61 ที่ผ่านมา ถือเป็นปรากฏการณ์ประวัติศาสตร์การเมืองของมาเลเซียในรอบ 60 ปี เมื่อ ดร.มหาเธร์ อติตนาयरัฐมนตรี วัย 92 ปี และเป็นผู้นำแนวร่วมฝ่ายค้านของมาเลเซีย ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 14 ด้วยที่นั่งในสภากว่าครึ่ง คือ 122 ที่นั่ง จากทั้งหมด 222 ที่นั่ง ในขณะที่แนวร่วมแห่งชาติฝ่ายรัฐบาลได้ที่นั่งเพียง 79 ที่นั่ง อันทำให้สามารถจัดตั้งรัฐบาลและขึ้นดำรงตำแหน่งนายกฯ ได้ตามที่หาเสียงไว้

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้ ดร. มหาเธร์ สามารถนำพรรคฝ่ายค้านคว้าชัยชนะโค่นล้มพรรครัฐบาลได้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองมาเลเซีย คือ

- 1) การเกิดความขัดแย้งภายในพรรคอัมโน ดร.มหาเธร์ ลาออกจากพรรค เพราะไม่พอใจท่าทีของพรรคฯ ที่ยืนยั้นจะสนับสนุน นายนาจิบ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป
- 2) การถูกกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันกับการทุจริตเงินกองทุน 1MDB กว่า 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ของนายนาจิบ
- 3) กลไก/วิธีการต่างๆ ของฝ่ายรัฐบาลนี้ดำเนินการหลังประกาศยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้น หลายฝ่ายมองว่าเป็นแนวทางที่ไม่บริสุทธิ์และยุติธรรม ทั้งจากการที่ กกต. มาเลเซียได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เอื้อประโยชน์แก่พรรคแนวร่วมรัฐบาล และจากการมีมาตรการเอาเปรียบฝ่ายตรงข้ามหลายประการ
- 4) ความกระตือรือร้นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มองว่าเป็นการเลือกตั้งที่ไม่มีทางเลือก ขณะที่บางส่วนทะเลาะแค้นให้ ดร.มหาเธร์ เพื่อโค่นล้มการผูกขาดอำนาจของนายนาจิบ และบางส่วนลงคะแนนเสียงให้ ดร.มหาเธร์ เพื่อความสนใจและต้องการให้นายนาจิบพ่ายแพ้การเลือกตั้ง
- 5) ประชาชนเชื่อสายจีน อินเดีย และมาเลย์บางส่วนในมาเลเซียต้องการการเปลี่ยนแปลง
- 6) ความไม่พอใจของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ และการใช้นโยบายขึ้นภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Services Tax: GST) ในปี 58 จนส่งผลทำให้ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น

บทวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

การเลือกตั้งครั้งนี้ ดร.มหาเธร์ ได้หันไปจับมือกับ นายอันวาร์ ผู้นำแนวร่วมพรรคฝ่ายค้านและเป็นอดีตคู่แข่ง ซึ่งถึงแม้จะถูกจำคุกอยู่ แต่ก็มีบทบาทและได้รับความนิยมอย่างสูงในฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล โดย ดร.มหาเธร์ ประกาศว่าเมื่อชนะการเลือกตั้งแล้ว จะยื่นเรื่องขออภัยโทษให้แก่ นายอันวาร์ ส่วนตนนั้นจะอยู่ทำหน้าที่ นายกรัฐมนตรีเพียงแค่ 2 ปี จากนั้นก็จะส่งมอบตำแหน่งต่อให้ นายอันวาร์ ต่อไป

หลังพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (12 พ.ค.61) ดร.มหาเธร์ ยังได้เริ่มนำมาตรการด้านเศรษฐกิจในลักษณะต่างๆ มาใช้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็วภายใน 100 วัน ทั้งมาตรการยกเลิกภาษี GST ที่มีอัตราร้อยละ 6 การเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ และการอุดหนุนราคาพลังงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการสั่งให้มีการทบทวนข้อตกลงที่รัฐบาลเดิมทำไว้กับต่างประเทศ ทั้งเงินและอื่นๆ หากพบว่าข้อตกลงใดไม่จำเป็นก็จะสั่งระงับ ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ทำให้เป็นโอกาสของประเทศต่างๆ ในภูมิภาครวมถึงไทย ที่จะสามารถแสวงโอกาสทางการค้าและการลงทุนจากการเปลี่ยนแปลงทิศทางนโยบายของมาเลเซียได้

ล่าสุดเมื่อ 16 พ.ค.61 ทางกรมมาเลเซียก็ได้ปล่อยตัว นายอันวาร์ ที่ต้องโทษจำคุกคดีล่วงละเมิดทางเพศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้นักวิเคราะห์การเมืองของมาเลเซียส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าในบรรดานักการเมืองมาเลย์ทั้งหมด มีเพียง นายอันวาร์ เท่านั้นที่สามารถเทียบชั้นกับ ดร.มหาเธร์ ได้ ทั้งในแง่ความสามารถ บุคลิก และวิสัยทัศน์ ซึ่งจะต้องติดตามดูต่อไป

ส่วนประเด็นทางด้านความมั่นคงนั้น หากย้อนไปในอดีต ดร. มหาเธร์ มีส่วนสำคัญในการจัดการเจรจาเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ ตั้งแต่ช่วง ปี 48-49 ซึ่งการเจรจาดังกล่าวมีการลงนามในเอกสารที่เรียกว่า Peace Proposal (เมื่อ 14 ก.พ.49) จนกระทั่งนำมาสู่การจัดทำ “แผนสันติสุขและพัฒนาาร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย” ในปี 49 แต่เมื่อ ดร. มหาเธร์ หมดยุคการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ก็ส่งผลทำให้การดำเนินงานตามแผนสันติสุขฯ ดังกล่าวชะงักงัน การกลับมาของ ดร. มหาเธร์ ครั้งนี้ อาจส่งผลด้านบวกต่อการพูดคุยสันติสุขชายแดนใต้ที่กำลังดำเนินอยู่มากขึ้นได้ เนื่องจาก ดร.มหาเธร์ รู้จักคุ้นเคยกับแกนนำกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของฝ่ายไทย

กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทยจึงควรต้องเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทั้งด้านแผนงาน/โครงการ งบประมาณ และกำลังพล เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการสร้างสันติสุขฯ ต่อไป เพราะถือว่าเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมสันติสุขในภูมิภาค ซึ่งเชื่อว่ารัฐบาลใหม่ของมาเลเซียภายใต้การนำของ ดร.มหาเธร์ จะยังคงให้การสนับสนุนเช่นเดิม รวมทั้งน่าจะไม่มีส่งผลกระทบใดๆ ต่อกระบวนการพูดคุยสันติสุขฯ ในอนาคต

*****

เรื่อง

บทบาทและการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซีย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2555
กรณีศึกษา กลุ่มแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Bersih) กองกำลังปฏิบัติการ
เรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย (HINDRAF) และองค์กรเสียงประชาชน (SUARAM)
The Roles and Proliferation of People’s Politics in Malaysia During 2007-2012:
A Case Study of Coalition for Clean and Fair Elections (Bersih), Hindu Rights
Action Force (HINDRAF) and Voice of the Malaysian People (SUARAM)¹²

บทความเรื่อง “บทบาทและการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซีย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2555 กรณีศึกษา กลุ่มแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Bersih) กองกำลังปฏิบัติการเรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย (HINDRAF) และองค์กรเสียงประชาชน (SUARAM)” เป็นบทความของเฉลิมชัย โชติสุทธิ์ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้มีการตีพิมพ์ลงในวารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งคณะผู้จัดทำเห็นว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประชุม จึงนำมาเรียบเรียงไว้ในเอกสารประกอบการประชุม ดังนี้

บทบาทของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซียช่วง พ.ศ. 2550 - 2555

แม้ว่าบทบาทของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซียในช่วง พ.ศ. 2550 – 2555 จะปรากฏให้เห็นถึงความตื่นตัวขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้ การออกมาเคลื่อนไหวและแสดงความไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลในมาเลเซียไม่ได้เพิ่งปรากฏขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวเท่านั้น แต่มีการเคลื่อนไหวอยู่เป็นระยะมาตั้งแต่หลังจากได้รับเอกราช กลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวในช่วงแรกของมาเลเซียมักจะมีข้องสัมพันธ์กับผลประโยชน์ของกลุ่มเชื้อชาติและศาสนา ตัวอย่างเช่น ขบวนการ Dongjiaozong เกิดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2493 เป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางการศึกษาของชาวมาเลเซียเชื้อชาติจีน (Chinese Educationist Movement) เพื่อปกป้องสิทธิในการศึกษาภาษาจีนในมาเลเซีย และขบวนการ Dakwah เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 2500 เพื่อรณรงค์และสนับสนุนการฟื้นฟูศาสนาอิสลาม หลังจากนั้นกิจกรรมการเคลื่อนไหวในมาเลเซียได้พัฒนาไปมากกว่าประเด็นเรื่องผลประโยชน์ทางเชื้อชาติและศาสนา โดยกลุ่มเคลื่อนไหวเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นการต่อสู้ทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้การเมืองมาเลเซียเป็นการเมืองแบบเสรีและขยายไปสู่ประเด็นด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในมาเลเซียมีบทบาทสำคัญอีกครั้งหนึ่งจากการเกิดขึ้นของขบวนการปฏิรูป (Reformasi) ในช่วง พ.ศ. 2540-2542 ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซีย โดยมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งของผู้นำทางการเมืองระหว่างนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ มุฮัมหมัด และนายอันวา อิบราฮิม รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังซึ่งมีความขัดแย้งกันหลายประเด็นในการทางการเมือง โดยเฉพาะ ในประเด็นการแก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และการเมืองซึ่งนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ มุฮัมหมัด ไม่ต้องการขอรับความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ แต่นายอันวา อิบราฮิม มีมุมมองที่ต่างออกไป ความ

¹² เฉลิมชัย โชติสุทธิ์. (2557). บทบาทและการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซีย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2555 กรณีศึกษา กลุ่มแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Bersih) กองกำลังปฏิบัติการเรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย (HINDRAF) และองค์กรเสียงประชาชน (SUARAM). วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 89-111.

ขัดแย้ง ระหว่างสองผู้นำทางการเมืองเป็นเหตุให้นายอันวาต้องออกจากตำแหน่งในรัฐบาลและถูกดำเนินคดีด้วย ข้อกล่าวหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีความสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้นายอันวา อิบราฮิม ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนจำนวนหนึ่งที่เชื่อว่า เขาเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ยึดมั่นในหลักศาสนาอิสลาม อย่างเคร่งครัดและเป็นนักการเมืองที่ใสสะอาด การเคลื่อนไหวของขบวนการปฏิรูปได้เริ่มก่อตัวขึ้นในช่วงวันที่ 14-20 กันยายน พ.ศ. 2541 ซึ่งนายอันวา อิบราฮิม ได้ออกไปปราศรัยตามรัฐต่าง ๆ ทั่วประเทศ เช่น ปีนัง เกดะห์ มะละกา และสลังงอร์ โดยสาระสำคัญของการปราศรัยเกี่ยวกับความจำเป็นในการปฏิรูปทางการเมืองและการโจมตีนโยบายของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ มูฮัมหมัด ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2541 ได้มีการชุมนุมใหญ่ของ ขบวนการปฏิรูปและผู้สนับสนุนนายอันวาในกรุงกัวลาลัมเปอร์ หลังจากนั้น ก็มีการสลายการชุมนุมและนายอันวา ก็ถูกจับดำเนินคดี การเคลื่อนไหวของขบวนการปฏิรูปได้ทำให้เกิดการรวมตัวกันของพรรคฝ่ายค้านในชื่อ Barisan Alternatif (BA) ใน พ.ศ. 2542 ทำให้เกิดความเข้มแข็งและสร้างฐานการสนับสนุนให้ขยายวงกว้างออกไป ในขณะที่เดียวกันอินเทอร์เน็ตก็ได้เริ่มกลายเป็นพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์ การรวมกลุ่มรวมทางสังคมและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวภาคประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงและขยายประเด็นกว้างออกไปมากขึ้นจาก ที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นของผลประโยชน์ทางเชื้อชาติและศาสนาซึ่งมีข้อจำกัดในวงที่แคบเฉพาะกลุ่ม หลังจากนั้นจึงค่อย ๆ ขยายตัวและเปลี่ยนมาเป็นประเด็นทางด้านการเมืองมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าการเคลื่อนไหว ภาคประชาชนในมาเลเซียนั้นมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง แต่การเคลื่อนไหวของขบวนการเหล่านั้นยังอยู่ใน กรอบที่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นการจำกัดทางเชื้อชาติและศาสนาหรือที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ ทำให้เป็นการ เคลื่อนไหวที่ไม่ได้เป็นขบวนการขนาดใหญ่มากนัก รวมทั้งความเข้มงวดของกฎหมายที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหว ได้ยาก อย่างไรก็ตามการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซียได้ค่อย ๆ เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นจากการขยายตัว ของภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชน ทำให้บทบาทของการเมืองภาคประชาชนค่อย ๆ ขยายตัวขึ้น โดยเฉพาะเป็นผลมาจากการกระตุ้นของขบวนการปฏิรูปที่ทำให้เกิดการประท้วงขนาดใหญ่ขึ้นกว่าเดิมและได้รับการ สนับสนุนจากประชาชนชาวมาเลเซียมากขึ้น ทั้งยังมีการทำงานร่วมกันระหว่างพรรคการเมืองฝ่ายค้านและ องค์กรพัฒนาเอกชน กระตุ้นให้เกิดขบวนการใหม่ ๆ ออกมาเคลื่อนไหวอย่างแพร่หลาย ซึ่งทำให้พื้นที่สาธารณะ ของมาเลเซียมีการขยายตัวมากขึ้น

แม้ว่ามาเลเซียจะมีความมั่นคงทางการเมืองและมีเสถียรภาพสูง แต่สภาพทางการเมืองในแต่ละช่วงเวลา มีความแตกต่างกันเนื่องจากมีสภาวะแวดล้อมที่มาอิทธิพลไม่เหมือนกัน เช่น ลักษณะและนโยบายของผู้นำทาง การเมืองในแต่ละยุคสมัย เสถียรภาพทางการเมือง ความเข้มแข็งของรัฐ และบริบททางเศรษฐกิจและสังคมใน ขณะนั้น ปัจจัยเหล่านี้มีผลกับการเกิดขึ้นและขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนได้เช่นเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับ บริบททางการเมืองในช่วงก่อนหน้าทศวรรษ 2540 ซึ่งเป็นยุคสมัยของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ มูฮัมหมัด เป็นยุคที่ รัฐบาลค่อนข้างมีเสถียรภาพและชนชั้นนำทางการเมืองมีเอกภาพสูง กลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวต่าง ๆ จึงไม่ สามารถออกมาชุมนุมเรียกร้องหรือเคลื่อนไหวทางการเมืองได้มากนัก นอกจากนั้นยังมีอุปสรรคในการสร้างและ รวบรวมพันธมิตรหรือเครือข่ายจนทำให้เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งพอในการออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องและ ต่อรองกับรัฐ หลังจากนั้นรัฐบาลแนวร่วมแห่งชาติเริ่มประสบกับสภาวะขาดเสถียรภาพทางการเมืองตั้งแต่ในช่วง ปลายของรัฐบาลอับดุลละห์ บาดาวี และต่อเนื่องมาจนถึงสมัยของนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค โดยเฉพาะ ปัจจัย จากความล้มเหลวในการบริหารงานของรัฐบาลอับดุลละห์ บาดาวี จากที่เคยให้สัญญาไว้กับประชาชนก่อนเข้ามา บริหารประเทศว่าจะแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการปฏิรูปตำรวจและกระบวนการ ยุติธรรมแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อีกทั้งปัญหาความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติก็กลับแย่ลงอีกด้วย เนื่องจาก รัฐบาลของนายอับดุลละห์ บาดาวี ได้กลับไปใช้นโยบายให้ความสำคัญกับชาวมาเลเซียเชื้อชาติมลายูมากกว่ากลุ่ม

เชื้อชาติอื่น ๆ และการพยายามสร้างสังคมมุสลิมในมาเลเซีย ทำให้รัฐบาลได้รับความนิยมน้อยลงและขาดความเชื่อมั่นจากชาวมาเลเซียเพิ่มมากขึ้น

หากพิจารณาตามตัวชี้วัดโครงสร้างโอกาสทางการเมืองซึ่งอธิบายถึงความขัดแย้งและความแตกแยกในหมู่ชนชั้นนำทางการเมือง กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้กลุ่มหรือขบวนการเคลื่อนไหวนำเสนอเป้าหมายหรือข้อเรียกร้องของพวกเขาขึ้นมาเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับการเมืองและสังคมได้นอกจากนั้น ความขัดแย้งในหมู่ชนชั้นนำยังทำให้สาธารณชนผู้เฝ้ามองที่ไม่เคยกล้าออกมาเคลื่อนไหวและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น ในช่วงดังกล่าวได้นำไปสู่การออกมาเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ การร่วมมือกันของพรรคการเมืองฝ่ายค้านกับกลุ่มภาคประชาสังคมและภาคประชาชนยิ่งทำให้การเคลื่อนไหวมีความเข้มแข็งและได้รับการสนับสนุนจากชาวมาเลเซียอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวรัฐบาลมาเลเซียได้รับความกดดันจากนานาชาติในเรื่องของเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองผ่านสื่อที่เผยแพร่ออกไปเมื่อเกิดการชุมนุมของประชาชนและถูกเจ้าหน้าที่รัฐปราบปราม ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวรัฐบาลมาเลเซียจึงต้องแสดงท่าทีที่ผ่อนปรนมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งของผู้นำทางการเมืองและความล้มเหลวในการบริหารงานของรัฐบาลแนวร่วมแห่งชาติเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลและกระตุ้นให้เกิดปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในช่วง พ.ศ. 2550 – 2555 อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นบ่อยนักในประวัติศาสตร์การเมืองมาเลเซีย เป็นการเปิดโอกาสที่ส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนไหวขนาดใหญ่ที่มีชาวมาเลเซียให้การสนับสนุนและออกมามีส่วนร่วมในการชุมนุมประท้วงนับหมื่นคนกลางกรุงกัวลาลัมเปอร์ อีกทั้งการเคลื่อนไหวในช่วงดังกล่าวยังเกิดจากการนำของหลายกลุ่มขบวนการโดยมีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปจากการชุมนุมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ การชุมนุมประท้วงใหญ่ของ 3 กลุ่ม คือ การชุมนุมประท้วงถูกจัดขึ้นโดยกลุ่มแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Bersih) ในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มภาคประชาสังคมและพรรคการเมืองฝ่ายค้านเพื่อเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งของมาเลเซียที่ไม่มีความเป็นธรรม อันเนื่องมาจากการแทรกแซงของรัฐบาลในกระบวนการเลือกตั้ง หลังจากนั้นกลุ่มนี้ก็มีกิจกรรมชุมนุมประท้วงอย่างต่อเนื่องเสมอมา หลังจากที่ข้อเสนอไม่ได้รับการตอบสนองจากรัฐบาล ต่อมาในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 กองกำลังปฏิบัติการเรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย (HINDRAF) ได้ออกมาประท้วงเพื่อสนับสนุนการร้องเรียนต่อสมเด็จพระราชินีของอังกฤษ ในการฟ้องร้องต่อรัฐบาลอังกฤษที่หาประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรมต่อชาวอินเดียในช่วงที่เป็นเจ้าอาณานิคมของมาเลเซีย และไม่ได้ทำให้พวกเขามีสถานะที่ดีหลังจากที่ให้เอกราชกับมาเลเซีย การประท้วงนี้ได้บอกเป็นนัยว่าได้ว่ารัฐบาลแนวร่วมแห่งชาติไม่ได้สนใจความเป็นอยู่ของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย นอกจากนี้ ก็ยังมีการชุมนุมครั้งใหญ่ของกลุ่มองค์กรเสียงประชาชน (SUARAM) ใน พ.ศ. 2550 และ 2552 เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงภายใน (Internal Security Act – ISA) และการส่งเสริมประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศมาเลเซีย

การออกมาเคลื่อนไหวของทั้งสามกรณีศึกษาข้างต้นจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาบทบาทของการเมืองภาคประชาชนของมาเลเซียในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากเป็นปรากฏการณ์ที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในอนาคตได้ โดยในแต่ละกรณีศึกษาจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาและพัฒนาการการเติบโตของแต่ละขบวนการเคลื่อนไหว การสร้างบทบาทและปรากฏการณ์ในการเคลื่อนไหว รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชน

แนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Bersih)

แนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Coalition for Clean and Fair Elections) หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อ เบอ์เซห์ (Bersih) ซึ่งมาจากภาษามลายูแปลว่าความสะอาดหรือความบริสุทธิ์แนวร่วมเบอ์เซห์เกิดขึ้นจากความร่วมมือกันระหว่างพรรคการเมืองฝ่ายค้าน กลุ่มภาคประชาสังคมและองค์กรที่สนับสนุนการปฏิรูประบบการเลือกตั้งของมาเลเซีย แนวร่วมเบอ์เซห์ก่อตั้งอย่างเป็นทางการในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 โดยมีเป้าหมายเพื่อเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งเนื่องจากที่ผ่านมาหลายครั้งการเลือกตั้งของมาเลเซียไม่เป็นธรรมทั้งนี้ กลุ่มแนวร่วมเบอ์เซห์ได้มีการชุมนุมประท้วงอย่างต่อเนื่องมาแล้วถึง 3 ครั้ง ในช่วงพ.ศ. 2550 - 2555 การเดินขบวนประท้วงครั้งแรกเกิดขึ้นในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 โดยได้รับการสนับสนุนหลักจากพรรคการเมืองฝ่ายค้าน (Pakatan Rakyat) แนวร่วมเบอ์เซห์ที่เดินขบวนไปยื่นข้อเรียกร้องต่อสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งมาเลเซียเพื่อให้มีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งโดยเสนอการปฏิรูปใน 4 ประเด็น สำคัญ คือ 1) ให้ใช้หมวกที่ลบล้อออกสำหรับผู้ที่จะคะแนนเลือกตั้งเรียบร้อยแล้ว 2) จัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใหม่ให้บริสุทธิ์ยุติธรรม 3) ยกเลิกการลงทะเบียนทางไปรษณีย์ และ 4) อนุญาตให้พรรคการเมืองได้มีสิทธิในการรณรงค์หาเสียงผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การชุมนุมของแนวร่วมเบอ์เซห์ในครั้งนี้เป็นการกระตุ้นให้องค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การชุมนุมของแนวร่วมเบอ์เซห์ยังเกิดขึ้นอีกสองครั้งในช่วงเวลาดังกล่าว คือ เบอ์เซห์ 2.0 และเบอ์เซห์ 3.0 สำหรับการชุมนุมของเบอ์เซห์ 2.0 เกิดขึ้นในวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 การชุมนุมในครั้งนี้ได้รับการขนานนามว่า เป็นการเดินประชาธิปไตย (Walk for Democracy) และยังมีการชุมนุมตามเมืองต่าง ๆ ที่มีชาวมาเลเซียอาศัยอยู่ทั่วโลกอีกด้วย มีเป้าหมายเพื่อรวบรวมข้อเรียกร้องและเสนอวิธีการปฏิรูประบบการเลือกตั้ง โดยได้เสนอให้รัฐสภามาเลเซียแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาประเด็นการปฏิรูปการเลือกตั้ง เนื่องจากที่ผ่านมารัฐบาลมาเลเซียยังคงเพิกเฉยต่อข้อเรียกร้องของกลุ่มแนวร่วมเบอ์เซห์ โดยการชุมนุมในครั้งนี้ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้นำหลักจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านไปเป็นผู้นำที่มาจากภาคประชาสังคมทำให้ชาวมาเลเซียหันมาสนับสนุน จำนวนมากขึ้น หลังจากนั้นก็ตามมาด้วยการชุมนุมครั้งที่สามหรือเบอ์เซห์ 3.0 ในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2555 ซึ่งการชุมนุมในครั้งนี้เป็นการประท้วงที่ใหญ่ที่สุดจากการประท้วงที่ผ่านมา โดยจำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประท้วงได้แสดงให้เห็นถึงความไม่พอใจต่อรัฐบาลและการสนับสนุนจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่เพิ่มมากขึ้น

สำหรับปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในกรณีของกลุ่มแนวร่วมเบอ์เซห์ ได้แก่ การผลักดันข้อเรียกร้องที่เป็นประเด็นร่วมของทุกกลุ่มในสังคมซึ่งขยายออกไปมากกว่าประเด็นทางเชื้อชาติ การปรับเปลี่ยนบทบาทผู้นำของแนวร่วมเบอ์เซห์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ในการเข้าถึงผู้สนับสนุน แนวร่วมเบอ์เซห์มีเป้าหมายสำคัญในการปฏิรูประบบการเลือกตั้งของมาเลเซีย ซึ่งถือเป็นประเด็นที่มีขอบเขตกว้างและเกี่ยวข้องกับสิทธิของคนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะอยู่ที่ผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทำให้สามารถสร้างแรงสนับสนุนจากประชาชนได้จำนวนมากโดยแนวร่วมเบอ์เซห์ได้เปิดเผยถึงความไม่ยุติธรรมของระบบการเลือกตั้ง และที่ผ่านมารัฐบาลก็ไม่ได้ตอบสนองข้อเรียกร้องดังกล่าว จึงได้สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนซึ่งแพร่กระจายออกไปในวงกว้างจากการสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ ที่ต้องการปฏิรูปการเลือกตั้งเช่นเดียวกันทั้งนี้แรงกระตุ้นที่ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มแนวร่วมเบอ์เซห์มาจากการเลือกตั้งทั่วไปใน พ.ศ. 2547 ซึ่งองค์กรภาคประชาสังคมและผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้งได้มีการตั้งข้อสังเกตว่ามีการทุจริตในการเลือกตั้งหลายประการ เช่น การขัดขวางการเข้าถึงสื่ออย่างเท่าเทียมกันการจำกัดเวลาในการรณรงค์หาเสียง การนำคนที่ไม่มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนเสียงจำนวนมาก (Phantom Voters) การลงคะแนนเสียงทางไปรษณีย์ที่ไม่เป็นธรรม และการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้ง นอกจากนี้ รัฐบาลแนว

ร่วมแห่งชาติยังได้เข้าไปมีอิทธิพลเหนือคณะกรรมการเลือกตั้งอีกด้วย ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าชัยชนะของแนวร่วมแห่งชาติใน พ.ศ. 2547 เป็นผลมาจากการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (Election Act And Election Offences Act) โดยเป็นการแก้ไขเพื่อกลับมาให้อำนาจกับองค์กรการเลือกตั้งอย่างเบ็ดเสร็จ และยังได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตการเลือกตั้งใหม่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แนวร่วมแห่งชาติได้เปรียบในการเลือกตั้งจากการกระทำดังกล่าวของรัฐบาลได้สร้างความไม่พอใจให้กับชาวมาเลเซียจำนวนมากและทำให้แนวร่วมเบอร์เซได้รับ การสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น

การปรับเปลี่ยนบทบาทผู้นำของแนวร่วมเบอร์เซให้มีลักษณะเป็นขบวนการของคนหลากหลายกลุ่ม เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้มีชาวมาเลเซียสนับสนุนมากขึ้น จากการชุมนุมของแนวร่วมเบอร์เซครั้งแรกซึ่งอยู่ภายใต้ การนำของพรรคการเมืองฝ่ายค้านนั้นมิได้เข้าร่วมไม่มากนักเนื่องจากเป็นขบวนการที่ไม่ได้เปิดกว้าง ยังคงยึดติดกับฐานเสียงของพรรคฝ่ายค้านจึงทำให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้สนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายค้าน แต่การชุมนุมในครั้งต่อ ๆ มาได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้นำจาก

พรรคการเมืองฝ่ายค้านไปเป็นองค์กรภาคประชาสังคม เช่น การให้นาง Ambiga Sreenivasan ซึ่งมีภาพลักษณ์ เป็นนักกฎหมายและเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากบรรดานักเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมเป็นผู้นำของขบวนการ เบอร์เซแทนผู้นำที่มาจากพรรคการเมือง ทำให้แนวร่วมเบอร์เซเป็นขบวนการเคลื่อนไหวที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปมากขึ้นด้วย ความพยายามในการลดข้อจำกัดที่ยึดติดกับพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เปลี่ยนมาเป็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนจึงทำให้ประสบความสำเร็จในการสร้างการสนับสนุน ทำให้การชุมนุมของแนวร่วมเบอร์เซ 2.0 มีผู้เข้าร่วมมากขึ้นกว่าในครั้งแรกโดยมีผู้สนับสนุนที่มาจากทุกเชื้อชาติและทุก แนวคิดทางการเมือง ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนของผู้เข้าร่วมชุมนุมในครั้งแรกที่มีประมาณ 20,000 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 50,000 คน ในครั้งที่สอง และครั้งที่สามที่มีผู้เข้าร่วมมากที่สุดถึง 100,000 คน แนวร่วมเบอร์เซ นับเป็นขบวนการเคลื่อนไหวที่ประสบความสำเร็จในการระดมทรัพยากรและการขยายเป้าหมายไปยังผู้สนับสนุน ทั้งจากผู้ที่มิได้มุ่งหมายเดียวกันอยู่แล้วและจากสาธารณชนผู้เฝ้ามองจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้นำ ซึ่ง ทำให้แนวร่วมเบอร์เซ 2.0 เป็นขบวนการที่มีภาพลักษณ์เป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมืองโดยไม่เป็น กลุ่มที่ฝักใฝ่ทางการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ในขณะที่ Hishamuddin Rais ซึ่งเป็นหนึ่งในแกนนำของเบอร์เซและเป็นนักเคลื่อนไหวภาคประชาชน ได้กล่าวว่า การชุมนุมของแนวร่วมเบอร์เซครั้งแรกนั้นมิได้มีข้อจำกัด การเปลี่ยนให้องค์กรภาคประชาสังคมและ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) มาเป็นผู้นำทำให้การชุมนุมของเบอร์เซ 2.0 กลายเป็นขบวนการเคลื่อนไหวของ มหาชน โดยมองว่าสถานะของพรรคการเมืองฝ่ายค้านกับองค์กรภาคประชาสังคมแม้จะมีเป้าหมายในการปฏิรูประบบการเลือกตั้งเหมือนกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันเพราะพรรคการเมืองมีความต้องการที่จะได้รับการเลือกตั้ง เข้าสู่รัฐสภาตามระบบการเมืองปกติ ในขณะที่องค์กรภาคประชาสังคมเพียงแต่ต้องการปฏิรูประบบการเลือกตั้ง ให้มีความเป็นธรรมการเปลี่ยนบทบาทของผู้นำมาเป็นองค์กรภาคประชาสังคมจึงประสบความสำเร็จในการระดม มวลชนและสร้างการสนับสนุนที่เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ แนวร่วมเบอร์เซยังมีกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างการสนับสนุนจากประชาชนและทำให้ ประสบความสำเร็จในการระดมมวลชนออกมาชุมนุมเป็นจำนวนมากนั่นก็คือการใช้สื่อสังคมออนไลน์และ เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการขยายขบวนการเคลื่อนไหวให้ใหญ่มากขึ้น จากการระดมมวลชน และถูกใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและแบ่งปันประสบการณ์ผ่านวิดีโอหรือภาพถ่าย นอกจากสื่อเหล่านี้ยังถูกใช้เป็นพื้นที่ในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ ข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ชุมนุมซึ่งแตกต่างจากในช่วงก่อนหน้านั้นที่สื่อกระแสหลักถูกควบคุมโดยรัฐบาลทำให้ไม่ค่อย มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นแต่การแพร่กระจายของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะบล็อก

(Blogs) และ ยูทูบ (YouTube) ได้มีอิทธิพลและบทบาทสำคัญในช่วงการชุมนุมของแนวร่วมเบอร์เซใน พ.ศ. 2550 หลังจากนั้นในการชุมนุมเมื่อ พ.ศ. 2554 สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) และทวิตเตอร์ (Twitter) ได้กลายมาเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ในการวิพากษ์วิจารณ์และการแสดงความคิดเห็นของชาวมาเลเซีย จากการศึกษาของ Yeoh พบว่า จากวันที่ 9 มิถุนายน ถึงวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2554 มีผู้ใช้ทวิตเตอร์ ประมาณ 34,000 คน สนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วมเบอร์เซ 2.0 ด้วยการโพสต์แสดงความคิดเห็นโดยการติดป้ายข้อความ (Hashtag) ว่า #bersih มากกว่า 263,000 ข้อความ ทำให้เฟสบุ๊กและทวิตเตอร์ จึงกลายเป็นพื้นที่ในการสนับสนุนการชุมนุมของแนวร่วมเบอร์เซการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างจากสื่อกระแสหลัก รวมทั้งการรายงานสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกจากนี้การชุมนุมของเบอร์เซ 2.0 มีการใช้สื่อเหล่านี้ในการระดมมวลชนผู้สนับสนุนออกมาประท้วงบนท้องถนนและการเผยแพร่ข่าวสารและสถานการณ์การชุมนุมอย่างต่อเนื่องผ่านทางทวิตเตอร์โดยเฉพาะเหตุการณ์การจลาจลกับเจ้าหน้าที่ที่ออกมาควบคุมการเคลื่อนไหวมีการโพสต์ข้อความเกี่ยวกับเหตุการณ์ชุมนุมในวันนั้นแม้ว่าบางส่วนจะหลีกเลี่ยงการโพสต์เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ทราบความเคลื่อนไหว จะเห็นได้ว่าการชุมนุมของแนวร่วมเบอร์เซได้ทำให้เกิดถึงความร่วมมือกันของชาวมาเลเซียทุกเชื้อชาติและทุกศาสนาโดยไม่ได้แบ่งฝ่ายทางการเมืองและส่งเสริมให้ชาวมาเลเซียเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน

กองกำลังปฏิบัติการเรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย (Hindu Rights Action Force)

กองกำลังปฏิบัติการเรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย หรือที่รู้จักกันในชื่อ ฮินดราฟ (Hindraf) ก่อตั้งขึ้นในเดือนมกราคม พ.ศ. 2549 เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียกว่า 30 กลุ่ม โดยผู้นำคนสำคัญคือ Wathayamoorthy Ponnusamy และ Uthayakumar Ponnusamy มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองรวมทั้งการรักษาวินัยธรรมและดำรงอัตลักษณ์ของของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย สำหรับการเคลื่อนไหวของกลุ่มฮินดราฟได้เกิดขึ้นหลายครั้ง โดยเฉพาะ การออกมาชุมนุมต่อต้านการรื้อถอนวัดฮินดูตามสถานที่ที่มีการรื้อถอนและการร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เช่น รัฐสภาอังกฤษรัฐบาลแห่งชาติอินเดีย และองค์กรชาวฮินดูอเมริกา เป็นต้น หลังจากที่มีความชัดเจนว่าการรณรงค์ต่อต้านการรื้อถอนวัดฮินดูประสบความสำเร็จ กลุ่มฮินดราฟจึงได้มีการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 นับเป็นการเดินขบวนที่ใหญ่ที่สุดของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียเพื่อประท้วงการถูกผลักให้เป็นชายขอบของเชื้อชาติอินเดียในมาเลเซีย กลุ่มฮินดราฟได้ขยายตัวมากขึ้นจากการถูกผลักให้เป็นชายขอบของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย โดยเฉพาะ ในประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและการละเมิดสิทธิทางวัฒนธรรมและศาสนา การผลักดันประเด็นที่ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียถูกทำให้เป็นชายขอบไปเป็นประเด็นระหว่างประเทศ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรณรงค์ข้อเรียกร้อง การถูกผลักให้เป็นชายขอบของกลุ่มเชื้อชาติอินเดีย โดยเฉพาะ ประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจเนื่องจากมาเลเซียเป็นประเทศที่มีลักษณะ “พหุสังคม” (Plural Society) เป็นสังคมที่แยกส่วนไม่มีการผสมกลมกลืนกัน ประกอบด้วยเชื้อชาติที่หลากหลายทั้งชนพื้นเมืองเดิม ชาวมลายู ซึ่งอยู่ร่วมกับชาวจีนและชาวอินเดียที่อพยพตามอาณานิคมอังกฤษมาเข้ามาตั้งรกรากตามห้วงเวลาที่แตกต่างกันในภายหลัง ส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองมาเลเซียมีลักษณะเป็นการเมืองแบบเชื้อชาติซึ่งเป็นมรดกจากการปกครองของอาณานิคมอังกฤษ โดยเฉพาะ การแบ่งหน้าที่ทางเศรษฐกิจตามเชื้อชาติด้วยลักษณะเช่นนี้เองที่ทำให้มาเลเซียต้องประสบกับปัญหาและความขัดแย้งทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับประเด็นทางเชื้อชาติ การวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองของคนทั้งสามเชื้อชาติในมาเลเซียเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเสมอมา ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย ดูเหมือนจะมีสถานะทางสังคม

และเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าชาวมาเลเซียเชื้อชาติมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อชาติจีน ทั้งนี้ สาเหตุที่สำคัญมาจากความไม่พอใจของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนเชื้อชาติอินเดียในมาเลเซีย ไม่ว่าจะเป็นความไม่เท่าเทียมจากการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติกับชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย โดยเฉพาะ จากนโยบายกมิมิบุตรซึ่งเป็นนโยบายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขสถานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อชาติมลายูกับชาวมาเลเซียเชื้อชาติอื่น ๆ นำไปสู่การไม่ได้ให้ความสำคัญทางเศรษฐกิจกับกลุ่มเชื้อชาติอินเดีย

แรงกระตุ้นสำคัญอีกอย่างหนึ่งทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของกลุ่มอินทราฟ คือการละเมิดสิทธิทางวัฒนธรรมและศาสนาจากรัฐบาลมาเลเซียที่มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียมองว่า ถูกครอบงำโดยกลุ่มมลายูมุสลิมโดยหลังจากทศวรรษ 2523 รัฐบาลมาเลเซียให้ความสำคัญกับการก้าวสู่การเป็นอิสลามหรืออิสลามานูวัตร์ (Islamization) และมีการนำหลักอิสลามฮาดี (Islam Hadhari) คือ อิสลามทางสายกลางที่มีการประสานความเป็นสมัยใหม่เข้ากับหลักการทางศาสนาอิสลาม มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในสังคมมาเลเซีย ซึ่งไม่เพียงนำมาปฏิบัติเฉพาะกับสังคมมุสลิมเท่านั้นแต่นำมาใช้จำกัดสิทธิของกลุ่มที่ไม่ได้เป็นมุสลิมอีกด้วย จนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับกลุ่มเชื้อชาติอินเดียโดยเฉพาะ เหตุการณ์การรื้อถอนวัดฮินดูและศาสนสถานทางศาสนาฮินดูจำนวนมากในช่วงรัฐบาลของนายอับดุลละห์ บาดาวี วัดฮินดูและศาสนสถานเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยอาณานิคมของอังกฤษโดยไม่ได้มีการขออนุญาตอย่างถูกต้อง โดยรัฐบาลให้เหตุผลว่าต้องการพัฒนาพื้นที่เหล่านี้ให้เป็นที่อยู่อาศัยซึ่งกำลังมีความต้องการสูง นอกจากนี้ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียยังแสดงความไม่พอใจกับกรณีการฝังศพชาวฮินดูตามประเพณีของศาสนาอิสลามหลังจากที่ศาลชารีอะห์ (Syariah) ตัดสินว่าเขาเป็นมุสลิมในขณะที่ภรรยาของเขาอ้างว่าเขาเป็นชาวฮินดูตั้งแต่กำเนิด กลุ่มอินทราฟจึงกลายมาเป็นตัวแทนเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับสิทธิของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย กลุ่มอินทราฟได้รับการสนับสนุนที่แตกต่างจากแนวร่วมเบอร์เซะเนื่องจากเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ในสิทธิทางเชื้อชาติอินเดียเป็นการเฉพาะ แม้ว่าจะไม่ได้มีการปิดกั้นทางเชื้อชาติ แต่กฏไม่ได้อันผู้สนับสนุนเกือบทั้งหมดก็เป็นชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย ความขัดแย้งในประเด็นเหล่านี้นำไปสู่ความไม่พอใจต่อพรรคสภาชาวอินเดียมาเลเซีย (Malaysian Indian Congress - MIC) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองตัวแทนของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียและเป็นพรรคร่วมรัฐบาลอยู่ในแนวร่วมแห่งชาติ แต่ก็ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงให้ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียได้มากนัก เนื่องจากผู้นำของพรรคสภาชาวอินเดียมาเลเซียมีอำนาจในรัฐบาลน้อยมาก จึงไม่สามารถผลักดันในประเด็นการปกป้อง ผลประโยชน์ของเชื้อชาติอินเดียและการแก้ไขปัญหาสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียได้สำเร็จ

กลุ่มอินทราฟได้พยายามทำให้ประเด็นการการถูกผลักดันให้เป็นชายขอบของกลุ่มเชื้อชาติอินเดียในมาเลเซียเป็นประเด็นระหว่างประเทศเพื่อทำให้การเรียกร้องของพวกเขาได้รับความสนใจมากขึ้นและเป็นการกดดันรัฐบาลมาเลเซียในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นของการรื้อทำลายวัดฮินดูและการละเมิดสิทธิทางศาสนา แกนนำของกลุ่มอินทราฟได้หันไปเรียกร้องและสร้างการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นวาระครบรอบ 50 ปีแห่ง การได้รับเอกราชจากอังกฤษ นักกฎหมายที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอินทราฟได้ฟ้องร้องต่อศาลของอังกฤษเพื่อเรียกร้องให้มีการชดเชยค่าเสียหายต่อการที่อังกฤษได้นำชาวอินเดียจากประเทศอินเดียมาอยู่ในมาเลเซีย ซึ่งปัจจุบันกลุ่มเชื้อชาติอินเดียได้กลายเป็นประชากรส่วนหนึ่งในมาเลเซีย โดยที่อังกฤษไม่ได้มีการปกป้องและดูแลสถานะความเป็นอยู่ที่ดีแก่ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียหลังจากที่มาเลเซียได้รับเอกราช หลังจากนั้นในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ยังได้มีการส่งข้อร้องเรียนถึงนายกรัฐมนตรีของอังกฤษ (Gordon Brown) โดยมีการกล่าวโทษต่อรัฐบาลมาเลเซียว่า มีพฤติกรรมในการกวาดล้างเชื้อชาติอินเดีย (Ethnic Cleansing of Indian) รวมทั้งได้มีการร้องเรียนประเด็น

ดังกล่าวไปยังศาลโลกและศาลอาญาระหว่างประเทศ ในข้อร้องเรียนได้มีการอ้างว่าชาวมาเลเซีย เชื้อชาติอินเดีย ถูกละเมิดโดยรัฐบาลที่ดำเนินนโยบายแบบอิสลามอย่างสุดโต่งและชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียมักถูกมองว่าเป็น กลุ่มก่อการร้าย นอกจากนี้ แกนนำกลุ่มอินทราฟยังได้รณรงค์ไปยังชนกลุ่มน้อยชาวอินเดียในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศเมออย่างอินเดียด้วย ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนจากชาวอินเดีย ทำให้รัฐบาลอินเดียหันมาให้ความสนใจและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ในระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550 การสนับสนุนกลุ่มอินทราฟทั้งในประเทศและต่างประเทศประสบความสำเร็จจากการรณรงค์และการประชุมแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ยากลำบากของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียเพื่อเรียกร้องสิทธิความเป็น พลเมือง

วิธีการหนึ่งที่จะทำให้การเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิของกลุ่มอินทราฟได้รับความสนใจและพัฒนาไป เป็นประเด็นระหว่างประเทศได้นั้นกลุ่มอินทราฟได้ใช้เครื่องมือที่สำคัญคือ อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ สมัยใหม่ในการเผยแพร่การเรียกร้องของพวกเขาให้สามารถแพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศ และต่อสายตาของนานาชาติ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่ายที่สนับสนุนกลุ่มอินทราฟ ซึ่งถือได้ว่าเป็น การระดมมวลชนโดยการสร้างการรับรู้ไปยังประชาชนทั้งที่สนับสนุนอยู่แล้วหรือผู้ที่กำลังจับตามองการ เคลื่อนไหวอยู่ได้มากขึ้น กลุ่มอินทราฟได้ใช้ประโยชน์จากทั้งสื่อแบบใหม่ เช่น บล็อก เว็บไซต์ข่าว ยูทูบ และ สื่อแบบเก่า เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องขยายเสียงเพื่อสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับความเข้าใจกับประเด็นข้อเรียกร้อง ของชาวมาเลเซีย เชื้อชาติอินเดีย ตัวอย่างเช่น ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 กลุ่มอินทราฟได้การผลิตวีซีดี ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรื้อถอนวัดอินเดียจำนวน 50,000 แผ่น เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนทั่วไปและอัปโหลด ข้อมูลดังกล่าวบนสื่ออินเทอร์เน็ตอีกด้วย ทั้งนี้ ในการชุมนุมของกลุ่มอินทราฟที่เกิดขึ้นตามวัดฮินดูต่าง ๆ ที่ถูกรื้อ ถอนยังได้มีการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ PoliceWatchMalaysia.com (PWM) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่รัฐกับชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย และนำเสนอกิจกรรม การเคลื่อนไหวของกลุ่มอินทราฟเพื่อเป็นการสื่อสารแสดงความคิดเห็นกับผู้สนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใน ประเด็นที่สัมพันธ์กับชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียและการระดมมวลชนสนับสนุนการเคลื่อนไหว นอกจากนี้ กลุ่ม ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียยังมีการใช้พื้นที่บนอินเทอร์เน็ตอย่างบล็อก ในการตั้งกระทู้สนับสนุนการเคลื่อนไหว ของกลุ่มอินทราฟ โดยมีการเชิญคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมในการชุมนุมประท้วงและการจัดตั้ง กลุ่มบนพื้นที่สังคม ออนไลน์ด้วยโดยเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ของกลุ่มอินทราฟอีกทั้งยังมีบทบาทในการกระจายข้อมูลข่าวสาร เช่น วัน เวลาและสถานที่ชุมนุม และข้อมูลเกี่ยวกับวัดที่ถูกรื้อถอน ผู้ที่ติดตามก็จะได้รับการสนับสนุนข้อมูลมากขึ้นผ่าน web application เช่น “Share This” โดยได้เชื่อมโยงกับ social webpage อื่น ๆ เช่น Yahoo! My web, Windows live, Google bookmark, dig, Technorati และ email ในวันที่มีการประท้วงได้มีการโพสต์ ข้อความในบล็อก ที่เกี่ยวกับการแนะนำการมาร่วมชุมนุม สิทธิของประชาชนในการร่วมกันชุมนุม การเชิญชวน ให้ผู้สนับสนุนออกมาร่วมชุมนุมและมีการอัปเดตสถานการณ์และข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาของการ ชุมนุมประท้วง

อย่างไรก็ตาม กลุ่มอินทราฟได้แสดงให้เห็นถึงขบวนการเคลื่อนไหวในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความ ขัดแย้งทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมมาเลเซีย การเคลื่อนไหวของกลุ่มอินทราฟจึงมีบทบาทที่ ค่อนข้างแตกต่างจากแนวร่วมเบอร์เซะเนื่องจากเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางเชื้อชาติและศาสนาทำให้มี ข้อจำกัดในการสร้างการสนับสนุนจากชาวมาเลเซียเชื้อชาติอื่น การขยายการสนับสนุนของกลุ่มอินทราฟจึงต้อง พึ่งพิงองค์กรระหว่างประเทศเพื่อกดดันรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะ รัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลอินเดียและ กลุ่มคนอินเดียพลัดถิ่นในประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ การเคลื่อนไหวของกลุ่มอินทราฟยังได้ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักรู้ของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียต่อพรรคสภาชาวอินเดีย

มาเลเซียที่เคยเป็นตัวแทนของเชื้อชาติอินเดียในมาเลเซีย เมื่อชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียส่วนใหญ่เลิกสนับสนุนพรรคสภาอินเดียชาวมาเลเซียเนื่องจากไม่สามารถปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มเชื้อชาติอินเดียได้

องค์กรเสียงประชาชน (Voice of the Malaysian People)

องค์กรเสียงประชาชน (Voice of the Malaysian People) หรือที่รู้จักกันในชื่อ SUARAM (Suara Rakyat Malaysia) ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2532 โดยเกิดจากผู้ที่สนับสนุนซึ่งประกอบด้วยนักเคลื่อนไหวขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ร่วมกับผู้ที่เคยได้รับผลกระทบจากกฎหมายความมั่นคงภายใน (Internal Security Act – ISA) และสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่เคยได้รับผลกระทบจากกฎหมายดังกล่าว ซึ่งถูกจับกุมใน พ.ศ. 2530 จากเหตุการณ์ปฏิบัติการลาลัง (Operation Lalang) องค์กรเสียงประชาชนเป็นองค์กรทางด้านสิทธิมนุษยชนกลุ่มที่สามที่เกิดขึ้นในมาเลเซียต่อจากองค์กร Aliran และองค์กร HAKAM (National Human Rights Society) มีเป้าหมายเพื่อปกป้องและสนับสนุนประเด็นทางด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล กระตุ้นให้รัฐปรับปรุงแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรณรงค์ให้ยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงภายใน เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีลักษณะของการให้อำนาจรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงสูงมากในการรักษาความมั่นคงของชาติ และมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายประการ ในระยะเวลาต่อมากฎหมายความมั่นคงภายในได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการควบคุมฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และควบคุมการใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนอีกด้วย

ตลอดระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมาองค์กรเสียงประชาชนมีกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกกฎหมายความมั่นคงภายใน โดยแบ่งออกเป็นสองช่วงคือ ช่วงแรก พ.ศ. 2532 - 2540 ซึ่งเป็นช่วงวางรากฐานขององค์กรและพัฒนาแนวคิดสิทธิมนุษยชนในมาเลเซีย และช่วงที่สอง พ.ศ. 2540 - 2552 ซึ่งเป็นช่วงที่การเคลื่อนไหวทางการเมืองกว้างขวางและเข้มข้นมากขึ้น ในช่วงแรกของการก่อตั้งองค์กรเสียงประชาชนได้ให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง โดยเฉพาะการปกป้องประชาชนจากการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงภายใน ต่อมาได้มีการขยายเป้าหมายให้กว้างขึ้นครอบคลุมประเด็นทางด้านสิทธิมนุษยชนด้วย เช่น สิทธิแรงงานสิทธิในพื้นที่ของชนพื้นเมือง ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม เสรีภาพของสื่อมวลชนเสรีภาพในการชุมนุม และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนการทักท้วงการประชุมวิชาการ การตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูล การสร้างเครือข่ายในระดับสากล และการชุมนุมประท้วง การเคลื่อนไหวขององค์กรเสียงประชาชนได้มีการนัดชุมนุมครั้งใหญ่ใน พ.ศ. 2550 ณ บริเวณหน้าทัณฑสถานกามันติง เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวผู้ที่ถูกจับกุมจากกฎหมายความมั่นคงภายใน และการชุมนุมในวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2552 เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกกฎหมายความมั่นคงภายใน ทั้งนี้ จากการทำงานมามากกว่า 20 ปี ทำให้องค์กรเสียงประชาชนเติบโตขึ้นและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในฐานะองค์กรที่ส่งเสริมทางด้านสิทธิมนุษยชนของมาเลเซีย

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรเสียงประชาชนขยายตัวและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย คือ การสร้างเครือข่ายทั้งองค์กรในประเทศและระดับนานาชาติ การเผยแพร่ข้อมูลทางด้านสิทธิมนุษยชนผ่านกิจกรรมและสื่อสิ่งพิมพ์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการสร้างเครือข่ายนั้นองค์กรเสียงประชาชนได้เคยทำงานร่วมกับขบวนการปฏิรูป (Reformasi) โดยทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านสิทธิมนุษยชน การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับขบวนการปฏิรูปซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นแนวร่วมทางเลือก (Barisan Alternatif) ที่มีพรรคการเมืองฝ่ายค้านเข้าร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเมือง ทำให้องค์กรเสียงประชาชนได้รับการสนับสนุนอย่างใกล้ชิดจากพรรคการเมืองฝ่ายค้าน และทำให้องค์กรเสียงประชาชนเป็นที่รู้จักในวงกว้างและมีเครือข่าย

ผู้สนับสนุนในประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ องค์กรเสียงประชาชนยังได้มีการทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ที่สนับสนุนประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีลักษณะที่ยืดหยุ่นและไม่ได้เป็นทางการ จึงทำให้มีประสิทธิภาพเมื่อมีการทำงานร่วมกันไม่ว่าจะเป็นการระดมมวลชนหรือ การชุมนุมประท้วง ทำให้เป็นการเพิ่มทรัพยากรและผู้สนับสนุนได้มากขึ้น รวมทั้ง ยังมีการแบ่งปันทรัพยากรในการระดมมวลชนอีกด้วย องค์กรเสียงประชาชนยังได้สร้างเครือข่ายกับกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมจำนวนมาก เพื่อเรียกร้องให้มีการปรับปรุงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่บนหลักการของการมีส่วนร่วม ความเสมอภาคและความแตกต่างองค์กรเสียงประชาชน จึงถือได้ว่าเป็นองค์กรที่ทำงานอย่างแข็งขันในประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนในมาเลเซียอย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่น มีการร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนอื่น ๆ ในมาเลเซียก่อตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมาเลเซีย (National Human Rights Commission of Malaysia) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิมนุษยชนในมาเลเซียและทำให้ได้รับการยอมรับจาก ภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น และเพื่อให้สามารถทำงานได้ครอบคลุมมากขึ้นองค์กรเสียงประชาชนมีการขยายสาขาจากสำนักงานใหญ่ที่ตั้งอยู่ที่รัฐสลังงอร์ไปยังรัฐปีนังและรัฐยะโฮร์อีกด้วย นอกจากนี้ ได้มีการทำงานร่วมกับ องค์กรทั้งระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น อินโดนีเซีย ติมอร์ตะวันออก เมียนมาร์ และสิงคโปร์ ด้วยการทำงานผ่านเครือข่ายที่เป็นองค์กรระดับภูมิภาค เช่น Forum for Human Rights and Development (FORUM Asia), Asian Human Rights Commission (AHRC) และ International Federation for Human Rights (FIDH) เป็นต้น ทำให้องค์กรเสียงประชาชน ขยายขอบข่ายการทำงานออกไปได้กว้างขึ้นการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านสิทธิมนุษยชนผ่านกิจกรรมและสื่อสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ ก็เป็นบทบาทสำคัญที่ทำให้องค์กรเสียงประชาชนได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะการตีพิมพ์รายงานประจำปีด้านสิทธิมนุษยชนและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งอยู่ใน กรอบของกฎบัตรสิทธิมนุษยชนมาเลเซีย พ.ศ. 2536 โดยเริ่มจากการประชุมขององค์กร NGOs มาเลเซียที่ได้จัด ขึ้นในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2537 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์เพื่อเป็นการรายงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในมาเลเซีย โดยในระยะแรกจะเป็นการประมวลสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อมาก็เป็นสร้างการ ตระหนักรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชนให้กับชาวมาเลเซียด้วย ตั้งแต่นั้นมาก็ได้กลายเป็นรายงานประจำปีที่มีการ ตีพิมพ์ทุกปีโดยผู้มีหน้าที่หลัก คือ องค์กรเสียงประชาชน ในขณะเดียวกันก็ยังทำหน้าที่ในการเฝ้าระวังให้กับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งมาเลเซีย (Human Right Commission of Malaysia - SUHAKAM) เพื่อทำ หน้าที่ในการสนับสนุนและปกป้องสิทธิมนุษยชนในมาเลเซีย นอกจากนี้ที่องค์กร SUARAM ยังมีกลุ่มเครือข่ายย่อย คือ “เพื่อนของ SUARAM” (Friend of SUARAM - FOS) ซึ่งมีสมาชิกเป็นประชาชนอาสาสมัครที่ต้องการมีส่วนร่วม ในการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนโดยทำหน้าที่ในการช่วยระดมทรัพยากรและการรับบริจาคเพื่อหาทุนมา ช่วยเหลือในโครงการต่าง ๆ อาสาสมัครเหล่านี้มีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นตัวหลักในการช่วยเจ้าหน้าที่ของ องค์กรเสียงประชาชนในการณรงค์ การจัดทำข้อมูลและการสังเกตการณ์การวิจัย การตีพิมพ์เผยแพร่และอื่น ๆ เพื่อช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางด้านสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชน

องค์กรเสียงประชาชนยังได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะ การจัดทำเว็บไซต์ (<http://www.suaram.net>) และ เฟสบุ๊คแฟนเพจ (Facebook Fan Page) ขององค์กรเพื่อเป็นเครื่องมือหลักในการทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การ เผยแพร่แถลงการณ์ การเสนอข้อร้องเรียน การระดมมวลชน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเด็นทางด้าน สิทธิมนุษยชน จึงปฏิเสธไม่ได้ว่ายุคนี้เป็นยุคของอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ต่าง ๆ และข้อมูลข่าวสารสามารถทำให้เกิดการระดมมวลชนได้ สำหรับองค์กรเสียงประชาชนได้ ใช้อินเทอร์เน็ตช่วยในการส่งเสริมการตระหนักถึงสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของประชาชน ในปัจจุบันมี ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนได้สะดวกและง่ายกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการณรงค์เมื่อ

20 ปีที่ผ่านมาโดยประชาชนสามารถเข้าสู่อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลได้รอบด้านมากขึ้นเมื่อพวกเขาไม่รับความจริงจากทางภาครัฐ จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนได้ดีขึ้น และเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างแนวร่วมและเครือข่ายที่สนับสนุนองค์กรเสียงประชาชน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นช่องทางในการนัดหมายและการประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรมขององค์กรเสียงประชาชน

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า บทบาทและการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซียในช่วง พ.ศ. 2550 - 2555 ได้มีการขยายตัวอย่างชัดเจนโดยเฉพาะการขยายตัวของขบวนการเคลื่อนไหวที่มีขนาดใหญ่และมีความต่อเนื่องหลายครั้งในช่วงเวลาดังกล่าวทั้งนี้ก็เป็นผลที่ได้รับอิทธิพลมาจากการเคลื่อนไหวของขบวนการปฏิรูป (Reformasi) ในช่วงทศวรรษ 2540 ที่ออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องการปฏิรูปทางการเมืองความขัดแย้งของผู้นำทางการเมือง และการสนับสนุนจากกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้าน องค์กรภาคประชาสังคม และองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งมีความไม่พอใจต่อการบริหารงานของรัฐบาลแนวร่วมแห่งชาติ ทั้งนี้ ในแต่ละกรณีศึกษาก็มีบทบาทและปัจจัยที่ส่งเสริมการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนที่มีความแตกต่างกัน กรณีศึกษาแรก คือ แนวร่วมเบอร์เซะปัจจัยสำคัญที่ทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวของแนวร่วมเบอร์เซะเติบโต ได้แก่ การผลักดันข้อเรียกร้องที่เป็นประเด็นร่วมของทุกกลุ่มในสังคมซึ่งขยายออกไปมากกว่าประเด็นทางเชื้อชาติและการปรับเปลี่ยนบทบาทผู้นำของแนวร่วมเบอร์เซะ ทั้งสองปัจจัยนี้ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของผู้สนับสนุนที่เพิ่มมากขึ้น จากทุกกลุ่มในสังคมไม่ยึดติดกับเชื้อชาติและการเลือกข้างทางการเมืองด้วยการเป็นขบวนการเคลื่อนไหวที่เรียกร้องเพื่อชาวมาเลเซียทั้งหมด สำหรับกลุ่มอินทราฟซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ การปกป้องสิทธิของชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียจากการถูกผลักดันให้เป็นชายขอบในมาเลเซีย โดยเฉพาะในประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและการละเมิดสิทธิทางวัฒนธรรมและศาสนาถึงแม้ว่าจะเป็นขบวนการเคลื่อนไหวที่มีข้อจำกัดเฉพาะเชื้อชาติ แต่ก็ได้มีการผลักดันข้อเรียกร้องดังกล่าวให้ไปเป็นประเด็นระหว่างประเทศ ทำให้ได้รับความสนใจจากรัฐบาลมากขึ้น และกลุ่มสุดท้ายในกรณีขององค์กรเสียงประชาชนมีลักษณะเด่นที่สำคัญ คือ การสร้างแนวร่วมและเครือข่ายกับทั้งองค์กรในประเทศและระดับนานาชาติและการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านสิทธิมนุษยชนให้ประชาชนรับทราบในวงกว้างผ่านทั้งการรณรงค์เรียกร้องและกิจกรรมการเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้ชาวมาเลเซียเห็นความสำคัญของสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

นอกจากนี้ ทั้งสามกรณีศึกษายังได้ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาทของการเมืองภาคประชาชนให้กับชาวมาเลเซีย สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ทำหน้าที่ในการส่งผ่านวาทกรรมทางการเมืองให้แพร่กระจายออกไปสู่ประชาชน และเป็นการเปิดพื้นที่ทางการเมืองใหม่ ๆ ที่รัฐเข้าไปแทรกแซงได้ยากขึ้นสื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการเปิดกว้างการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และยังมีประโยชน์ในการระดมมวลชนหรือการนัดการชุมนุมเนื่องจากมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง เพราะสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างแพร่หลายในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะ กลุ่มคนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ยังมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายทางการเมืองและเผยแพร่ข้อมูลในอีกด้านหนึ่งที่แตกต่างจากการนำเสนอของสื่อกระแสหลักที่อยู่ในความควบคุมของรัฐบาลทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่รอบด้านมากขึ้น ปรากฏการณ์จากสื่อสังคมออนไลน์ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาของการก้าวสู่การเป็นประชาธิปไตยในมาเลเซียได้อีกด้วย เนื่องจากความสิ้นไหลของข้อมูลข่าวสารที่เป็นอิสระเสรีเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญในการ

สร้างความเข้มแข็งให้กับระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่แท้จริงอีกด้วย

ปัจจัยเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวอย่างกว้างขวางของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซีย อาจกล่าวได้ว่าบทบาทและการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซียตั้งแต่ พ.ศ. 2550 แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการก้าวสู่การเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงที่ได้ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน จากการส่งเสริมและผลักดันโดย “กลุ่มการเมืองใหม่” เช่น บทบาทของการเมืองภาคประชาชน กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคม และสื่อสังคมออนไลน์โดยผลกระทบจากการเกิดขึ้นของกลุ่มการเมืองใหม่เหล่านี้คือ ได้ก่อให้เกิดสถาบันใหม่ ๆ และการตัดสินใจทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งทำทลายต่อโครงสร้างและสถาบันดั้งเดิมที่เป็นตัวแทนของชนชั้นนำของรัฐบาลแนวร่วมแห่งชาติ

เรื่อง เศรษฐกิจมาเลเซียหลังเลือกตั้ง 2018¹³

งานเขียนเรื่อง “เศรษฐกิจมาเลเซียหลังเลือกตั้ง 2018” เป็นงานเขียนของรติมา คชนันท์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคณะผู้จัดทำเห็นว่าข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้อง และอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประชุม จึงนำมาเรียบเรียงไว้ในเอกสารประกอบการประชุม ดังนี้

บทนำ

ภายหลังจากที่นายมหาเธร์ โมฮัมหมัด ผู้นำพรรคฝ่ายค้าน ปากาตัน ฮาราบีน (Pakatan Harapan-PH) ชนะการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศมาเลเซียเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2561 ด้วยที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรถึง 113 ที่นั่ง จากทั้งหมด 222 ที่นั่ง ซึ่งเป็นจำนวนที่นับว่าเพียงพอสำหรับการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ ขณะที่พรรคแนวร่วมรัฐบาลบาริสาน เนชั่นแนล (Barisan Nasional-BN) นำโดยอดีตนายกรัฐมนตรี นาจิบ ราซัค ได้เพียง 79 ที่นั่งเท่านั้น ส่งผลให้รัฐบาลชุดเดิมซึ่งปกครองมากกว่าหกสิบปีต้องลงจากอำนาจ และนายมหาเธร์ ได้กลับคืนสู่การเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง ชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่สร้างความประหลาดใจและเป็นที่ยึดตามองจากทั่วโลกเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลง นโยบายเศรษฐกิจประเทศครั้งสำคัญของมาเลเซียที่อาจส่งผลต่อความไม่แน่นอนในภาพรวมเศรษฐกิจประเทศ นอกจากนี้ นายมหาเธร์ยังนับว่าเป็นผู้นำประเทศที่มีอายุมากที่สุดในโลกที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ในวัย 92 ปี โดยที่ผ่านมามีเคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศมาเลเซียในช่วงปี 2524-2546 และเคยสังกัดพรรคอัมโน (United Malays National Organisation-UMNO) ซึ่งเป็นพรรคผู้นำแนวร่วมรัฐบาลบาริสาน เนชั่นแนล ก่อนที่จะถอนตัวออกมาในปี 2559 และมาเข้าร่วมกับแนวร่วมปากาตัน ฮาราบีน (ธนาคารเพื่อการส่งออก และนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) กระทั่งวันที่ 10 พฤษภาคม 2561 นายมหาเธร์ได้เข้าพิธีสาบานตนรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 7 ของประเทศมาเลเซียอย่างเป็นทางการ สำหรับสาเหตุหลักของชัยชนะอย่างท่วมท้นดังกล่าว คาดว่าเกิดจากความเบื่อหน่ายของประชาชน ต่อการบริหารประเทศของรัฐบาลชุดเก่า และประเด็นอื้อฉาวของอดีตนายกรัฐมนตรี นาจิบ ราซัค กรณีโยกย้าย เงินมูลค่าราว 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุน 1Malaysian Development Berhad (1MDB) ซึ่งเป็นกองทุนเพื่อการลงทุนของรัฐบาลมาเลเซียเข้าบัญชีของตนเอง ทั้งนี้ รอยเตอร์ได้วิเคราะห์หลังประกาศ ผลการเลือกตั้งว่า สิ่งที่น่ายมนาจิบทำพลาดอย่างแรงและเป็นเหตุให้ไม่ชนะการเลือกตั้งคือ “เรื่องเศรษฐกิจ” ความไม่พอใจของประชาชนรุนแรงต่อเนื่อง นับตั้งแต่กรณีทุจริตเงินกองทุน 1MDB จนไปถึงนโยบายขึ้นภาษี สินค้าและบริการ (GST) ในอัตราร้อยละ 6 ในปี 2558 เพื่อชดเชยจากที่ราคาน้ำมันตลาดโลกตกต่ำรวมถึง รายได้จากการส่งออกที่ยังไม่ฟื้นตัว แต่กลับเป็นการผลักภาระค่าครองชีพให้ประชาชน (มติชนสุดสัปดาห์, 2561) ในขณะที่ความน่าเชื่อถือของนายมหาเธร์ที่เคยนำประเทศมาเลเซียไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง และพยายามยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวมาเลเซียมาตลอดระยะเวลา 22 ปีที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กลับทำให้ชาวมาเลเซียจำนวนมากมีความหวังว่าการพลิกหัวทางการเมืองในครั้งนี้จะนำประเทศไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น อีกครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและการนำเสนอนโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ตรงจุดของนายมหาเธร์ อย่างการยกเลิกการเรียกเก็บภาษีสินค้าและบริการ (Goods

¹³ รติมา คชนันท์. (2561). เศรษฐกิจมาเลเซียหลังเลือกตั้ง 2018. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-059.pdf>.

and Services Tax : GST) เพื่อลดค่าครองชีพประชาชนตามที่ได้หาเสียงไว้ คาดว่าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เรียกคะแนนในครั้งนี้ ซึ่งจากการเปลี่ยนขั้วทางการเมืองดังกล่าว แน่แน่นอนว่าย่อมทำให้ประเทศมาเลเซียเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของนโยบายการบริหารประเทศด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือกับต่างประเทศในหลายโครงการสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. การลดค่าครองชีพด้วยการปรับเปลี่ยนการจัดเก็บภาษี GST มาเป็น Sales and Service Tax(SST) ซึ่ง SST จะเป็นการเก็บภาษีโดยตรงไปยังผู้ผลิตและผู้ให้บริการเพียงชั้นเดียว มีอัตราอยู่ระหว่าง ร้อยละ 5-10 และมีผลบังคับใช้ใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2561 โดยคาดว่าจะสามารถลดค่าครองชีพและภาระภาษีที่เกิดจากการจัดเก็บ GST ในทุกชั้นของห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่การผลิต การกระจายสินค้า ไปจนถึงมือผู้บริโภค ดังนั้น หากผลของมาตรการดังกล่าวเป็นไปตามที่ภาครัฐของประเทศมาเลเซียคาดการณ์ก็จะส่งผลให้ชาวมาเลเซียมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น นับว่าเป็นผลดีต่อการบริโภคสินค้าโดยรวม ซึ่งรวมถึงสินค้าและบริการจากต่างประเทศด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่รัฐบาลประกาศการจัดเก็บภาษี GST ในอัตราร้อยละ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2561 น่าจะส่งผลให้ผู้นำเข้ามาเลเซียเร่งสต็อกสินค้ามากขึ้นอีกทั้งผู้บริโภค ยังมีแนวโน้มที่จะสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าต่าง ๆ ที่มีราคาสูงในช่วงดังกล่าว อาทิ เฟอร์นิเจอร์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน โทรศัพท์มือถือ (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2561)

2. เรียกร้องให้มีการทบทวนการเข้าร่วมข้อตกลงใหม่ในนาม CPTPP หรือ ข้อตกลงความครอบคลุมและก้าวหน้าเพื่อหุ้นส่วนการค้าภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership) ของ 11 ประเทศสมาชิก ซึ่งมีประเทศญี่ปุ่นและประเทศออสเตรเลียเป็นหัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนแทนสหรัฐอเมริกา นับจากที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้ประกาศถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกันับตั้งแต่วันแรกที่เข้ามาบริหารรัฐบาล อย่างไรก็ตาม สาเหตุของการทบทวนประเด็นดังกล่าวเนื่องจากว่าในสถานการณ์เช่นนี้เศรษฐกิจขนาดเล็กกว่าอย่างประเทศมาเลเซียอาจจะเสียเปรียบ ดังนั้นจึงควรมีเงื่อนไขที่คำนึงถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันของสมาชิกแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกที่มีเศรษฐกิจเล็กและอ่อนแอกว่าอย่างควรจะได้รับสิทธิและโอกาสในการปกป้องสินค้าของตน (Money Channel, 2561) อีกทั้งเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนอีก 19 ฉบับที่โยงกับแรงงาน ทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิบัตร เศรษฐกิจดิจิทัล ความสามารถในการแข่งขันของรัฐวิสาหกิจ การค้าบริการและลงทุนผ่านแดนยังคงไม่ได้รับการปรับปรุง อย่างไรก็ตาม บริษัท มูดี อินเวสเตอร์ เซอร์วิส (Moody's) และไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส (PwC) มองว่าการเข้าร่วม CPTPP ของมาเลเซียจะทำให้ GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6-1.2 ต่อปี สินค้าที่จะได้ประโยชน์คือ น้ำมันปาล์ม ทุเรียนยาง รถยนต์และชิ้นส่วน และเครื่องใช้ไฟฟ้า มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.2-3.7 โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศแคนาดาและประเทศเม็กซิโก อย่างไรก็ตาม ประเทศมาเลเซียจะต้องเปิดสินค้าหลายชนิดใน 15 ปีข้างหน้า เช่น สัตว์มีชีวิตและเนื้อสัตว์ ประมง ผัก นม น้ำตาล ผลไม้ และบุหรี่ย เป็นต้น (อาร์ท พิศาลวานิช, 2561)

ทั้งนี้ ข้อตกลง CPTPP ในปัจจุบันประกอบด้วยประเทศสมาชิกทั้งสิ้น 11 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย มาเลเซีย บรูไน แคนาดา ชิลี ญี่ปุ่น เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยหลักการใหญ่ของข้อตกลง CPTPP คือ สิทธิพิเศษในการลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าในระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน โดยในปี 2560 สมาชิก CPTPP มีจีดีพีรวมกันคิดเป็นมูลค่า 10.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือสัดส่วนร้อยละ 13.5 ของจีดีพีโลก มีประชากรรวม 495 ล้านคน หรือร้อยละ 6.8 ของประชากรโลก นอกจากนี้ การค้าระหว่างประเทศไทยกับสมาชิก CPTPP รวม 11 ประเทศ ในปี 2560 มีมูลค่ารวม 1.34 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 29.3 ของการค้ารวมของไทย โดยประเทศไทยส่งออกมูลค่า 7.03 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 29.7 ของการส่งออกไทยไปโลกและประเทศไทยนำเข้ามูลค่า 6.43 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 28.9 ของการ

นำเข้าไทยจากโลกและได้เปรียบดุลการค้ากับ CPTPP เป็นมูลค่า 6,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (โพสต์ทูเดย์, 2561) นอกจากนี้จากการดาเนินการศึกษาถึงผลประโยชน์ ผลกระทบที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าร่วม CPTPP ของสถาบันวิจัยซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกที่มีความเป็นกลาง จัดจ้างโดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ พบว่าประเทศไทยจะได้ประโยชน์ในการขยายการค้า การลงทุนได้เพิ่มมากขึ้น

3. การลดภาระทางเศรษฐกิจด้วยการทบทวนโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานจากต่างประเทศ
โดยรัฐบาลปัจจุบันจะทบทวนโครงการเมกะโปรเจกต์ต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลชุดก่อนว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ ทั้งนี้ ประเด็นหลัก ๆ ที่จะใช้พิจารณาประกอบด้วยประโยชน์ความคุ้มค่าของโครงการและข้อขัดแย้งทางกฎหมายหากมีการระงับโครงการ รวมถึงการเจรจาต่อรองเงื่อนไขต่าง ๆ โดยที่รัฐบาลจะเน้นเฉพาะโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนเท่านั้น เนื่องจากว่ายังคงกังวลเกี่ยวกับระดับหนี้สาธารณะของประเทศที่สูงถึง 1 ล้านล้านริงกิต ซึ่งเหตุผลส่วนหนึ่งเป็นผลจากกระบวนการที่ขาดความโปร่งใสและไม่เปิดกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าก่อสร้าง ที่มีราคาสูงในขณะที่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่คุ้มค่านอกจากนั้น โครงการขนาดใหญ่หลายโครงการ ยังไม่ได้ถูกบรรจุไว้ในงบประมาณของประเทศ กระทั่งล่าสุดเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2561 นายมหาเธร์ได้ออกมาประกาศขอเจรจาต่อรองใหม่อีกครั้งเพื่อชะลอโครงการรถไฟความเร็วสูง Kuala Lumpur-Singapore High Speed Rail (HSR) ซึ่งมีมูลค่ากว่า 1.10 แสนล้านริงกิตออกไปก่อน แม้ว่าก่อนหน้านี้ในเดือนพฤษภาคม จะได้ออกมาประกาศยกเลิกโครงการดังกล่าวไปแล้วก็ตามดังนั้น การยกเลิกโครงการดังกล่าวส่งผลให้ประเทศมาเลเซียจะต้องจ่ายค่าปรับตามข้อตกลงในสัญญาให้กับประเทศสิงคโปร์เป็นจำนวนที่สูงมาก (Leong, 2018)

เช่นเดียวกับโครงการรถไฟชายฝั่งตะวันออก East Coast Rail Link (ECRL) ที่ก่อสร้างโดยบริษัทสัญชาติจีน ไชน่า คอมมิวนิเคชั่น คอนสตรัคชั่น และกู้เงินจากธนาคารไชน่า เอ็กซิซึม แบงก์ ซึ่งในขณะนี้ได้ถูกนำกลับมาทบทวนโดยรัฐบาลชุดใหม่เช่นกัน เนื่องจากว่าโครงการดังกล่าวเป็นการลงทุนขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศด้วยมูลค่าก่อสร้างราว 14,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 4.47 แสนล้านบาท ซึ่งอาจก่อให้เกิดภาระหนี้ขนาดใหญ่ให้กับประเทศในขณะที่ผลตอบแทนค่อนข้างน้อยมาก โดยที่ภาระหนี้เงินกู้ดังกล่าวอาจทำให้ประเทศมาเลเซียไม่สามารถชำระหนี้เช่นเดียวกับประเทศศรีลังกา ที่ต้องยอมลงนามแปลงหนี้ จำนวน 1,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 35,200 ล้านบาทเป็นหุ้น เพื่อเปิดทางให้ประเทศจีนเข้าถือหุ้นในโครงการท่าเรือเมืองฮัมบันโตตา และให้เข้าท่าเรือในสัดส่วนร้อยละ 70 เป็นเวลา 99 ปี อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศยกเลิกและทบทวนแผนดังกล่าว ได้มีนักวิเคราะห์จากสำนักต่าง ๆ วิพากษ์วิจารณ์กันมากโดยส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า นายมหาเธร์อาจจะไม่ได้ถึงขั้นยกเลิกโครงการรถไฟความเร็วสูงเหมือนในกรณีที่ยกเลิกโครงการรถไฟความเร็วสูงกับสิงคโปร์ แต่ประเด็นที่อาจมองไม่ตรงกันก็คือการคาดการณ์ถึงการตอบสนองของประเทศจีน ทั้งนี้ งามเปาฮุย นักวิชาการรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหลิงหนานในฮ่องกงได้กล่าวว่าประเทศจีนมีแนวโน้มที่จะยอมถอยเนื่องจากประเทศมาเลเซียมีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ต่อจีน ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศจีนไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะประเทศมาเลเซีย แต่จะคำนึงถึงภาพลักษณ์ของประเทศจีนในวันออกเฉียงใต้ด้วยเช่นกัน โดยรัฐบาลของประเทศจีนต้องการให้ประเทศแถบนี้เชื่อใจว่าการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของประเทศจีน ย่อมจะส่งผลในทางที่ดี สอดคล้องกับนายเมอร์เรย์ ไฮเบิร์ต ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์ยุทธศาสตร์และนานาชาติศึกษาในวอชิงตัน ที่ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่า นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ยังคงประสบข้อขัดข้องหลายอย่างในประเทศแถบนี้ โดยที่ประเทศมาเลเซียนับว่ามีข้อได้เปรียบกว่าหลายประเทศในภูมิภาค ดังนั้น หากว่าประเทศจีนต้องการเข้ามา มีบทบาทก็จะต้องรู้จักประนีประนอม ขณะที่ แอนวิตา บาซู จากหน่วยวิจัยของนิตยสาร Economist คาดเดาว่า ประเทศจีนอาจตอบโต้ด้วยการกลั่นแกล้งทางเศรษฐกิจ (สาธิต มั่นส

สุรกุล, 2561) อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าว ยังคงถูกติดตามจากทั่วโลกและต้องรอดูกันต่อไปถึงการเจรจา ทบพนวโครงการ ECRL ระหว่างประเทศมาเลเซียกับประเทศจีนว่าจะมีข้อสรุปในรูปแบบไหน

4. การทบทวนบทบาทของกระทรวงพัฒนาอิสลามแห่งมาเลเซีย (JAKIM) ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญที่ ให้การรับรองมาตรฐานสินค้าฮาลาล รวมทั้งการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าสินค้า และการตรวจรับรองโรงงานใน ประเทศผู้ส่งออกว่ามีการผลิต เป็นไปตามหลักศาสนาอิสลามหรือไม่ โดยภาคเอกชนไทยควรมีการติดตามการ ทบทวนบทบาทของ JAKIM อย่างใกล้ชิดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทย ส่งออกสินค้าฮาลาล ให้กับประเทศมาเลเซียเป็นจำนวนมาก (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2561)

บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา

ภายหลังจากที่นายมหาเธร์ได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีมาเลเซียอีกครั้งพร้อมกับนโยบายเร่งด่วนที่ มุ่งเน้นไปที่การฟื้นคืนเศรษฐกิจ ส่งผลให้ประเทศมาเลเซียเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ส่วนของนโยบายการค้า การลงทุนระหว่างประเทศที่ยังคงมีความไม่แน่นอนและยังคงต้องติดตามสถานการณ์ อย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของนายมหาเธร์กล่าวได้ว่ามีความ แตกต่างจากรัฐบาลชุดเก่าซึ่งนำโดยนายนาจิบ โดยการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงและมุ่งเน้นการพัฒนาไป ที่การพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนชาวมลายูเซีย ตลอดจนการมีความเป็นอยู่ที่ดีนั้นนับว่าเป็นจุดเด่น ของรัฐบาลชุดใหม่ ขณะที่รัฐบาลชุดเก่าซึ่งนำโดยนายนาจิบที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาค ก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ และโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เป็นหลัก ซึ่งความแตกต่างนี้ที่อาจกลายเป็นจุด พลิกผันและนำไปสู่การสลับขั้วทางการเมืองในครั้งนี้

ประเทศมาเลเซียนับว่าเป็นทั้งคู่ค้าและคู่แข่งสำคัญอันดับต้น ๆ โดยการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองของ ประเทศมาเลเซียในขณะนี้จึงเป็นสถานการณ์ที่ต้องคอยติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ประเทศไทยสามารถกำหนด แนวทางตั้งรับ ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการค้าการลงทุนกับประเทศมาเลเซียได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการรถไฟ ECRL ที่จะเป็นโอกาสต่อประเทศไทยในการพัฒนาความเชื่อมโยง ด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนทิศทางนโยบายทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อาทิการยกเลิก การจัดเก็บภาษี GST มาเป็นแบบ SST เพื่อให้ประชาชนประเทศมาเลเซียมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อการ บริโภคสินค้าโดยรวม รวมทั้งสินค้าจากประเทศไทย ดังนั้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย ทำยสุดแล้วย่อมจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจไทยทั้งในด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

*****

อ้างอิง

- เฉลิมชัย โชติสุทธิ์. (2557). บทบาทและการขยายตัวของการเมืองภาคประชาชนในมาเลเซีย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2555 กรณีศึกษา กลุ่มแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Bersih) กองกำลังปฏิบัติการเรียกร้องสิทธิชาวอินเดีย (HINDRAF) และองค์กรเสียงประชาชน (SUARAM). วารสาร ปาริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ. 89-111.
- เฉลิมชัย โชติสุทธิ์. (2557). ภูมิบุตรา : นโยบายเชื้อชาตินิยมในมาเลเซีย. วารสารปาริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ. 27(1): 78-97.
- มนัสวี อรชุนะกะ. (ม.ป.ป.). บริบททางการเมืองของประเทศมาเลเซีย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/TB-82327-5.pdf>
- ยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์. (2561). การเลือกตั้งมาเลเซีย ค.ศ. 2018 กับชัยชนะของ ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-049.pdf>.
- รติมา คชนันท์. (2561). เศรษฐกิจมาเลเซียหลังเลือกตั้ง 2018. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-059.pdf>.
- ศูนย์ข้อมูลอาเซียน กทม. (ม.ป.ป.) สหพันธรัฐมาเลเซีย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://asean.bangkok.go.th/asean/images/asean/malaysia/image005.png> .
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2561). ปราบกฏการณ์ “สึนามิเลือกตั้งมาเลเซีย” พลิกประวัติศาสตร์โค่นพรรครัฐบาล. เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง. (ฉบับที่ 16/2561), วันที่ 16 - 31 พฤษภาคม 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (ม.ป.ป.). ระบบบริหารราชการของสหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพฯ: กรรณการพิมพ์.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400 โทร. 02-275-5716 <http://ssc.rtarf.mi.th>